

แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION BASED ON THE FOUR PRINCIPLES
OF IDDHIPĀDA OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL ERA UNDER ROI ET
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

SUPAPORN UNJARERN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR THE
DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2026

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
ชื่อนักศึกษา	สุภาพร อุ่นเจริญ
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิฑูรย์คุณสุนทร , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(พระเมธีวัชรภรณ์ , รองศาสตราจารย์ ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาทม)

กรรมการ

(ดร.บรรจง ลาวะลี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ พันสว่าง)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
ชื่อนักศึกษา	สุภาพร อุ่นเจริญ
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า:

1) การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำแนกตาม ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า มี 7 ด้าน 28 แนวทาง ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา มี 4 แนวทาง (2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน มี 4 แนวทาง (3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มี 4 แนวทาง (4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มี 4 แนวทาง (5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มี 4 แนวทาง (6) ด้านการนิเทศการศึกษา มี 4 แนวทาง (7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มี 4 แนวทาง

คำสำคัญ: แนวทาง, การบริหารงานวิชาการ, หลักอริยาบท 4, ยุคดิจิทัล

ABSTRACT

Thesis Topic	GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION BASED ON THE FOUR PRINCIPLES OF IDDHIPĀDA OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE DIGITAL ERA UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1
Student's Name	Supaporn Unjarern
Degree Sought	Master of Education
Program	Program in Educational Administration
Anno Domini	2026
Advisor	Dr. Theeraphat Thinsandee

The objectives of this research were 1) to study academic administration based on The Four Principles of Iddhipāda of school administrators in the digital era under Roi Et Primary Educational Service Area Office 1. 2) to compare the opinions on academic administration based on The Four Principles of Iddhipāda of school administrators in the digital era in mention, classified by position, educational level, work experience and school size. 3) to examine recommendations for academic administration based on The Four Principles of Iddhipāda of school administrators in the digital era under Roi Et Primary Educational Service Area Office 1. Quantitative research design was employed. The sample consisted of 320 school administrators and teachers, while five key informants participated in the qualitative phase. The research instruments included questionnaire with content validity between 0.60 to 1.00 and a reliability at 0.96. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA).

The research found that:

1) Academic administration based on The Four Principles of Iddhipāda of school administrators in the digital era under Roi Et Primary Educational Service Area Office 1 was overall at the highest level. When considered by aspect, the dimensions were ranked from highest to lowest as follows: curriculum development, development and utilization of educational technology and instructional media, research for educational quality improvement, educational supervision, measurement and evaluation including learning outcome transfer, and the development of internal quality assurance systems and educational standards, respectively

2) The Four Principles of Iddhipāda of school administrators in the digital era both overall and in each aspect, when classified by position, educational level, work experience, and school size significant differences at the .05 level

3) The academic administration based on The Four Principles of Iddhipāda of school administrators in the digital era under Roi Et Primary Educational Service Area Office 1 including: (1) curriculum development (4 guidelines), (2) measurement, evaluation, and learning outcome transfer (4 guidelines), (3) research for educational quality improvement (4 guidelines), (4) development and utilization of educational technology and instructional media (4 guidelines), (5) learning process development (4 guidelines), (6) educational supervision (4 guidelines), and (7) development of internal quality assurance systems and educational standards (4 guidelines).

Keywords: Guidelines, Academic Administration, The Four Principles of Iddhipāda, Digital Era

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจน เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มวิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา เป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยได้กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขเนื้อหา ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร. ประธานกรรมการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย วิทยานิพนธ์ พร้อมทั้ง รศ.ดร.กฤษณก ดวงชาตม ผศ.ดร.จิราภรณ์ ผันสว่าง และดร.บรรจง ลาวะสี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการพิจารณา ตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นเชิงวิชาการ และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และมีคุณค่าทางวิชาการมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการดำเนินงานวิจัย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดี ตลอดจนเพื่อน
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือให้
คำปรึกษา และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณครอบครัวและญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยให้การสนับสนุน ส่งเสริมและเป็น
กำลังใจให้ผู้วิจัย ตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาและตอบแทน
พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุภาพร อุ่นเจริญ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	จ
ABSTRACT	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ.....	ด
สารบัญคำย่อ.....	ต
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2. วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3. สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4. ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6. คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	9
2.2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล.....	12
2.3. หลักอริยบท 4	30
2.4. การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยบท 4 ในยุคดิจิทัล.....	40
2.5. สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	62
2.6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	74
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	81
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	82
3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	82
3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83
3.3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	84
3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	87

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล	87
3.6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
4.2. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	142
5.1. สรุปผล	142
5.2. อภิปรายผล	145
5.3 ข้อเสนอแนะ	149
บรรณานุกรม	151
ภาคผนวก	163
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	164
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	166
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	172
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์	174
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	180
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือเพื่อการวิจัย	183
ภาคผนวก ช ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	194
ภาคผนวก ซ ภาพประกอบการสัมภาษณ์	199
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	203

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 แสดงการสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการในยุคดีจิตล	27
ตารางที่ 2.2 การประยุกต์ใช้หลักอริยบท 4 ในการพัฒนาการศึกษา.....	61
ตารางที่ 2.3 ข้อมูลจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.....	64
ตารางที่ 2.4 ข้อมูลบุคลากรแยกตามสายงาน ผู้บริหารสถานศึกษาและสายผู้สอน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.....	65
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.....	83
ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	92
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตาม หลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดีจิตล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวม และรายด้าน.....	93
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตาม หลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดีจิตล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการ พัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา.....	94
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตาม หลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดีจิตล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการ วัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน.....	96
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตาม หลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดีจิตล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา.....	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	99
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	101
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา.....	102
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา.....	104
ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง.....	105
ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามการศึกษา.....	107
ตารางที่ 4. 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลัก อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน.....	110
ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่อการบริหารงานวิชาการตาม หลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	111
ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่อการบริหารงานวิชาการตาม หลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่.....	112
ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่อการบริหารงานวิชาการตาม หลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	112
ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่อการบริหารงานวิชาการตาม หลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทาง การศึกษา	113
ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่อการบริหารงานวิชาการตาม หลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้.....	114

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการนิเทศการศึกษา.....	114
ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา.....	115
ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	116
ตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	117
ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา.....	119
ตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน.....	119

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	120
ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	120
ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	121
ตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการนิเทศการศึกษา.....	122
ตารางที่ 4.29 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา.....	122

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงเขตบริการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	62
ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	81

สารบัญคำย่อ

พระไตรปิฎกและคัมภีร์ชั้นหลังที่ผู้วิจัยอ้างอิงในวิทยานิพนธ์นี้ ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทย
ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งมีคำย่อและคำเต็มของศัพท์เรียงตามลำดับ ดังนี้

คำย่อ

คำเต็ม

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม.

=

ทีฆนิกาย มหาวคฺค

ม.ญ.

=

มชุณนิมิกาย มูลปณณาสก

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตของประชาชน การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ จึงถือเป็นภารกิจสำคัญของรัฐและสถานศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคสาม กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมในยุคปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารงานวิชาการ ภายใต้กรอบมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่รัฐกำหนด เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคมในยุคดิจิทัล

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยครอบคลุมการดำเนินงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในบริบทของสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มความทันสมัย ความยืดหยุ่น และการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง วางแผน ดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผลการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งนี้ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นวงจรการพัฒนา ซึ่งสะท้อนถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

หลักกฤษฎีกา 4 เป็นหลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ใช้เป็นแนวทางในการนำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติงานและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคล ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ

วิมังสา เป็นหลักธรรมได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559, หน้า 84) การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ส่งเสริมความรับผิดชอบ และสนับสนุนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบของผู้บริหารและครู ส่งผลให้การดำเนินงานด้านวิชาการมีความต่อเนื่องและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2563, หน้า 112)

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการบริหารจัดการการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางดิจิทัล สามารถใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีในการตัดสินใจและพัฒนางานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 จะช่วยส่งเสริมความมุ่งมั่น ความรับผิดชอบ และการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง อันนำไปสู่การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพและการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (บรรยงสรวงกุล และคณะ, 2568)

จากรายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดยังประสบปัญหาด้านการวางแผนและการขับเคลื่อนงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารและครูบางส่วนขาดความรู้และทักษะในการจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการ การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงการนิเทศ ติดตาม และการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานด้านวิชาการขาดความเป็นระบบและไม่สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้ตามเป้าหมาย ทั้งนี้ การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการ จึงเป็นทางเลือกสำคัญในการเสริมสร้างความมุ่งมั่น ความเพียร ความรับผิดชอบ และการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2567) จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จึงสนใจศึกษา แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลในการพัฒนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างมีคุณภาพต่อไป

1.2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.2.2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

1.2.3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.3. สมมติฐานของการวิจัย

บุคลากรที่มีตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 แตกต่างกัน

1.4. ขอบเขตของการวิจัย

วิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1.4.1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยเน้นการพิจารณากิจกรรมการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และการพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยทั้งหมด 7 ด้าน คือ

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา
- 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
- 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 4) ด้านการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 6) ด้านการนิเทศการศึกษา
- 7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

และผู้วิจัยได้นำหลักอริยาบท 4 มาบูรณาการ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

1.4.2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2568 มีสถานศึกษา จำนวน 214 แห่ง มีประชากร ผู้บริหารสถานศึกษา 302 คน และครูผู้สอน 1,605 คน รวมจำนวน 1,907 คน

1.4.2.2. กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2568 และผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาด สถานศึกษา แล้วเทียบสัดส่วน จากนั้นสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก โดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา 50 คน ครูผู้สอน 270 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 320 คน

1.4.2.3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความ เป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการโดดเด่น (Best Practice) ได้รับรางวัล (OBEC AWARDS) ในด้านการจัดการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการสอน หรือรางวัลโรงเรียนคุณธรรม เป็นต้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2568 โดยการคัดเลือก ผู้บริหารในสถานศึกษา จำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (รายละเอียดดูได้ใน ภาคผนวก ค)

1.4.3. ด้านสถานที่

พื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.4.4. ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในระหว่าง ปีการศึกษา 2568

1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาครั้งนี้คาดว่าจะประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถ นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยบท 4 ในยุคดิจิทัล ดังนี้

1.5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับทราบแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยบท 4 ในยุคดิจิทัล สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวางแผนและพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

1.5.2 ครูผู้สอนได้รับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.5.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะได้รับแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับหน่วยงาน

1.6. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการวางแผน จัดองค์กร สั่งการ ประสานงาน และควบคุมการดำเนินงานภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยครอบคลุมงานหลัก ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานทุกด้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

1.6.2. การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบสารสนเทศเข้ากับการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัย และการพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำเชิงวิชาการที่มีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล สนับสนุนการใช้นวัตกรรมและข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัล

1.6.3. หลักอิทธิบาท 4 หมายถึง หลักแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน 4 ประการ ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

1) ฉันทะ หมายถึง ความพอใจและรักในงานที่ต้องรับผิดชอบ ถ้าเกิดความพอใจและรักในงานที่รับผิดชอบแล้ว จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องมีความพอใจ และรักในงานที่จะดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) วิริยะ หมายถึง ความเพียร ความพยายามและความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ที่เกิดขึ้นในงานที่ตนเองรับผิดชอบ ในการดำเนินงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจะต้องมีความพยายาม ในการดำเนินงานวิชาการ แต่ละขั้นตอน เมื่อพบอุปสรรคในการดำเนินงานก็ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคนั้น

3) **จิตตะ** หมายถึง ความเอาใจใส่ในงานที่ตนได้รับมอบหมายหรือได้รับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต้องมีความเอาใจใส่ในการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษา ถึงจะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จอย่าง มีประสิทธิภาพ

4) **วิมังสา** หมายถึง การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงานทางวิชาการ อย่างมีเหตุผล ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิมังสาจะสามารถตรวจสอบ ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.6.4. **ยุคดิจิทัล** หมายถึง ยุคสมัยที่เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีคุณธรรม มีเป้าหมาย และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน เพื่อพัฒนาองค์กร การศึกษาให้ก้าวทันยุคดิจิทัล

1.6.5. **แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัล** หมายถึง แนวทางปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 กล่าวคือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา เพื่อดำเนินสู่ความประพฤติปฏิบัติไปตามลำดับขั้นตั้งแต่ต้นไปจนสุดของแนวทางพระพุทธศาสนา แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่

1) **ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา** หมายถึง กระบวนการออกแบบ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ บริบทของสถานศึกษา และความ ต้องการของผู้เรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การบูรณาการเทคโนโลยี การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการยึดหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4

2) **การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน** หมายถึง การบริหารงานวิชาการ โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดเก็บวิเคราะห์ และรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และตรวจสอบได้ ข้อมูลที่ได้ถูกนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับบริบทยุคดิจิทัล การเทียบโอนผลการเรียนด้วยระบบดิจิทัลช่วยเพิ่มความยืดหยุ่น ลดความซ้ำซ้อนทางการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเสมอภาคตามหลักอิทธิบาท 4

3) **ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา** หมายถึง กระบวนการจัดการความรู้ของโรงเรียน โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ และใช้ข้อมูลการวิจัยอย่างเป็นระบบ ครูผู้สอนและผู้บริหารทำหน้าที่เป็นนักวิจัยภาคปฏิบัติ ที่นำผลการวิจัยไปใช้

พัฒนาผู้เรียนและนวัตกรรมการสอน บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ กระบวนการดังกล่าวเป็นกลไกสำคัญในการตัดสินใจเชิงวิชาการ ยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับมาตรฐานและบริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักอิทธิบาท 4

4) **ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา** หมายถึง การสร้าง ออกแบบ และใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ รวมถึงการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความน่าสนใจของกระบวนการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมที่ดี และหลากหลายจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น เรียนรู้อย่างมีความหมาย และเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ตามหลักอิทธิบาท 4

5) **ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้** หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง การคิดวิเคราะห์ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยเน้นการเรียนรู้เชิงรุก การบูรณาการเทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ ตามหลักอิทธิบาท 4

6) **ด้านการนิเทศการศึกษา** หมายถึง กระบวนการบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้นการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูผู้สอนผู้สอนอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสูงสุด การนิเทศมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง ตั้งแต่การวิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการ สะท้อนผล และติดตาม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องใช้ข้อมูลจริงเป็นฐาน ใช้เทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ตามหลักอิทธิบาท 4

7) **ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา** หมายถึง การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดเก็บ วิเคราะห์ และรายงานข้อมูลคุณภาพอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ เพื่อใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษา มีมาตรฐาน โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ ตามหลักอิทธิบาท 4

1.6.6. **สถานศึกษา** หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนอย่าง เป็นระบบ ตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มีผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการและดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของการศึกษา โดยในงานวิจัยนี้ หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.6.7. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 หมายถึง หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 7 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภोजตุรพักตรพิมาน อำเภอจังหาร อำเภอศรีสมเด็จ อำเภอธวัชบุรี อำเภอทุ่งเขาหลวง และอำเภอเชียงขวัญ ทั้งหมด 214 โรงเรียน

1.6.8. ตำแหน่ง หมายถึง ระดับในการดำรงตำแหน่งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

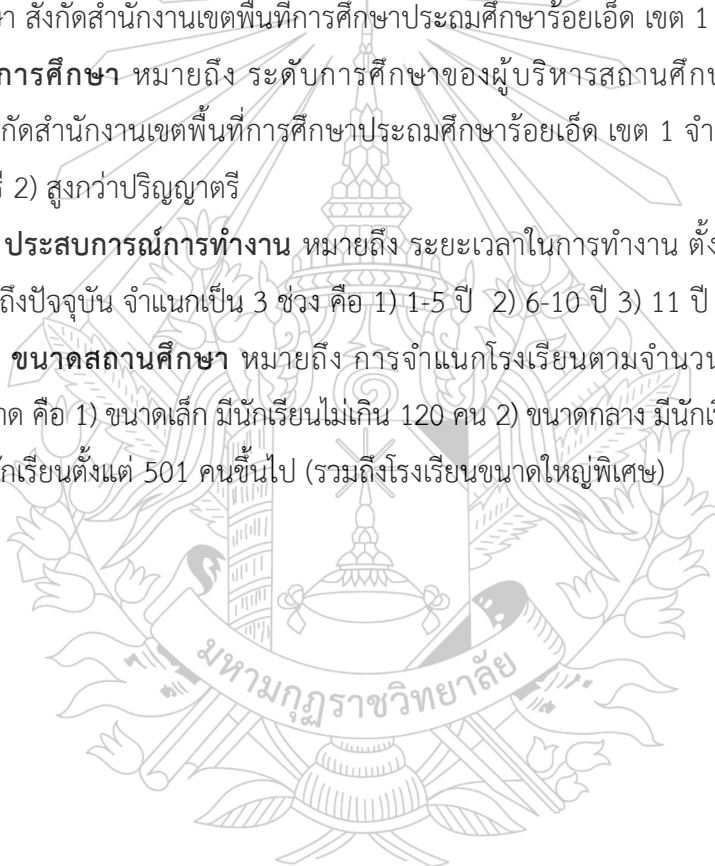
1) ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2) ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูผู้สอนที่มีใบประกอบวิชาชีพครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.6.9. การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ 1) ปริญญาตรี 2) สูงกว่าปริญญาตรี

1.6.10. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงาน ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานในสถานศึกษาจนถึงปัจจุบัน จำแนกเป็น 3 ช่วง คือ 1) 1-5 ปี 2) 6-10 ปี 3) 11 ปี ขึ้นไป

1.6.11. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง การจำแนกโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนทั้งหมด จำแนกเป็น 3 ขนาด คือ 1) ขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน 2) ขนาดกลาง มีนักเรียน 121-500 คน 3) ขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 501 คนขึ้นไป (รวมถึงโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิดจากตำรา บทความ หนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นกรอบ แนวความคิดในการวิจัย ซึ่งมีหัวข้อที่สำคัญดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล
- 2.3 หลักอิทธิบาท 4
- 2.4 การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัล
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

จากการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1.1. ความหมายการบริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ได้มีนักการศึกษา นักวิชาการ หลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 22) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการ กำหนดทิศทาง วางแผน และดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานที่กำหนด โดยเน้นการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูและบุคลากร ตลอดจนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อผู้เรียน

ปรีชา สุทธิธรรม (2565, หน้า 72) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การกำกับ ดูแล และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

กาญจนา วัฒนกุล (2566, หน้า 92) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงาน โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ สามารถกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษา ได้อย่างเหมาะสมและเป็นระบบ

ปริญญญา แพ่งกุล (2566, หน้า 83) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การประยุกต์ใช้ หลักอิทธิบาท 4 ในการดำเนินงานทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้บริหารและเพิ่ม ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน

นุกูล ชื่นชม (2566, หน้า 95-96) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหาร ที่มุ่งเน้นการบูรณาการงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานทั่วไปเข้าด้วยกัน เพื่อให้สถานศึกษามีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุน การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

พรพิมล เกษมสุข (2567, หน้า 63) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การสร้าง เครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรภายนอก เพื่อสนับสนุนทรัพยากรและส่งเสริม การพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

ปัญญา วงศ์อนุตรโรจน์ (2567, หน้า 100-113) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่ผู้บริหารต้องมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการสารสนเทศ การเงิน พัสดุ และงานทะเบียนของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และสนับสนุนการตัดสินใจ เชิงนโยบาย

Bush (2011, p. 45) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาไม่เพียงมุ่งเน้น การจัดระบบภายในองค์กร แต่ยังรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกมิติ

Fullan (2016, p. 54) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการนำการ เปลี่ยนแปลง โดยผู้บริหารทำหน้าที่สนับสนุนการใช้นวัตกรรมทางการเรียนรู้และการพัฒนาครู ให้มีศักยภาพในการเผชิญกับความท้าทายในศตวรรษที่ 21

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้ในการวางแผน จัดองค์กร สั่งการ ประสานงาน และควบคุมการดำเนินงานภายในสถานศึกษาอย่าง เป็นระบบ โดยครอบคลุมงานหลัก ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหาร ทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานทุกด้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

2.1.2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา พบว่ามีนักการศึกษาและนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 65) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา ผ่านการบริหารงานบุคคล การสร้างแรงจูงใจ และการพัฒนาบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความร่วมมือ

ชินวิญญา ตระกูล และคณะ (2566, หน้า 102) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนในยุค Thailand 4.0 โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี

จักรวาล จักขุวรรณ (2567, หน้า 58) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจ การบริหารจัดการข้อมูล และการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนให้ทันต่อบริบทการศึกษาในยุคดิจิทัล

ปัญญา วงศ์อนุตรโรจน์ และคณะ (2567, หน้า 120) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูล การสนับสนุนการตัดสินใจ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี

ทวีแก้ว จันทรแก้ว และคณะ (2568, หน้า 67) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นทักษะการบริหารของผู้บริหาร ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยผู้บริหารที่มีความสามารถด้านการวางแผน การจัดองค์การ และการตัดสินใจ ย่อมส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและมีคุณภาพการจัดการศึกษาที่สูงขึ้น

Leithwood, Harris, and Hopkins (2008, p. 28) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยเฉพาะการกำหนดวิสัยทัศน์ การสร้างแรงจูงใจ และการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ

Bush (2011, p. 67) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นบทบาทของการบริหารในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษา รวมทั้งการประสานงานภายใน และการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อยกระดับประสิทธิผลโดยรวมของสถานศึกษา

Fullan (2016, p. 83) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นบทบาทของผู้บริหารในการนำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การส่งเสริมการพัฒนาครู และการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

Hallinger (2018, p. 15) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำทางวิชาการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

OECD (2020, p. 54) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการศึกษา โดยการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน การติดตาม ประเมินผล และการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาอยู่ที่ การเป็นกลไกหลัก ในการขับเคลื่อนภารกิจของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายในทุกด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป การบริหารที่มีประสิทธิภาพช่วยยกระดับคุณภาพ การศึกษา พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และสร้างความร่วมมือ กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน อันนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษา

2.2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล

การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล เป็นการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้พัฒนากระบวนการดำเนินงานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งยกระดับคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ครอบคลุมการ วางแผนและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ตลอดจนการประกันคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด

2.2.1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลไว้แตกต่างกัน ดังนี้ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561)** กล่าวว่า การบริหารงาน วิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง การจัดการองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทั้งหมด เพื่อมุ่ง พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยอาศัยการวางแผน การดำเนินงาน และการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้การนำเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ ถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนในบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็ว

ปรีชา สุทธิธรรม (2565, หน้า 72) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง บทบาทของผู้บริหารด้านการนิเทศงานวิชาการที่มีความต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งผลให้ครู สามารถปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล การนิเทศงาน วิชาการยังสามารถดำเนินการผ่านสื่อ และแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งช่วยให้การติดตาม ให้คำปรึกษา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารและครูมีความสะดวก รวดเร็ว และสอดคล้องกับสภาพการ เรียนรู้ยุคใหม่

สมชาย สายเพ็ชร (2565, หน้า 59) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยม พบว่า การนำระบบสารสนเทศมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดตารางสอน การประเมินผล และการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน ซึ่งไม่เพียงช่วยลดภาระงานของครูเท่านั้น แต่ยังเอื้อต่อการนำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบในยุคดิจิทัล

กาญจนา วัฒนกุล (2566, หน้า 92) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารที่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ด้านวิชาการที่ชัดเจน จะสามารถจูงใจครูและบุคลากร ให้ปฏิบัติงานสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา ในบริบทของยุคดิจิทัล วิสัยทัศน์ดังกล่าว จำเป็นต้องครอบคลุมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อให้การบริหารงานวิชาการ มีทิศทางที่ทันสมัยและต่อเนื่อง

สุภาภรณ์ พงษ์ศิริ (2566, หน้า 74) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง การบริหารที่มุ่งจัดระบบงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผ่านการจัดหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะด้าน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างเหมาะสม

พรพิมล เกษมสุข (2567, หน้า 63) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง การโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ผ่านช่องทางการสื่อสารและแพลตฟอร์ม ดิจิทัล จะช่วยให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2567, หน้า 114) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง ความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมีเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือสำคัญในการประสานงาน การสื่อสาร และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

Bush (2011, p. 65) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง บทบาท ของผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leader) ที่สนับสนุนครู จัดหาทรัพยากร และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร โดยในบริบทดิจิทัล ผู้บริหารจำเป็นต้องส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

Hoy และ Miskel (2013, หน้า 121-122) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุค ดิจิทัล หมายถึง ระบบที่มีการป้อนกลับอย่างต่อเนื่อง (Feedback System) ซึ่งสามารถใช้ข้อมูล และเทคโนโลยีดิจิทัลในการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว

Fullan (2016, p. 54) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหาร ที่มีภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลงสามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ โดยการส่งเสริมให้ครู

ทดลองใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการสอนใหม่ ๆ รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่เปิดรับการเรียนรู้ร่วมกันในสังคมดิจิทัล

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบสารสนเทศเข้ากับการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัย และการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำเชิงวิชาการที่มีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล สนับสนุนการใช้นวัตกรรมและข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัล

2.2.2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล

นักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลไว้หลากหลายประเด็น ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, หน้า 18) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล เป็นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี โดยการนำระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

วราภรณ์ ศรีสุวรรณ (2564, หน้า 97) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล เป็นการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการหลักสูตร การนิเทศการสอน และการวัดผลประเมินผล ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครู และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21

ชัยวัฒน์ แสงสุริยา (2565, หน้า 112) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล เป็นการนำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาเป็นฐานในการตัดสินใจ ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างแม่นยำและตอบสนองต่อบริบทของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

สุภาภรณ์ พงษ์ศิริ (2566, หน้า 76) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ นวัตกรรม และแพลตฟอร์มดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งช่วยเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนการสอนและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

นุกุล ชื่นชม (2566, หน้า 98) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล เป็นการบูรณาการงานวิชาการกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การบริหารจัดการมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

พรพิมล เกษมสุข (2567, หน้า 65) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ผ่านช่องทางการสื่อสารดิจิทัล ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

Bush (2011, p. 72) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลเป็นบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการ ที่ต้องสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

Hallinger (2018, p. 22) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลในการกำกับ ติดตาม และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

OECD (2020, p. 56) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลเป็นการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การประเมินคุณภาพการศึกษา และการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของโลกดิจิทัล

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล เป็นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคปัจจุบัน โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการวางแผน กำกับติดตาม และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพช่วยสนับสนุนการพัฒนาครู เพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อันนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2.3 ความหมายของยุคดิจิทัล

ยุคดิจิทัลเป็นบริบทสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การสื่อสาร และการศึกษา โดยมีเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิต การทำงาน และการจัดการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ทุกภาคส่วนต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายของยุคดิจิทัลไว้ในหลากหลายมิติ ทั้งด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร การเรียนรู้ และการพัฒนาสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของยุคดิจิทัลจากนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

สุทธิพร แท่นทอง (2563, หน้า 80) ยุคดิจิทัล หมายถึง ยุคแห่งการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและเครือข่ายออนไลน์ ซึ่งส่งผลต่อการคิด การเรียนรู้ และพฤติกรรมของผู้เรียน

เพ็ญศรี แสงสว่าง (2565, หน้า 42) ยุคดิจิทัล หมายถึง การเปลี่ยนผ่านจากการสื่อสารแบบดั้งเดิมสู่ระบบดิจิทัลที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหลักในการบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษา

พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์ (2567, หน้า 210) ยุคดิจิทัล หมายถึง ยุคที่เทคโนโลยีถูกใช้เพื่อพัฒนาคนทั้งด้านความรู้ ความคิด และคุณธรรม เพื่อให้มนุษย์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีจิตสำนึกและสมดุลระหว่างความก้าวหน้ากับคุณธรรม

Castells (2010, p. 34) ยุคดิจิทัล หมายถึง สังคมเครือข่าย (Network Society) ซึ่งเป็นโครงสร้างทางสังคมใหม่ที่มีการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกิดขึ้นอย่างไร้ขอบเขตผ่านเครือข่ายเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์ทั่วโลกเชื่อมโยงกันด้วยข้อมูลและระบบดิจิทัล

Tapscott (2014, p. 11) ยุคดิจิทัล หมายถึง การเปลี่ยนผ่านจากเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสู่ “เศรษฐกิจดิจิทัล” (Digital Economy) ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความรู้ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ

Brynjolfsson และ McAfee (2014, p. 19) ยุคดิจิทัล หมายถึง ยุคเครื่องจักรกลระลอกสอง” (The Second Machine Age) ที่เทคโนโลยีอัจฉริยะสามารถทำงานแทนมนุษย์บางส่วนและยกระดับขีดความสามารถของมนุษย์ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและความคิดวิเคราะห์

Van Dijk (2020, p. 7) ยุคดิจิทัล หมายถึง เป็นช่วงเวลาที่เทคโนโลยีดิจิทัลผสานเข้ากับกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา จนเกิดระบบสังคมที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Society) และการสื่อสารแบบสองทางอย่างต่อเนื่อง

Schwab (2016, p. 1) ยุคดิจิทัล หมายถึง การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สี่ (The Fourth Industrial Revolution) ซึ่งเป็นยุคแห่งการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีกายภาพ ชีวภาพ และดิจิทัล ทำให้โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกภาคส่วน

Fullan (2020, p. 57) ยุคดิจิทัล หมายถึง การสร้างระบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และชุมชนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นและต่อเนื่อง

UNESCO (2024, หน้า 2) ยุคดิจิทัล หมายถึง ช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านทางการศึกษา (Educational Transformation) ที่เทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้เพื่อสร้างความเท่าเทียมและการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

Moret-Tatay และคณะ (2019, p. 1) ยุคดิจิทัล หมายถึง สภาพสังคมที่ผู้เรียนต้องปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยี และพัฒนาทักษะดิจิทัล (Digital Skills) เพื่อดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สรุปได้ว่า ยุคดิจิทัล หมายถึง ยุคสมัยที่เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรยุคสมัยที่เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีคุณธรรม มีเป้าหมาย และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน เพื่อพัฒนาองค์กร การศึกษาให้ก้าวหน้ายุคดิจิทัลการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีคุณธรรม มีเป้าหมาย และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน เพื่อพัฒนาองค์กรการศึกษาให้ก้าวหน้ายุคดิจิทัล

2.2.4. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคดิจิทัล ได้ส่งผลให้บริบทของการบริหารการศึกษาเปลี่ยนไปอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการเข้ามาของเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เข้ามามีบทบาทในทุกมิติของชีวิต การบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจึงต้องปรับตัวจากการบริหารแบบดั้งเดิมสู่ “การบริหารเชิงดิจิทัล” (Digital Leadership in Education) ซึ่งผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถและวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ การจัดการข้อมูล และการบริหารทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สมพร พิชัย (2564, หน้า 54) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง บทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Culture) ที่เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจึงต้องมีความเป็น “โค้ชทางเทคโนโลยี” (Technology Coach) ที่พร้อมให้คำแนะนำ สนับสนุน และเปิดโอกาสให้บุคลากรทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน ให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ภทรานิษฐ์ ศรีวงศ์ (2565, หน้า 78) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง การเป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” (Change Leader) ที่สามารถขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นดิจิทัลอย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กร ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และทักษะการบริหารข้อมูล (Data Management) เพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจเชิงนโยบายและเชิงกลยุทธ์ได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

ศิริวรรณ แก้ววรรณ (2567, หน้า 64) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารที่มีบทบาทในการบริหารจัดการเชิงดิจิทัล 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการกำหนดนโยบายและทิศทาง (Policy and Vision Setting) เพื่อวางแนวทางการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนการสอน

- 2) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร (Human Resource Development) โดยจัดอบรมให้ครูและบุคลากรมีทักษะดิจิทัลที่จำเป็น
- 3) ด้านการจัดการข้อมูลสารสนเทศ (Information Management) เพื่อให้มีฐานข้อมูลกลางของสถานศึกษา (School Data Center) ที่เป็นระบบและตรวจสอบได้
- 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการนิเทศและติดตามผล (Digital Supervision and Evaluation) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามงานและประเมินผลการเรียนรู้
- 5) ด้านการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา (Educational Innovation Development) เพื่อส่งเสริมให้ครูสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง

Bush (2011, p. 102) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) สามารถกำหนดทิศทางขององค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มีความสามารถในการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง (Change Management) และมีความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีในการบริหารเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีจริยธรรมทางดิจิทัล

Fullan (2016, p. 112) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรเห็นคุณค่าของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง ต้องสามารถบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับวิสัยทัศน์ขององค์กร และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของทั้งครูและนักเรียน เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ความเป็น “องค์กรแห่งนวัตกรรม” (Innovative School)

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาบุคลากร และการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ

2.2.5. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล

นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลไว้อย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 7) ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจงานและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการไว้ 17 ข้อ ดังนี้

- 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
- 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 4) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา
- 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 6) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
- 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 8) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 9) การนิเทศการศึกษา
- 10) การแนะแนว
- 11) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 15) การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

ขุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 12 ด้าน

ได้แก่

- 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) พัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) วัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 4) วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) พัฒนาสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีทางการศึกษา
- 6) พัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 7) นิเทศการศึกษา
- 8) แนะนำการศึกษา

- 9) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
- 10) ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
- 11) ประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับหน่วยงาน/องค์กรอื่น
- 12) ส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สุวิมล จันทน์นวล (2562, หน้า 73) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 7 ด้าน ได้แก่

- 1) การกำหนดนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษา
- 2) การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
- 3) การจัดระบบการวัดและประเมินผล
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การนิเทศภายในและการติดตามผล
- 6) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
- 7) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2564, หน้า 98) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 6 ด้าน ดังนี้

- 1) การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 2) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ
- 3) การบริหารจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสมรรถนะผู้เรียน
- 4) การจัดระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลทางวิชาการ
- 5) การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการสอน
- 6) การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้

สมชาย ศรีสวัสดิ์ (2565, หน้า 101) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ 9 ด้าน ดังนี้

- 1) การวางแผนและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การจัดและพัฒนาระบบการเรียนรู้
- 3) การส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอน
- 4) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน
- 5) การประเมินผลการเรียนรู้และการประกันคุณภาพการศึกษา
- 6) การพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 7) การวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา

8) การจัดบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

9) การส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

1) การวางแผนและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังนี้

1.1) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของพื้นที่ เพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับชีวิตจริงและสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

1.2) การกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ต้องยึดหลักสมรรถนะของผู้เรียน (Competency-based Learning) โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

1.3) การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรและหน่วยการเรียนรู้ เป็นการจัดระบบเนื้อหาให้มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มสาระและบูรณาการกับชีวิตจริง เช่น การเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning) และการเรียนรู้เชิงโครงการ (Project-based Learning)

1.4) การจัดทำเอกสารหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร ครอบคลุมทั้งหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น โดยมีการระบุโครงสร้างเวลาเรียน แผนการสอน ตัวชี้วัด และวิธีการประเมินผลอย่างชัดเจน

1.5) การทดสอบ ทดลองใช้ และปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง หลังจากนำหลักสูตรไปใช้ต้องมีการติดตาม ประเมิน และปรับปรุงตามผลสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและเหมาะสมกับยุคดิจิทัล

2) การจัดและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังนี้

2.1) การวิเคราะห์ผู้เรียนและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ครูต้องศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน (Individual Differences) เพื่อออกแบบแผนการสอนที่ตอบสนองต่อศักยภาพและความสนใจ

2.2) การใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการค้นคว้า ทดลอง และอภิปราย เพื่อพัฒนาความคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

2.3) การใช้สื่อและนวัตกรรมทางการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น สื่อมัลติมีเดีย เกมการเรียนรู้ และแพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจและทันสมัย

2.4) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างแรงจูงใจ ครูและผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เน้นความไว้วางใจ ความเคารพ และความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.5) การนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารต้องมีระบบนิเทศภายในที่ช่วยให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับปรุงการสอนได้ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร

3) การส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอน ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังนี้

3.1) การประเมินความต้องการพัฒนาครู วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการในการพัฒนาของครู เพื่อวางแผนอบรมให้ตรงประเด็น

3.2) การจัดอบรมและพัฒนาแบบต่อเนื่อง (Continuous Professional Development: CPD) ครูควรได้รับการพัฒนาผ่านกิจกรรมอบรม สัมมนา หรือการเรียนรู้ออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ

3.3) การนิเทศแบบร่วมพัฒนา (Coaching & Mentoring) ผู้บริหารและครูรุ่นพี่ควรทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและร่วมวางแผนพัฒนาการสอนของครูรุ่นใหม่

3.4) การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โรงเรียนควรสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ

4) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงาน ดังนี้

4.1) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom) และศูนย์การเรียนรู้ดิจิทัล ผู้บริหารควรจัดให้มีทรัพยากรทางการเรียนรู้ที่เพียงพอและทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าและฝึกทักษะด้วยตนเอง

4.2) การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ได้แก่ การเชื่อมโยงกับหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน มหาวิทยาลัย หรือพิพิธภัณฑ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา

4.3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Google Classroom, Moodle หรือระบบคลังสื่อดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

4.4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ปรมาจารย์ท้องถิ่น และผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ เช่น ศูนย์ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือศูนย์อาชีพชุมชน เพื่อสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่

4.5) การประเมินและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ การปรับปรุงสื่อและเนื้อหาให้ทันสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

5) การประเมินผลการเรียนรู้และการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังนี้

5.1) การกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานการประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินผลต้องยึดตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตร โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนและผลลัพธ์ทางการเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (Competency-based Assessment)

5.2) การใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) การประเมินจากโครงการ (Project-based Assessment) การประเมินแบบร่วมมือ (Collaborative Assessment) เพื่อสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

5.3) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานตามระบบวงจรคุณภาพ (PDCA: Plan-Do-Check-Act) เพื่อให้การจัดการศึกษามีการตรวจสอบ ติดตาม และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

5.4) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) สถานศึกษาต้องจัดทำรายงาน SAR ทุกปี เพื่อรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในปีถัดไป

5.5) การนิเทศภายในและการตรวจสอบคุณภาพโดยหน่วยงานภายนอก ผู้บริหารควรกำหนดระบบนิเทศภายในเพื่อพัฒนาครู และเตรียมความพร้อมรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอก เช่น สมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา)

6) การพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังนี้

6.1) การจัดหาและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีในสถานศึกษา เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom) อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรองรับการเรียนรู้แบบออนไลน์และการจัดการศึกษาทางไกล

6.2) การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้เทคโนโลยี ครูควรได้รับการอบรมในการใช้โปรแกรม สื่อมัลติมีเดีย และระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) เพื่อสร้างบทเรียนออนไลน์ได้ด้วยตนเอง

6.3) การสร้างสื่อและนวัตกรรมทางการเรียนรู้ดิจิทัล ครูควรพัฒนาสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น วิดีโอการสอน อินโฟกราฟิก เกมการเรียนรู้ หรือบทเรียนจำลอง (Simulation) เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้

6.4) การบริหารจัดการข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Management) ผู้บริหารควรใช้ระบบฐานข้อมูล เช่น e-School, School Management System และระบบรายงานผลอัตโนมัติ เพื่อให้การตัดสินใจเชิงนโยบายมีความถูกต้องและรวดเร็ว

6.5) การติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ควรมีระบบประเมินประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้ตรงต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน

7) การวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงานดังนี้

7.1) การสร้างวัฒนธรรมการวิจัยในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมที่ให้คุณค่าแก่การตั้งคำถาม ทดลอง และสะท้อนผลการปฏิบัติ โดยควรกระตุ้นให้ครูและบุคลากรมีบทบาทเป็น “นักวิจัยในชั้นเรียน” (Teacher-Researcher) ผ่านการจัดเวลาทรัพยากร และเวทีแลกเปลี่ยนผลงานภายในสถานศึกษา วัฒนธรรมดังกล่าวจะเปลี่ยนการวิจัยจากงานรายบุคคลเป็นกระบวนการร่วมมือที่เชื่อมโยงการเรียนการสอนกับการพัฒนาองค์กร

7.2) การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom-based Research) การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ครูระบุปัญหาออกแบบการแทรกแซงทดลอง และประเมินผลการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนอย่างมีระบบ กระบวนการนี้ต้องมีความเป็นวัฏจักร (Plan – Act - Observe - Reflect) และผู้บริหารต้องสนับสนุนการเผยแพร่ผลรวมทั้งยอมรับความหลากหลาย ของวิธีวิจัยที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

7.3) การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน การพัฒนานวัตกรรมไม่จำกัดเพียงสื่อหรือเทคโนโลยี แต่รวมถึงรูปแบบการสอน กระบวนการนิเทศ และการจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์บริบทโรงเรียน ผู้บริหารควรกระตุ้นให้เกิดการทดลองรูปแบบการสอนใหม่ ๆ ที่มีหลักฐานรองรับผลลัพธ์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์และสมรรถนะผู้เรียน พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกและการทดลองนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ

7.4) การจัดตั้งกลไกสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม สถานศึกษาควรมีหน่วยงานหรือคณะกรรมการรับผิดชอบด้านวิจัยและนวัตกรรมที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ประสานงานการวิจัย จัดสรรงบประมาณ และติดตามผลการนำไปใช้จริง กลไกดังกล่าวช่วยเชื่อมโยงงานวิจัยกับแผนพัฒนาสถานศึกษา ทำให้ผลงานวิจัยกลายเป็นข้อมูลนำร่องในการตัดสินใจเชิงนโยบายระดับสถานศึกษา

7.5) การนำผลวิจัยไปสู่การปฏิบัติ (Research-to-Practice) การใช้ผลการวิจัยเป็นหลักฐานในการปรับปรุงหลักสูตร การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการนิเทศการสอน ผู้นำการศึกษาในสถานศึกษาต้องจัดช่องทางและกระบวนการแปลผลวิจัยให้เป็นเครื่องมือปฏิบัติ เช่น คู่มือแนวปฏิบัติ แบบฝึกหัดต้นแบบ หรือนโยบายทดลอง ที่สามารถนำไปทดลองใช้จริง และประเมินผลต่อเนื่อง

7.6) การเผยแพร่ การต่อยอด และการสร้างเครือข่ายการวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัยและนวัตกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการต่อยอดความรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเช่น งานนำเสนอภายใน งานสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเก็บฐานข้อมูลผลงานวิจัยที่เข้าถึงได้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานวิชาการอื่น ๆ

8) การจัดบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงาน ดังนี้

8.1) การวางระบบการแนะแนวภายในสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบายและแผนงานแนะแนวในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนวที่มีผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแนวทางการดำเนินงานการจัดโครงสร้างดังกล่าวช่วยให้การดำเนินงานแนะแนวมีทิศทางและสามารถประสานงานกับฝ่ายอื่นๆ ได้อย่างเป็นเอกภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของการบริหารวิชาการแบบบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสถานศึกษา

8.2) การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งข้อมูลส่วนบุคคล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจ ความสามารถพิเศษ และพฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ครูแนะแนวใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งสามารถใช้เป็นหลักฐานประกอบการติดตามพัฒนาการผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น

8.3) การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม การแนะแนวมิได้หมายถึงเพียงการให้ข้อมูล แต่รวมถึง “การให้คำปรึกษา (Counseling)” ซึ่งเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ การให้คำปรึกษาสามารถจัดได้ทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม โดยครูแนะแนวควรใช้เทคนิคที่เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน เช่น การรับฟังอย่างลึกซึ้ง (active listening) การสะท้อนความรู้สึก (reflection) และการตั้งคำถามเชิงสร้างสรรค์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้และเห็นแนวทางแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

8.4) การแนะแนวด้านการเรียน การดำรงชีวิต และอาชีพ ได้แบ่งขอบข่ายของการแนะแนวออกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่

1) การแนะแนวด้านการเรียน (Educational Guidance) คือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียน การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การเตรียมตัวสอบ และการศึกษาต่อ

2) การแนะแนวด้านการดำรงชีวิต (Personal-Social Guidance) คือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การจัดการอารมณ์ การสร้างวินัยในตนเอง และการพัฒนาทักษะชีวิต

3) การแนะแนวด้านอาชีพ (Career Guidance) คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับโลกของอาชีพ การวางแผนเส้นทางอาชีพ (Career Path) และการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานกระบวนการแนะแนวทั้ง 3 ด้านนี้ควรดำเนินไปอย่างบูรณาการและต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเติบโตและพัฒนาได้ครบทุกมิติ

8.5) การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานจัดหางาน มหาวิทยาลัย และสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่หลากหลายและตรงกับความเป็นจริง

ของตลาดแรงงาน การสร้างเครือข่ายแนะแนวจึงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาแนวทางการให้คำปรึกษาและแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.6) การติดตามและประเมินผลการแนะแนว การประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยสะท้อนประสิทธิภาพของการดำเนินงานแนะแนว โดยควรมีการกำหนดตัวชี้วัด เช่น ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการได้รับคำปรึกษา การปรับพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น หรือความชัดเจนในการเลือกเส้นทางการเรียนต่อและอาชีพในอนาคต การประเมินผลควรทำทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงระบบแนะแนวของสถานศึกษาในรอบปีถัดไป

9) การส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงาน ดังนี้

9.1) การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สถานศึกษาควรจัดตั้ง “คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” และเครือข่ายผู้ปกครองระดับชั้น เพื่อเป็นกลไกในการวางแผนและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านหลักสูตรการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน

9.2) การใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ (Community-based Learning) การนำชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ เช่น การเชิญปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร หรือการจัดการเรียนรู้จากแหล่งภูมิปัญญาในท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และเกิดทักษะที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

9.3) การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพควรมีระบบสื่อสารที่เปิดกว้าง โปร่งใส และทันสมัย เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อดิจิทัล (Line Official, Facebook Page โรงเรียน หรือระบบ e-School) เพื่อสื่อสารข้อมูลด้านการเรียนรู้และผลการพัฒนาของนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

9.4) การมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการศึกษา ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา เพื่อให้การประเมินสะท้อนความเป็นจริง และเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ., 2567, หน้า 115) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 8 ด้านหลัก ดังนี้

- 1) ด้านการวางแผนงานและนโยบายทางวิชาการ
- 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน
- 4) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
- 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

- 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 8) ด้านการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชนทางการศึกษา

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของงานวิชาการ รวมทั้งมีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 7) มาสังเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล

ประเด็น	แหล่งข้อมูล						ความถี่
	กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 7)	ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551)	สุวิมล จันทน์นวล (2562, หน้า 73)	วิชัย วงษ์ใหญ่ (2564, หน้า 98)	สมชาย ศรีสวัสดิ์ (2565, หน้า 101)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ., 2567, หน้า 115)	
1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	✓						1
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	✓						1
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓			✓		✓	3
4. การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	✓	✓	✓		✓	✓	5

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล ประเด็น							ความถี่
	กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 7)	ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551)	สุวิมล จันทน์พรกุล (2562, หน้า 73)	วิชัย วงษ์ใหญ่ (2564, หน้า 98)	สมชาย ศรีสวัสดิ์ (2565, หน้า 101)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ., 2567, หน้า 115)	
6. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
8. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	✓	✓			✓		3
9. การนิเทศการศึกษา	✓	✓	✓	✓			4
10. การแนะแนว	✓	✓			✓		3
11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	✓	✓			✓	✓	4
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	✓	✓					2
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	✓	✓					2
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	✓	✓					2

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล	ประเด็น						ความถี่
	กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 7)	มูลนิธิ อื่นๆ (2551)	สวีสล จันทน์วาล (2562, หน้า 73)	วิจัย วงษ์ใหญ่ (2564, หน้า 98)	สมชาย ศรีสวัสดิ์ (2565, หน้า 101)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ., 2567, หน้า 115)	
15. การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	✓						1
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	✓						1
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6

จากตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาหาความถี่ของข้อมูลที่มีจำนวนมากจากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ได้จำนวน 7 ด้าน เห็นได้ว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมความถี่ ตั้งแต่ระดับ 4 ขึ้นไป สรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

2.3. หลักอิทธิบาท 4

2.3.1 ความหมายของหลักอิทธิบาท 4

หลักอิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นการนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิบาท 4 ตามพระธรรมคำสอนที่พระองค์ได้ตรัสไว้ในพระไตรปิฎก เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่การงานนั้นเป็นไปได้ด้วยดี

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงหลักอิทธิบาท 4 ไว้ในพระสูตรตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก์ โดยกล่าวถึงหลักธรรมอันเป็นแนวทางแห่งความสำเร็จที่สาวกพึงเจริญ และนำไปปฏิบัติประกอบด้วยธรรม 4 ประการ ไว้ว่า สาวกทั้งหลายของเรา ผู้ปฏิบัติตามเจริญอิทธิบาท 4 ประการ คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้

- 1) เจริญอิทธิบาท อันประกอบไปด้วยฉันทสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากความเพียรสร้างสรรค์)
- 2) เจริญอิทธิบาท อันประกอบไปด้วยวิริยสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิริยะความเพียรสร้างสรรค์)
- 3) เจริญอิทธิบาท อันประกอบไปด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากจิตตความเพียรสร้างสรรค์)
- 4) เจริญอิทธิบาท อันประกอบไปด้วยวิมิงสาสมาธิปธานสังขาร (สมาธิที่เกิดจากวิมิงสาความเพียรสร้างสรรค์)

อิทธิบาท 4 ประการนี้แล สาวกของเราเป็นอันมากจึงได้บรรลุที่สุดแห่งอภิญญาและอภิญญาบารมีอยู่ ดังนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ตรัสไว้ในพระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรคว่า พระผู้มีพระภาคทรงรู้ทรงเห็น เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ทรงบัญญัติอิทธิบาท 4 ประการนี้ และเพื่อเพิ่มพูนความสำเร็จ เพื่อให้ชำนาญในเรื่องความสำเร็จ เพื่อพลิกแพลงให้เกิดความสำเร็จ เพื่อละกิเลสอันเป็นเครื่องผูกใจ 4 ประการ"

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักอิทธิบาท 4 รวมทั้งความหมายของหลักอิทธิบาท 4 ได้มีผู้ที่ให้ความหมายไว้มากมายดังนี้

พระราชมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2555, หน้า 97) กล่าวว่า อิทธิบาท 4 หมายถึง ธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ โดยชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบทั้งสี่เป็นกระบวนการทางจิตใจที่เชื่อมโยงกัน เริ่มจากการมีความพอใจ (ฉันทะ) แล้วต่อยอดด้วยความเพียร (วิริยะ) การตั้งใจใส่ใจ (จิตตะ)

และปิดท้ายด้วยการพิจารณาอย่างมีเหตุผล (วิมังสา) ซึ่งทั้งหมดนี้ช่วยให้บุคคลดำเนินงานได้อย่างมั่นคงและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

พุทธทาสภิกขุ (2557, หน้า 42) กล่าวว่า อธิธำม 4 หมายถึง หลักแห่งความสำเร็จที่ใช้ได้ทั้งในทางธรรมและทางโลก โดยเฉพาะ ฉันทะ ซึ่งท่านย้ำว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด เพราะหากขาดความพอใจใคร่ในสิ่งที่ทำ แม้จะมีความเพียรหรือความใส่ใจ ก็ไม่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้ การเริ่มต้นทุกสิ่งด้วยฉันทะจึงเป็นกุญแจของความสำเร็จ

พระบุญกอง แก้วมะนิวส์ (2559, หน้า 38) กล่าวว่า อธิธำม 4 หมายถึง หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จทั้งในด้านการเรียนและการทำงานอื่น ๆ โดยเน้นว่าเป็นหลักการที่ช่วยให้บุคคลบรรลุเป้าหมายได้จริง ประกอบด้วย ฉันทะ คือความรักและพอใจในสิ่งที่ทำ หากไม่มีฉันทะ งานย่อมไม่เกิดผลสำเร็จ, วิริยะ คือความขยันหมั่นเพียรทำงานให้เสร็จสมบูรณ์ตรงตามเวลา, จิตตะ คือความตั้งใจจริง เอาใจใส่ มีสมาธิจดจ่อ และ วิมังสา คือการตรวจสอบพิจารณาผลงานอย่างรอบคอบ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง องค์ประกอบทั้งสี่นี้ทำให้งานมีคุณภาพและประสบผลสำเร็จ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2560, หน้า 135) กล่าวว่า อธิธำม 4 หมายถึง “ปัจจัยพื้นฐานแห่งความสำเร็จ” ที่ครอบคลุมทั้งด้านการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิต โดยเน้นว่า ฉันทะ เป็นแรงบันดาลใจ, วิริยะ คือความพากเพียรที่ทำให้เกิดความต่อเนื่อง, จิตตะ คือการใส่ใจเอาใจจริงเอาจัง และ วิมังสา คือการไตร่ตรองด้วยเหตุผล หลักนี้ถือเป็นหัวใจที่ช่วยสร้างความสำเร็จทั้งในระดับบุคคลและองค์การ

พระอธิการโสภณ ปิยธมฺโม (กิ่งแก้ว) (2560, หน้า 33) กล่าวว่า อธิธำม 4 หมายถึง หลักธรรมที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต เป็น “บันไดแห่งความสุขและความสำเร็จ” โดยชี้ว่าคนที่มีความรัก ความพอใจในงาน (ฉันทะ) มีความเพียรพยายาม (วิริยะ) มีความเอาใจใส่ (จิตตะ) และใคร่ครวญอยู่เสมอ (วิมังสา) ย่อมสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลที่เกิดขึ้นจะไม่ใช่ว่าเพียงแต่ความสำเร็จเชิงวัตถุ แต่ยังรวมถึงความสุขใจของผู้ปฏิบัติด้วย

พระมหาปริชา เขมณฺโฑ (เหล่าทวีคุณ) (2561, หน้า 32) กล่าวว่า อธิธำม 4 หมายถึง “คุณเครื่องให้สำเร็จความประสงค์” โดยเน้นความเป็นหลักธรรมเชิงปฏิบัติที่สามารถใช้ได้จริงในทุกกิจการ ประกอบด้วย ฉันทะ ความรักใคร่และพอใจในงาน, วิริยะ ความขยันและความพยายามไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค, จิตตะ ความตั้งใจใฝ่ใจจนเกิดความต่อเนื่อง และ วิมังสา ความหมั่นตรวจสอบด้วยปัญญา ท่านยังชี้ว่าจิตเป็นรากฐานสำคัญ หากบุคคลตั้งจิตมั่นคง ผลสำเร็จย่อมเกิดขึ้นตามมา การทำงานที่ตั้งอยู่บนหลักอธิธำม 4 จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีทั้งประสิทธิภาพและความสุข

พระมหาวิฑฒน์ วิฑฒนเมธี (จันทร์เต็ม) (2561, หน้า 52) กล่าวว่า อธิธำม 4 หมายถึง “คุณธรรมนำสู่ความสำเร็จ” หรือ “คุณธรรมเครื่องชักนำสู่ความเจริญไพบูรณ์ของชีวิต”

เป็นหลักพุทธธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสสอนไว้เพื่อเป็นแนวทางให้มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ท่านเน้นว่าอิทธิบาท 4 ไม่เพียงเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติธรรมแต่ยังสามารถประยุกต์ใช้ในทางโลก เช่น การทำงาน การศึกษา และการพัฒนาตนเอง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2562, หน้า 211) กล่าวว่า อิทธิบาท 4 หมายถึง “หลักธรรมแห่งความเพียร” ที่ประกอบด้วยแรงจูงใจ (ฉันทะ) ความพยายาม (วิริยะ) ความใส่ใจ (จิตตะ) และการพิจารณาไตร่ตรอง (วิมังสา) โดยเน้นว่าอิทธิบาท 4 เป็นทั้งเครื่องมือทางจิตใจ และวิธีการเชิงปฏิบัติที่ช่วยให้บุคคลสามารถก้าวข้ามอุปสรรคและบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาได้ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการศึกษา การงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน

กิริติ บุญเจริญ (2564, หน้า 66) กล่าวว่า อิทธิบาท 4 หมายถึง หลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษาได้ โดยช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจและประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหารและครูผู้สอน เช่น ฉันทะช่วยสร้างแรงบันดาลใจ วิริยะช่วยผลักดันการทำงาน จิตตะช่วยสร้างความรับผิดชอบ และวิมังสาช่วยให้การทำงานรอบคอบและตรวจสอบได้

สรุปได้ว่า หลักอิทธิบาท 4 หมายถึง หลักแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน 4 ประการ ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.3.2. ความสำคัญของหลักอิทธิบาท 4

หลักอิทธิบาท 4 ถือเป็นหัวใจของการพัฒนาตนเองและการทำงาน เนื่องจากเป็นเครื่องมือทางจิตใจที่ช่วยให้บุคคลสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ทั้งในระดับปัจเจกและระดับองค์กร การศึกษาความสำคัญของหลักอิทธิบาท 4 พบว่ามีผู้ให้ความหมายและเน้นย้ำในหลายประเด็น ดังนี้

พุทธทาสภิกขุ (2557, หน้า 43) กล่าวว่า อิทธิบาท 4 มีความสำคัญในแง่ที่เป็นหลักธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งทางโลกและทางธรรม เป็นพื้นฐานของการพัฒนาชีวิตและสังคม ฉันทะสร้างแรงบันดาลใจจากภายใน วิริยะทำให้เกิดความมุ่งมั่น จิตตะสร้างสมาธิในการทำงาน และวิมังสาทำให้การดำเนินงานมีความรอบคอบ ไม่หลงทาง

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2560, หน้า 136) กล่าวว่า หลักอิทธิบาท 4 มีความสำคัญในฐานะเป็น “รากฐานของความสำเร็จ” เพราะช่วยให้บุคคลมีแรงบันดาลใจ มีความ

เพียรพยายาม มีจิตที่มั่นคง และสามารถพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ สิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่ขาดไม่ได้ในการทำให้การเรียน การทำงาน หรือการดำเนินชีวิตประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

พระมหาวีรวัฒน์ วิวัฒนเมธี (จันทร์เต็ม) (2561, หน้า 53) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักอิทธิบาท 4 อยู่ที่การเป็นเครื่องชี้นำการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะในบริบทของการศึกษาและการพัฒนางานวิชาการ หากผู้บริหาร ครู และผู้เรียนยึดหลักอิทธิบาท 4 เป็นแนวทาง จะทำให้การจัดการศึกษาเป็นระบบและมีคุณภาพ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2562, หน้า 212) กล่าวว่า ความสำคัญของอิทธิบาท 4 อยู่ที่การเป็นเครื่องมือที่ทำให้ “ความเพียรพยายามไม่สูญเปล่า” กล่าวคือ แม้บุคคลจะมีความพยายาม แต่หากปราศจากฉันทะ จิตตะ และวิมังสา ความพยายามนั้นอาจไม่ก่อผล อิทธิบาท 4 จึงเป็นการจัดระบบความเพียรให้มีทิศทางและบรรลุผล

กิริติ บุญเจริญ (2564, หน้า 67) กล่าวว่า ในมิติการบริหารการศึกษา อิทธิบาท 4 มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจและประสิทธิภาพของบุคลากร ฉันทะช่วยให้ครูรักในวิชาชีพ วิริยะช่วยให้ครูทำงานอย่างไม่ย่อท้อ จิตตะช่วยให้ครูเอาใจใส่ผู้เรียน และวิมังสาช่วยให้ครูพัฒนาตนเองจากการตรวจสอบข้อบกพร่อง

สมพร คำภูมิ (2567, หน้า 78) กล่าวว่า ความสำคัญของอิทธิบาท 4 อยู่ที่ว่า การเป็น “กลไกขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา” เพราะช่วยให้ผู้บริหาร ครู และผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน มีความรับผิดชอบ และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

Chaiyadet (2024, p. 109) กล่าวว่า ในระบบนิเวศการเรียนรู้เชิงพุทธยุคดิจิทัล หลักอิทธิบาทสี่ถือเป็นหลักธรรมสำคัญที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ โดยเน้นการปลูกฝังฉันทะให้เกิดความรักในการเรียน วิริยะให้เกิดความพากเพียร จิตตะให้เกิดความตั้งใจ และวิมังสาให้เกิดการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

Vimala (2022, p. 127) กล่าวว่า อิทธิบาทสี่เป็นหลักคุณสมบัติทางจิตที่ใช้พัฒนา
สมาธิให้เกิดความตั้งมั่นและละอกุศลจิต ซึ่งเป็นแนวทางสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้และการปฏิบัติ
โดยประกอบด้วย ฉันทะ คือความตั้งใจและความพึงพอใจ วิริยะ คือความพากเพียรในการกระทำ
จิตตะ คือความมีสมาธิและความมุ่งมั่น และวิมังสา คือการพิจารณาอย่างมีเหตุผลและปัญญา

Thanasak Dhammachoto (2023, p. 334–335) อธิบายว่า การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเชิงพุทธสามารถอาศัยหลักอิทธิบาทสี่เป็นกรอบแนวคิดหลัก ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ หมายถึงความรักและความพึงพอใจในงาน วิริยะ หมายถึงความเพียรและความมุ่งมั่น จิตตะ หมายถึงการใส่ใจและรับผิดชอบในหน้าที่ และวิมังสา หมายถึงการใคร่ครวญอย่างมีเหตุผลหลักทั้งสี่นี้ ช่วยส่งเสริมแรงจูงใจภายในและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานทางการศึกษา

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักอิทธิบาท 4 มีความสำคัญในฐานะเป็นหลักธรรมที่ทำให้การกระทำทุกอย่างดำเนินไปอย่างมีเป้าหมายและคุณภาพ ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ ความเพียรพยายาม ความเอาใจใส่ และการตรวจสอบไตร่ตรอง และมีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษา การพัฒนาครูผู้สอน และการยกระดับคุณภาพผู้เรียน อันเป็นปัจจัยพื้นฐานที่นำไปสู่ความสำเร็จของระบบการศึกษาโดยรวม

2.3.3. องค์ประกอบของหลักอิทธิบาท 4

พระชวลิตวิทย์ อัครมโน (เจนดลวาท) (2561, หน้า 28) กล่าวว่า องค์ประกอบของอิทธิบาท 4 มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนชีวิตและการทำงาน โดยแต่ละองค์ประกอบทำหน้าที่ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ (1) ฉันทะ คือแรงผลักดันเบื้องต้นที่ทำให้เกิดความรัก ความพึงพอใจ และความอยากทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างจริงจัง เป็นจุดเริ่มต้นของพลังสร้างสรรค์ (2) วิริยะ คือพลังความพากเพียร ความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ แม้จะเผชิญกับความเหนื่อยยาก หรือความล้มเหลวหลายครั้งก็ยังสามารถลุกขึ้นสู้ต่อไปได้ (3) จิตตะ คือพลังของความตั้งใจมั่น และการโฟกัสกับสิ่งที่ทำ การมีจิตตะจะทำให้บุคคลสามารถทุ่มเทพลังใจทั้งหมดไปสู่การบรรลุเป้าหมายได้โดยไม่หวั่นไหว และ (4) วิมังสา คือความคิดใคร่ครวญ การใช้สติปัญญาในการวิเคราะห์ หาเหตุและผล เพื่อให้เข้าใจปัญหาและสามารถหาวิธีแก้ไขได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม พระชวลิตวิทย์ อธิบายเพิ่มเติมว่า แม้องค์ประกอบทั้งสี่จะถูกอธิบายแยกออกจากกัน แต่ในความเป็นจริงการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จจำเป็นต้องใช้ร่วมกันเป็นกระบวนการ เช่น การเริ่มจากฉันทะที่เป็นแรงบันดาลใจ เสริมด้วยวิริยะที่พากเพียร แล้วตั้งมั่นด้วยจิตตะ และท้ายที่สุดใช้วิมังสาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุง เมื่อองค์ประกอบทั้งสี่ทำงานร่วมกันอย่างสมดุล จะก่อให้เกิดพลังผลักดันอันสมบูรณ์และทำให้การบรรลุเป้าหมายเป็นไปได้จริงและมีประสิทธิภาพสูงสุด

1. ฉันทะ

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2539, หน้า 676) ได้กล่าวถึง ฉันทะ ไว้ดังนี้

ฉันทะ แปลว่า ความพอใจ ได้แก่ความมีใจรักใคร่สิ่งที่ทำ และพอใจใฝ่รัก ในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้น อยากทำสิ่งนั้นๆ ให้สำเร็จ อยากให้มันหรือสิ่งนั้นบรรลุ พุดง่าย ๆ ว่ารักงาน และรักจุดหมายของงาน พุดให้ลึกลงไปทางธรรมว่า ความรักความใฝ่ปรารถนาต่อภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งนั้นๆ ของงานนั้น อยากทำให้สำเร็จผลตามจุดหมายที่ดีงามนั้นเมื่อเห็นสิ่งนั้นหรืองานนั้นกำลังเดินหน้าไปสู่จุดหมาย ก็เกิดปิติเป็นความเอิบอิ่มใจ ครั้นสิ่งหรืองานที่ทำนั้นบรรลุจุดหมาย ก็รับโสมนัสเป็นความฉ่ำชื่นใจที่พร้อมด้วยความรู้สึกโปร่ง โล่งผ่องใส เบิกบานแผ่ออกไปเป็นอิสระไร้ขอบเขต

ถ้าสามารถปลูกเร้าฉันทะให้เกิดอย่างแรงกล้า เกิดความรักในคุณค่าความดีงาม ความสมบูรณ์ของสิ่งนั้นหรือจุดหมายนั้นอย่างเต็มที่แล้ว คนก็จะทุ่มเทชีวิตและจิตใจอุทิศให้แก่สิ่งนั้นเมื่อรักแท้ก็มอบใจให้อาจถึงขนาดยอมสละชีวิต เพื่อสิ่งนั้นได้เมื่อมีฉันทะนำแล้วก็ต้องการทำสิ่งนั้นให้ดีที่สุดให้สำเร็จผลอย่างดีที่สุดของสิ่งนั้นของงานนั้น ไม่หวั่นพะวงกับสิ่งล่อเร้าหรือผลตอบแทนทั้งหลายจิตใจก็มุ่งมั่นแน่วแน่มั่นคงในการดำเนินสู่จุดหมาย เดินเรียบสม่ำเสมอ ไม่ชาน ไม่ส่าย ฉันทสมาธิจึงเกิดขึ้นโดยนัยนี้และพร้อมกับปธานสังขาร คือ ความเพียรสร้างสรรค์ก็ย่อมเกิดควบคู่มาด้วย

พระรุ่งตะวัน ส่วโร (เกษสว่าง) (2561, หน้า 36) กล่าวว่า ฉันทะ คือ ความพอใจ ความมีใจรักในสิ่งที่ทำ และพอใจในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้นอยากทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จ อยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุถึงจุดหมาย และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ซึ่งจะแสดงออกมาด้วยการกระทำ ด้วยความพอใจ เต็มใจ และสนใจในสิ่งที่ตนกำลังกระทำอยู่ หรืองานที่ได้รับมอบหมายให้กระทำงานด้วยใจรัก

พิฑูร มลิวลย์ (2540, หน้า 19) ได้กล่าวไว้ว่า ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความพอใจด้วยความรักในสิ่งนั้น ทำสิ่งนั้นด้วยความเต็มใจ ไม่เบื่อหน่ายในกิจที่ทำ (เต็มใจ)

ณฐยา ราชสมบัติ (2556, หน้า 23) ได้กล่าวว่า ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) พระพุทธเจ้า ทรงตรัสถึงหลักอิทธิบาท ที่เกี่ยวกับฉันทะ ที่เรียกว่า ฉันทสมาธิปธานสังขารไว้ดังนี้ ก็ภิกษุ เจริญอิทธิบาท อันประกอบด้วย ฉันทสมาธิปธานสังขารเป็นอย่างดีถ้าภิกษุทำฉันทะให้เป็นอธิบดีแล้วจึงได้สมาธิได้เอกัคคตาแห่งจิต สมาธินี้เรียกว่า ฉันทสมาธิภิกษุนั้น ทำฉันทะให้ พยายามปรารถนาความเพียรประคองจิตไว้ทำความเพียรเพื่อป้องกันบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่ขึ้นมิให้เกิดขึ้น

ทำฉันทะให้เกิด พยายาม บรรเทาความเพียร ประคองจิตไว้ทำความเพียรเพื่อละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ทำฉันทะให้เกิดพยายามบรรเทาความเพียรประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อสร้างกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เกิดขึ้น ทำฉันทะให้เกิด พยายาม บรรเทา ความเพียร ประคองจิตไว้ทำความเพียร เพื่อความดำรงอยู่ความไม่สาบสูญ ความไพบูลย์ความเจริญ ความบริบูรณ์แห่งกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว สภาวธรรมเหล่านี้เรียกว่า ปธานสังขาร ฉันทสมาธิและปธานสังขารดังกล่าวมานี้ ประมวลย่อ 2 อย่างนั้นเข้าเป็นอันเดียวกัน ยอมถึงซึ่งอันนั้นว่า ฉันทสมาธิปธานสังขารด้วยประการฉะนี้ ในบทเหล่านั้น ฉันทะ เป็นโณ ความพอใจ ความพอใจในธรรม นี้เรียกว่า ฉันทะ สมาธิ เป็นโณ ความตั้งอยู่แห่งจิต ความดำรงอยู่แห่งจิต ความมั่นอยู่แห่งจิต ความไม่ส่ายไปแห่งจิต ความไม่ฟุ้งซ่านแห่งจิต ภาวะที่จิตไม่ส่ายไป ความสงบสมาธิในทริย สมาธิพละ สัมมาสมาธิอันใด นี้เรียกว่า สมาธิปธานสังขาร เป็นโณ การบรรเทาความเพียรทางใจ ความขมมักเขม้น ความบากบั่น ความตั้งหน้า ความพยายาม ความอุตสาหะ ความทนทาน ความเข้มแข็ง ความหมั่น ความก้าวไป อย่างไม่ทอดถอย ความไม่ทอดทิ้งฉันทะ ความไม่ทอดทิ้งธุระ ความประคองประคองธุระไว้ด้วยดี วิริยะ วิริยินทริย วิริยพละ สัมมาวายามะ อันใดนี้ เรียกว่า ปธานสังขาร

สุพันธ์ แสนสี (2558, หน้า 54) กล่าวว่า อิทธิบาท 4 คือ หลักธรรมที่มุ่งหมายเพื่อเอาชนะอุปสรรคและเป็นหนทางสู่ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน โดยประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ (1) ฉันทะ หมายถึง ความรัก ความพอใจ หรือแรงบันดาลใจที่ทำให้บุคคลเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน หากบุคคลไม่มีความพอใจหรือแรงจูงใจที่แท้จริง มักจะไม่สามารถมุ่งมั่นทำงานจนบรรลุผลได้ (2) วิริยะ หมายถึง ความเพียรพยายาม ความขยันหมั่นเพียรที่เกิดจากแรงผลักดันภายใน บุคคลที่มีวิริยะจะสามารถต่อสู้กับความยากลำบากและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค (3) จิตตะ หมายถึง ความตั้งใจ ความเอาใจใส่ และความมีสมาธิจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ ไม่ฟุ้งซ่านไปกับสิ่งอื่น จึงทำให้การทำงานมีคุณภาพและลดความผิดพลาด และ (4) วิมังสา หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ และประเมินผลเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น องค์ประกอบทั้ง 4 นี้มิได้แยกออกจากกันอย่างอิสระ แต่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน เช่น หากมีฉันทะเป็นแรงบันดาลใจแล้วเสริมด้วยวิริยะที่พากเพียรและจิตตะที่ตั้งมั่น ย่อมทำให้การพิจารณาเชิงวิมังสาเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ฉันทะ หมายถึง ความพอใจและรักในงานต้องรับผิดชอบ ถ้าเกิดความพอใจและรักในงานที่รับผิดชอบแล้วจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องมีความพอใจและรักในงานที่จะดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. วิริยะ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึง วิริยะ ไว้ดังนี้

วิริยะ แปลว่า ความอาลัยหา แล้วยกเลิก บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ไม่ย่อท้อไม่หวั่นกลัว ต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เมื่อคนรู้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึง ถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้วแม้ได้ยินว่าจุดหมายนั้นจะลุล่วงได้ยากนัก มีอุปสรรคมาก หรืออาจใช้เวลาเท่านั้นปีเท่านั้นเดือนเขาก็ไม่ทอดยอกลับเห็นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่เขาจะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จ คนที่มีความเพียร เท่ากับมีแรงหนุน เวลาทำงานหรือปฏิบัติธรรมก็ตาม จิตใจจะแน่วแน่มั่นคง พุ่งตรงต่อจุดหมายสมาธิก็เกิดขึ้นได้ เรียกว่า เป็น วิริยสมาธิ พร้อมทั้งมีปธานสังขาร คือ ความเพียรสร้างสรรค์เข้าประกอบคู่ไป ด้วยกัน

พระรุ่งตะวัน ส่วโร (เกษสว่ง) (2561, หน้า 36) กล่าวว่า วิริยะ คือ ความเพียรขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทนเอาธุระ ไม่ทอดยอ ซึ่งแสดงออกมาด้วยความเพียร พยายามในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้สึกไม่ทอดยอ และมีความกล้าที่จะกระทำงานนั้นๆ ถ้าเห็นอะไรเป็นอุปสรรคหรืองานที่มายู่ข้างหน้าแล้วจะต้องเอาชนะ ทำให้สำเร็จ ทำงานให้เป็นเรื่องที่ทำหาย จะสู้และจะพยายามเพื่อให้สำเร็จ

พิฑูร มลิวลย์ (2540, หน้า 19) ได้กล่าวไว้ว่า วิริยะ คือ ความเพียรประกอบสิ่งนั้น คือ เมื่อทำสิ่งใดก็ทำด้วยความขยันหมั่นเพียรด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน ไม่ทอดทิ้งกิจที่ทำนั้น (แข็งใจ)

ณฐยา ราชสมบัติ (2556, หน้า 24) ได้กล่าวว่า พระพุทธเจ้า ทรงตรัสถึงหลักอิทธิบาทที่เกี่ยวกับ วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) ที่เรียกว่า วิริยสมาธิปธานสังขาร ไว้ดังนี้

ก็ภิกษุ เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิริยสมาธิปธานสังขารเป็นอย่างไร ถ้าภิกษุทำความเพียรให้เป็นอธิบดีแล้วจึงได้สมาธิได้เอกัคคตาแห่งจิตสมาธินี้ เรียกว่า วิริยสมาธิภิกษุนั้นทำฉันทะให้เกิด พยายาม บรรเทาความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อป้องกันบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นมิให้เกิดขึ้น ฯลฯ เพื่อละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ฯลฯ เพื่อสร้างกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เกิดขึ้น ทำฉันทะให้เกิด พยายาม บรรเทาความเพียรประคองจิตไว้ทำความเพียรเพื่อความดำรงอยู่ ความไม่สาบสูญ ความภยโยยิ่งความไพบุลย์ความเจริญ ความบริบูรณ์แห่งกุศล

ธรรม ที่เกิดขึ้นแล้ว สภาธรรมเหล่านี้เรียกว่า ปธานสังขารวิริยสมาธิและปธานสังขาร ดังกล่าวนี้นี้ ประมวลย่อ 2 อย่างนั้นเขาเป็นอันเดียวกันย่อมถึงซึ่งอันนับว่า วิริยสมาธิปธานสังขาร ด้วยประการ ฉะนี้ ในบทเหล่านั้น วิริยะ เป็นไฉนการปรารภความเพียรทางใจ ฯลฯ สัมมาวายามะ อันใด นี้เรียกว่า วิริยะสมาธิเป็นไฉน ความตั้งอยู่แห่ง ความดำรงอยู่แห่งจิต ความมั่นอยู่แห่งจิต ความไม่ส่ายไปแห่งจิต ความไม่ฟุ้งซ่านแห่งจิต ภาวะที่จิตไม่ส่ายไป ความสงบ สมาธิในทริยสมาธิพละ สัมมาสมาธิอันใด นี้เรียกว่า สมาธิ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า วิริยะ หมายถึง ความเพียร ความพยายามและความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ที่เกิดขึ้นในงานที่ตนเองรับผิดชอบ ในการดำเนินงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จะต้องมีความพยายาม ในการดำเนินงานวิชาการแต่ละขั้นตอน เมื่อพบอุปสรรคในการดำเนินงาน ก็ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคนั้น

3. จิตตะ

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2539, หน้า 676) ได้กล่าวถึง จิตตะ ไว้ดังนี้

จิตตะ แปลว่า ความคิดจดจ่อ หรือเอาใจฝักใฝ่ ได้แก่ ความมีจิตผูกพัน จดจ่อ ฝักคิด เรื่องนั้นใจอยู่กับงานนั้น ไม่ปล่อย ไม่ห่างไปไหน ถ้าจิตตะเป็นไปอย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรืองานอย่างใดหนึ่ง คนผู้นั้นจะไม่สนใจไม่รับรู้เรื่องอื่นๆ ใครพูดอะไรเรื่องอื่นๆ ไม่สนใจ แต่ถ้าพูด เรื่องงานนั้นจะสนใจเป็นพิเศษทันทีบางทีจิตทำเรื่องนั้น งานนั้น ขลุ้งจนอยู่ได้ทั้งวันทั้งคืนไม่เอาใจใส่ ร่างกายการแต่งเนื้อแต่งตัว อะไรเกิดขึ้นก็ไม่สนใจ เรื่องอื่นเกิดขึ้นก็กลัวๆ บางทีก็เผลอทำงานลืมวันลืมคืน ลืมกินลืมนอน ความมีใจฝักใฝ่เช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดสมาธิเกิดขึ้น จิตจะแน่วแน่ แนบสนิทในกิจที่ทำ มีกำลังมากเฉพาะสำหรับกิจนั้น เรียกว่า เป็นจิตตสมาธิ พร้อมกันนั้นก็เกิดปธานสังขาร คือ ความเพียร สร้างสรรค์ร่วมสนับสนุนไปด้วย

พิฑูร มลิวลย์ (2540, หน้า 19) ได้กล่าวไว้ว่า จิตตะ คือ ความเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ไม่วางธุระ คือ เมื่อทำสิ่งใดทำด้วยความรู้จักไตร่ตรอง ทำด้วยปัญญา รู้จักพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบหาสาเหตุด้วยความรอบคอบ (เขาถึง)

ณฐยา ราชสมบัติ (2556, หน้า 25) ได้กล่าวว่า พระพุทธเจ้า ทรงตรัสถึงหลักอิทธิบาท ที่เกี่ยวกับ จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) ที่เรียกว่าจิตตสมาธิปธานสังขาร ไว้ดังนี้

ก็ภิกษุ เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร เป็นอย่างไร ถ้าภิกษุ ทำจิต ให้เป็นอธิบดีแล้วจึงได้สมาธิได้เอกัคคตาแห่งจิต สมาธินี้เรียกว่าจิตตสมาธิ ภิกษุนั้น ทำฉันทะ ให้เกิด พยายาม ปรารภความเพียร ประคองจิตไว้ทำความเพียรเพื่อป้องกันบาป อกุศลธรรม ที่ยังไม่เกิดขึ้นมิให้เกิดขึ้น ฯลฯ เพื่อละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ฯลฯ เพื่อสร้างกุศลธรรมที่ยัง

ไม่เกิดขึ้นให้เกิดขึ้น ทำอันทะให้เกิดขึ้น พยายาม ปราปรกความเพียรประคองจิตไว้ทำความเพียร เพื่อความดำรงอยู่ความไม่สาบสูญ ความภยโยยั้ง ความไพบุลย์ ความเจริญ ความบริบูรณ์แห่งกุศล ธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว สภาวธรรมเหล่านี้เรียกว่า ปธานสังขารจิตตสมาธิและปธานสังขารดังกล่าวมานี้ ประมวลย่อ 2 อย่างนั้น เขาเป็นอันเดียวกันยอมถึงซึ่งอันนั้นว่า จิตตสมาธิปธานสังขาร ด้วยประการ ณะนี้

ในบทเหล่านั้น จิต เป็นไฉน จิต มโน มานัส ฯลฯ มโนวิญญาณธาตุที่สมกัน อันใดนี้ เรียกว่า จิตตสมาธิเป็นไฉนความตั้งอยู่แห่งจิต ฯลฯ สัมมาสมาธิอันใด นี้เรียกว่า สมาธิปธานสังขาร เป็นไฉน การปราปรกความเพียรทางใจ ฯลฯ สัมมาพยายามะ อันใดนี้เรียกว่า ปธานสังขารภิกษุ เป็นผู้เข้าไปถึง แล้ว ฯลฯ ประกอบแล้ว ด้วยสมาธิและปธานสังขารดังกล่าวมานี้ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกว่าประกอบ ด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร ด้วยประการณะนี้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จิตตะ หมายถึง ความเอาใจใส่ในงานที่ตนได้รับมอบหมาย หรือได้รับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต้องมีความเอาใจใส่ในการดำเนินงานวิชาการ ในสถานศึกษา ถึงจะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิมังสา

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2539, หน้า 676) ได้กล่าวถึง วิมังสา ไว้ดังนี้

วิมังสา แปลว่า ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญ ตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อน เกินเลย บกพร่องหรือขัดข้อง เป็นต้นในกิจที่ทำ รู้จักทดลองและคิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุง ข้อนี้เป็นการใช้ปัญญาชักนำสมาธิซึ่งจะเห็นได้ไม่ยาก คนมีวิมังสาเป็นพวกชอบคิด ค้นหาเหตุผล ตรวจสอบสวนทดลอง เมื่อทำอะไร ก็คิดพิจารณาทดสอบไป เช่น คิดว่าผลนี้เกิดจากสาเหตุอะไร ทำไมจึงเป็นอย่างนี้ ผลคราวนี้เกิดจากปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบ เหล่านี้เท่านั้น ลองเปลี่ยนองค์ประกอบนั้นแล้ว ไม่เกิดผลอย่างที่เคยคาดหมายเป็นเพราะอะไร จะแก้ไขที่ จุดไหน ฯลฯ เป็นเหตุให้จิตแน่วแน่แล่นดังไปกับเรื่องที่พิจารณา ไม่ฟุ้งซ่านไม่ออกแวก และมีกำลัง เรียกว่าวิมังสาสมาธิซึ่งจะมีปธานสังขาร คือ ความเพียรสร้างสรรค์เกิดมาด้วย เช่นเดียวกับสมาธิ ข้ออื่นๆ

พระรุ่งตะวัน สัมโร (เกษสว่าง) (2561, หน้า 36) กล่าวไว้ว่า วิมังสา คือความไตร่ตรอง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น ชอบคิดค้นหาเหตุผล ตรวจสอบสวนทดลอง มีการวางแผน วัดผลคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง ซึ่งแสดงออกด้วยการใช้ ปัญญาพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในสิ่งที่กระทำด้วยความพินิจพิเคราะห์ มีการวางแผน และวัดผล งานที่กระทำเสมอ

พิฑูร มลิวลย์ (2540, หน้า 19) ได้กล่าวไว้ว่า วิมังสา คือ ความหมั่นตรองพิจารณา เหตุผลในสิ่งนั้น เมื่อทำสิ่งใดด้วยความรู้จักไตร่ตรองรู้จักพิจารณาใคร่ครวญ รู้จักพิจารณาวิเคราะห์ ทดลอง ทดสอบ (เข้าใจ)

ณฐยา ราชสมบัติ (2556, หน้า 26) ได้กล่าวว่า พระพุทธเจ้า ทรงตรัสถึงหลักอิทธิบาท ที่เกี่ยวกับ วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) ที่เรียกว่า วิมังสาสมาธิปธานสังขารไว้ ดังนี้

ก็ภิกษุ เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปธานสังขาร เป็นอย่างไรถ้าภิกษุ ทำปัญญาให้เป็นอธิบดีแล้ว จึงได้สมาธิได้เอกัคคตาแห่งจิตสมาธินี้ เรียกว่า วิมังสาสมาธิภิกษุนี้ ทำฉันทะให้เกิด พยายาม ปราศจากความเพียร ประคองจิตไว้ทำความเพียร เพื่อป้องกันบาป อกุศลธรรม ที่ยังไม่เกิดขึ้นมิให้เกิดขึ้น ฯลฯ เพื่อละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ฯลฯ เพื่อสร้าง กุศลธรรม ที่ยังไม่เกิดขึ้นให้เกิดขึ้น ทำฉันทะให้เกิด พยายาม ปราศจากความเพียร ประคองจิตไว้ ทำความเพียร เพื่อความดำรงอยู่ความไม่สาบสูญ ความภักดีความไพบูลย์ความเจริญ ความบริบูรณ์แห่งกุศลธรรม ที่เกิดขึ้นแล้ว สภาวธรรมเหล่านี้เรียกว่าปธานสังขารวิมังสาสมาธิ และปธานสังขารดังกล่าวมานี้ ประมวลย่อ 2 อย่างนั้นเข้าเป็นอันเดียวกันย่อมถึงซึ่งอันนั้นว่า วิมังสาสมาธิปธานสังขาร ด้วยประการ ฉะนี้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า วิมังสา คือ การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ และประเมินผล การดำเนินงานทางวิชาการอย่างมีเหตุผล ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิมังสาจะสามารถตรวจสอบ ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อยกระดับ คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.4 การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัล

การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัล เป็นแนวทางที่มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักอิทธิบาท 4 อัน ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบ แนวคิดในการกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อให้การดำเนินงานวิชาการเป็นไปอย่างเป็นระบบมีคุณภาพ ทันยุคทันสมัย เหมาะสม และส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของสังคมในศตวรรษที่ 21 และมาตรฐานการศึกษาในยุคดิจิทัล มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ ความหมายของการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัล สามารถสังเคราะห์ออกเป็น 7 ด้านหลัก ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน เพราะหลักสูตร เป็นแม่บทกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ โดยนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน การจัดทำหลักสูตรต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้ นักการศึกษา มองว่าการพัฒนาหลักสูตรช่วยให้สถานศึกษามีความยืดหยุ่นและมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ได้มีการศึกษาไว้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรไว้ดังนี้

สุรศักดิ์ ภูมิเวียง (2564, หน้า 98) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง มุ่งเน้นการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน พร้อมทั้งเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

จิตติมา ภูวเสถียร (2565, หน้า 86) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง การตั้งอยู่บนหลักการของ “หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based Curriculum)” ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ธนพรธณ ศรีโพธิ์ (2565, หน้า 102) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในยุคดิจิทัล หมายถึง การมุ่งเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบหลากหลาย เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ การเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) และการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบดิจิทัล

อรุณี รัตนวงศ์ (2565, หน้า 107) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องอาศัยหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leader) ที่สามารถกระตุ้นให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ วางแผน และจัดทำหลักสูตรร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อให้หลักสูตรสะท้อนอัตลักษณ์ของโรงเรียนและตอบสนองต่อบริบทของชุมชนได้อย่างแท้จริง มีขั้นตอนการจัดทำหลักสูตร มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิจากชุมชน เพื่อร่วมกันวางกรอบแนวทางการพัฒนาหลักสูตร

2) การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของท้องถิ่น เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นทางการศึกษา (Needs Assessment)

3) การออกแบบสาระและกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเน้นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เช่น การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การเรียนรู้จากปัญหา (Problem-based Learning) และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้

4) การจัดระบบการวัดและประเมินผลตามสมรรถนะ (Competency-based Assessment) เพื่อวัดความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attitude)

5) การเผยแพร่และสร้างความเข้าใจในหลักสูตร ผ่านการประชุม อบรม หรือเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรใหม่อย่างถูกต้องและตรงกัน

จิรนุช ตันติ และคณะ (2566, หน้า 51) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง การใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาหลักสูตร ควบคู่กับการประยุกต์ใช้ตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อสร้างแรงจูงใจ ความมุ่งมั่น และการประเมินปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

วรรณฯ พงษ์น้อย (2566, หน้า 94) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการสำคัญในการบริหารงานวิชาการที่มุ่งให้สถานศึกษามีกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและความต้องการของผู้เรียน รวมถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยการจัดทำหลักสูตรจำเป็นต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้หลักสูตรสะท้อนอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

หลักการและขั้นตอนการจัดทำหลักสูตร มีการดำเนินงาน ดังนี้

1) การศึกษานโยบายและมาตรฐานการศึกษา เป็นขั้นตอนแรก que ผู้บริหาร และคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรต้องศึกษานโยบายระดับชาติ เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีทิศทางที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานการศึกษาและแนวทางการพัฒนาประเทศ

2) การวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและชุมชน เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน รวมถึงการสำรวจทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองต่อสภาพจริง

3) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดเน้นของหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีทิศทางชัดเจนและเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา โดยยึดตามปรัชญาการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

4) การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ เป็นการกำหนดสาระรายวิชา โครงสร้างเวลาเรียน และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และทักษะดิจิทัล

5) การกำหนดกระบวนการเรียนรู้และการประเมินผล เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อสะท้อนความสามารถและสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน

6) การทดลองใช้และปรับปรุงหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงในห้องเรียน แล้วเก็บข้อมูลผลการเรียนรู้ ปัญหา และข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนประกาศใช้เป็นหลักสูตรประจำสถานศึกษาอย่างเป็นทางการ

กัญสุญา บุญเกิด และคณะ (2567, หน้า 150) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารหลักสูตรตามหลักอิทธิบาท 4 ช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล โดยมีเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญในการบริหารจัดการ

จิราพร ภักดีวงศ์ (2567, หน้า 84) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการวิเคราะห์เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและพื้นที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ., 2567, หน้า 119) ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการปรับปรุง แก้ไข และออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะแห่งอนาคต รวมทั้งเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน

นนธวัธ อัครกตัญญู และคณะ (2568, หน้า 95) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง การนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการวางแผน พัฒนา และติดตามการใช้หลักสูตร โดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสนับสนุน เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Fullan (2016, p. 64) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (Educational Change

Leader) เป็นผู้ขับเคลื่อนกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร และมีการประเมินผลต่อเนื่องเพื่อนำผลมาพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ

Ornstein & Hunkins (2018, p. 112) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรในยุคดิจิทัล หมายถึง การยืดหยุ่นและเน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการออกแบบ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ บริบทของสถานศึกษา และความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การบูรณาการเทคโนโลยี การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการยึดหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4

2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ความหมายของการวัดและประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

อนุชา แสงศรี (2564, หน้า 74) กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อตรวจสอบความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการเรียนรู้ การประเมินที่มีคุณภาพต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และมีความเที่ยงตรง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียนจากความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีมาตรฐานเทียบเคียงกันได้

สมศักดิ์ สุขสวัสดิ์ (2562, หน้า 85) กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและวิเคราะห์ความสามารถของผู้เรียน เพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม โดยใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลายและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน นอกจากนี้ยังรวมถึงการเทียบโอนผลการเรียนจากความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

พิมพ์ใจ จันทรา (2566, หน้า 92) กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษา โดยครอบคลุมด้านความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติ การประเมินผลควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีหลักฐานอ้างอิงที่ชัดเจน

และนำผลไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสนับสนุนการเทียบโอนผลการเรียนตามศักยภาพ และประสบการณ์ของผู้เรียนกระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษา โดยครอบคลุมด้านความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติ

กัญสุญา บุญเกิด และคณะ (2567, หน้า 121) กล่าวว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตาม มาตรฐานการเรียนรู้ โดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา รวมถึง การนำผลการประเมินมาใช้ในการประกอบการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนอย่างเป็นระบบ ภายใต้หลัก ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา

ทรงยศ ศรีอุตม์ และคณะ (2567, หน้า 123) กล่าวว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล และ การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และรายงานผลการเรียนรู้ พร้อม ทั้งนำหลักกฏอริยาบท 4 มาใช้ในการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และพัฒนาระบบการประเมินผลให้มี ความถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้

องค์ประกอบของการวัดผลและประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567, หน้า 134) ได้กำหนดองค์ประกอบ หลักของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1) การวัดผลการเรียนรู้ (Measurement of Learning Outcomes) หมายถึง การเก็บ ข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น คะแนน สถิติ และผลการสอบ เพื่อสะท้อนความรู้และทักษะของผู้เรียน ในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้

2) การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment for Learning) เป็นการใช้ข้อมูล ผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น การประเมินระหว่างเรียน (Formative) และหลังเรียน (Summative)

3) การประเมินเพื่อพัฒนาครูและกระบวนการเรียนรู้ (Evaluation for Teaching Improvement) มุ่งให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อปรับปรุงกลยุทธ์การสอนและออกแบบกิจกรรม ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

4) การรายงานผลและนำผลการประเมินไปใช้ (Reporting and Utilization of Results) หมายถึง การสื่อสารผลการประเมินต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการวัดผลและประเมินผลในยุคดิจิทัล

กระทรวงศึกษาธิการ (2567, หน้า 135) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลในยุคดิจิทัล ดังนี้

- 1) ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการประเมิน เช่น ระบบสอบออนไลน์ (E-Testing) และฐานข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
- 2) พัฒนาเครื่องมือประเมินที่มีความเที่ยงตรงและสอดคล้องกับมาตรฐานสมรรถนะของผู้เรียน
- 3) สร้างระบบการประเมินแบบเปิดเผย (Transparency Evaluation) ที่ผู้เรียนสามารถตรวจสอบผลการประเมินของตนได้
- 4) พัฒนาครูให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีและการออกแบบเครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย
- 5) ใช้ข้อมูลจากการประเมินเพื่อวางแผนการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษา

นรินทร์ อัครกตัญญู และคณะ (2568, หน้า 108) กล่าวว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน ตลอดจนการพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการข้อมูลและรายงานผลการเรียน พร้อมทั้งประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่ และการพัฒนาระบบประเมินผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Stiggins (2018, p. 21) นักวิชาการด้านการประเมินการเรียนรู้จากสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายว่า “Assessment is the process of gathering evidence of student achievement to inform instruction.” หมายถึง การเก็บรวบรวมหลักฐานที่สะท้อนศักยภาพของผู้เรียนเพื่อใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การบริหารงานวิชาการโดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดเก็บวิเคราะห์ และรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และตรวจสอบได้ ข้อมูลที่ได้ถูกนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับบริบทยุคดิจิทัล การเทียบโอนผลการเรียนด้วยระบบดิจิทัลช่วยเพิ่มความยืดหยุ่น ลดความซ้ำซ้อนทางการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเสมอภาค ตามหลักอิทธิบาท 4

3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

บุญชม ศรีสะอาด (2553, หน้า 67) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบที่ครูและผู้บริหารใช้เพื่อวิเคราะห์ปัญหา พัฒนาแนวปฏิบัติ และยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยยึดหลักวิธีวิจัยที่เชื่อถือได้ ตั้งแต่การกำหนด

ปัญหา กำหนดตัวแปร สร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือ เก็บ วิเคราะห์ และตีความข้อมูล จนถึง การสรุปและใช้ผลวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรงและความ สอดคล้องของเครื่องมือกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้อย่างเคร่งครัด (เช่น การตรวจค่า IOC) เพื่อให้ข้อค้นพบสามารถนำไปใช้ตัดสินใจเชิงนโยบายระดับสถานศึกษาและปรับปรุงการสอนได้จริง ๆ

มีขั้นตอนการดำเนินงานไว้ดังนี้

- 1) ระบุปัญหา ความต้องการเชิงคุณภาพของผู้เรียนและโรงเรียนให้ชัด
 - 2) ทบทวนเอกสาร งานวิจัยและกำหนดกรอบแนวคิด
 - 3) ตั้งคำถามวิจัย สมมติฐานที่ตรวจสอบได้ในบริบทโรงเรียน
 - 4) ออกแบบวิธีวิจัยและเลือกตัวแปร กลุ่มตัวอย่างอย่างเหมาะสม
 - 5) สร้างเครื่องมือและตรวจคุณภาพ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC ฯลฯ
 - 6) ดำเนินการทดลองปฏิบัติการ เช่น รูปแบบในชั้นเรียน ตามแผน
 - 7) เก็บข้อมูลจากหลายแหล่ง ทดสอบ สังเกต สัมภาษณ์ เอกสาร ฯลฯ
 - 8) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คุณภาพให้สอดคล้องกับคำถามวิจัย
 - 9) สรุป อภิปรายผล และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับห้องเรียน และโรงเรียน
 - 10) เผยแพร่และนำผลไปใช้จริง พร้อมวางแผนรอบพัฒนาใหม่ วงจรต่อเนื่อง
- แนวปฏิบัติที่มักใช้ในชั้นเรียนจะดำเนินแบบวงจร วางแผน-ปฏิบัติ-สังเกต-สะท้อนผล (PAOR) เพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

พิชิต จรุง (2555, หน้า 93) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการสืบค้นหาความรู้ ความจริง หรือองค์ความรู้ใหม่ทางการศึกษา ด้วยวิธีการที่เป็นระบบ มีแบบแผน และมีหลักฐานเชิงประจักษ์รองรับ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการพัฒนาผู้เรียน ในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ การวิจัยดังกล่าวต้องอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด มีการตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย และเน้นการนำผลลัพธ์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริง ในเชิงปฏิบัติ ทั้งนี้ พิชิตได้เน้นว่าการวิจัยในสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิผลสูงสุดก็ต่อเมื่อครู และผู้บริหารมีความเข้าใจในหลักการวิจัย สามารถออกแบบและดำเนินการด้วยตนเองได้ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมการใช้ข้อมูลเชิงวิจัยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจทางการศึกษา

จิรนุช ดันติ และคณะ (2566, หน้า 32) กล่าวว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน

การสอนและยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยผู้บริหารประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการสนับสนุน และติดตามการดำเนินงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

Sanchez เกิดพรธรรม และพระครูวิรุฬห์สุตคุณ (2566, หน้า 87) กล่าวว่า ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรให้สามารถ ศึกษาค้นคว้าและทำวิจัย โดยยึดหลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนางานวิชาการและยกระดับคุณภาพ การศึกษาในยุคดิจิทัล

กระทรวงศึกษาธิการ (2567) กล่าวว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ เพื่อแสวงหาความรู้ แนวทาง หรือวิธีการใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น การวิจัยในสถานศึกษาจึงมิได้จำกัดอยู่เฉพาะนักวิชาการ หรือผู้บริหารเท่านั้น แต่ยังเป็นภารกิจสำคัญของครูผู้สอนที่ต้องมีบทบาทเป็น “ครูนักวิจัย” ในการ ใช้กระบวนการวิจัยมาวิเคราะห์ปัญหา แก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและโรงเรียน และยังเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการปฏิรูป การศึกษา เนื่องจากข้อมูลเชิงประจักษ์จากงานวิจัยสามารถสะท้อนปัญหา ความต้องการ และแนวโน้มในการพัฒนาการศึกษาได้อย่างตรงจุด การวิจัยจึงเป็นทั้งเครื่องมือในการวางแผน นโยบายและเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภายในห้องเรียนอย่างยั่งยืน การส่งเสริม ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ยังช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ในองค์กร (Learning Organization) ทำให้สถานศึกษามีความสามารถในการปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษายังครอบคลุมทั้งการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับผู้บริหาร และการวิจัยเชิง ปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของครู ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองและชุมชนในคุณภาพของโรงเรียน และยังให้ความสำคัญ กับการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางการวิจัยระหว่างครู ผู้บริหาร และสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และยกระดับมาตรฐานงานวิจัยให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การดำเนินงานวิจัยภายในสถานศึกษาควรยึดหลักจรรยาบรรณวิจัย มีความซื่อสัตย์ทางวิชาการ และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์จริงในเชิงพัฒนาอีกด้วย

แนวทางสำคัญของการดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

- 1) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกคนเป็น “ครูนักวิจัย” โดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน
เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
- 2) จัดตั้งคณะกรรมการหรือศูนย์วิจัยในสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน
และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้
- 3) พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการวิจัยผ่านการอบรม การนิเทศ และความร่วมมือ
กับมหาวิทยาลัย
- 4) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บ วิเคราะห์ และเผยแพร่งานวิจัย
ให้เข้าถึงง่าย
- 5) สนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการดำเนินโครงการวิจัย
ภายในสถานศึกษา
- 6) นำผลการวิจัยไปใช้จริงในการปรับปรุงหลักสูตร การสอน การบริหารจัดการ
และการพัฒนาผู้เรียน
- 7) เผยแพร่ผลงานวิจัยให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนรับรู้ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กัญสุญา บุญเกิด และคณะ (2567, หน้า 122) กล่าวว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การนำกระบวนการวิจัยมาใช้นำงานวิชาการ
และการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงคุณภาพ
การศึกษา

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง
กระบวนการจัดการความรู้ของโรงเรียน โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการเก็บรวบรวมวิเคราะห์
และใช้ข้อมูลการวิจัยอย่างเป็นระบบ ครูผู้สอนและผู้บริหารทำหน้าที่เป็นนักวิจัยภาคปฏิบัติ ที่นำ
ผลการวิจัยไปใช้พัฒนาผู้เรียนและนวัตกรรมการสอน บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ กระบวนการดังกล่าว
เป็นกลไกสำคัญในการตัดสินใจเชิงวิชาการ ยกย่องคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้อง
กับมาตรฐานและบริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักอิทธิบาท 4

4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกมิติของการศึกษา
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสามารถ

ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้สื่อและนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาไม่เพียงเป็นเครื่องมือช่วยสอน แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้าง “การเรียนรู้เชิงรุก” (Active Learning) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning), แบบผสมผสาน (Blended Learning) และแบบสืบเสาะ (Inquiry-Based Learning) ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2567) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

1) พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูออกแบบและผลิตสื่อการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบดิจิทัลและไม่ใช้ดิจิทัล เช่น สื่ออินโฟกราฟิก (Infographic), คลิปวิดีโอการสอน (Instructional Video), เกมการเรียนรู้ (Educational Games) และสื่อจำลองสถานการณ์ (Simulation Media) ที่เหมาะสมกับระดับชั้นและเนื้อหาวิชา โดยเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere–Anytime Learning)

2) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาในระดับครูและผู้เรียน ผู้บริหารควรจัดระบบสนับสนุนให้ครูได้พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เช่น รูปแบบการสอนใหม่ (Instructional Model), เครื่องมือการประเมินออนไลน์ หรือชุดการเรียนรู้แบบโครงงานดิจิทัล (Digital Project-Based Learning) และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบสื่อหรือกิจกรรม เช่น การสร้างสื่อออนไลน์ การเขียนโค้ด หรือการผลิตคอนเทนต์เพื่อการเรียนรู้

3) พัฒนาและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาควรนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS), ระบบฐานข้อมูลผู้เรียน (Student Information System: SIS) และระบบติดตามผลสัมฤทธิ์ (Educational Analytics) มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยผู้บริหารควรมีบทบาทในการวางแผนและดูแลให้มีความปลอดภัยของข้อมูล (Data Security) และเป็นส่วนตัวของผู้เรียน

4) พัฒนาศักยภาพครูด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมการสอน การพัฒนาครูเป็นองค์ประกอบสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยี เช่น การใช้โปรแกรมออกแบบสื่อ การสร้างคอร์สออนไลน์ หรือการประยุกต์ใช้ AI เพื่อการเรียนรู้ รวมถึงควรส่งเสริมให้ครูเรียนรู้ร่วมกันผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี

5) ประเมินและพัฒนาคุณภาพสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาศึกษาควรมีระบบการประเมินคุณภาพสื่อและนวัตกรรมก่อนนำไปใช้จริง เช่น การทดสอบประสิทธิภาพ (Efficiency Testing: E1/E2) และควรมีการติดตามผลการใช้สื่อในชั้นเรียน รวมทั้งจัดเก็บฐานข้อมูลสื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อใช้วิเคราะห์และพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการของผู้เรียน

กัณตินันท์ เฮงสกุล (2564, หน้า 4) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง กระบวนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ โดยผู้พัฒนาสื่อต้องมีความพึงพอใจและเห็นคุณค่าของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา พร้อมทั้งมีความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในการพัฒนาสื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสามารถปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัลอยู่เสมอ

จินตวิทย์ คล้ายสังข์ (2566, หน้า 15) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การออกแบบและพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ดิจิทัลที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างเหมาะสม ควบคู่กับการพัฒนาและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ การดำเนินงานจำเป็นต้องอาศัยความเพียรพยายามในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และการพิจารณาผลการใช้งานอย่างรอบคอบ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

แสงสุรีย์ ทองขาว และคณะ (2566, หน้า 136) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับการติดตามผลและสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องตามแนวทางของหลักอิทธิบาท 4

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การสร้างออกแบบ และใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ รวมถึงการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความน่าสนใจของกระบวนการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมที่ดี และหลากหลายจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น เรียนรู้อย่างมีความหมาย และเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ตามหลักอิทธิบาท 4

5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นหัวใจของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางความรู้ เจตคติ และทักษะ ที่พึงประสงค์ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้จึงเป็นภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในยุคดิจิทัล ที่เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้มีบทบาทต่อคุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก

อาจณรงค์ มโนสุทธิฤทธิ์ (2564) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การขับเคลื่อนขับเคลื่อนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยหลักอิทธิบาท 4 เป็นฐานคิดสำคัญในการสร้างความพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ผ่านการสร้างความเข้าใจและเห็นคุณค่าในเทคโนโลยีการศึกษา

ปิยะพงษ์ ธรรมรักษ์ และผุสดี กลิ่นเกษร (2565) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การประยุกต์ใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ตามความสนใจ มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และสามารถทบทวนเนื้อหาเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของหลักอิทธิบาท 4 ที่มุ่งสร้างความสำเร็จในการเรียนรู้จากความตั้งใจและการพัฒนาตนเอง

ทัช พันธุ์จุม และวรรณภา โคตรพันธ์ (2566) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างองค์ความรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนต้องอาศัยความเพียรพยายาม ความมุ่งมั่น และการเอาใจใส่ต่อกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

แสงเดือน คงนาวัง (2566) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินข้อมูลจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลที่หลากหลาย เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง อันเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท 4

กระทรวงศึกษาธิการ (2567, หน้า 125) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาไว้ชัดเจน โดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีบทบาทร่วมกันในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และสมรรถนะหลักของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

5.1 การดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

กระทรวงศึกษาธิการ (2567, หน้า 126) เน้นให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านการแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูจึงต้องปรับบทบาทจาก “ผู้ถ่ายทอดความรู้” มาเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator)” เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย

2) บูรณาการการเรียนรู้กับชีวิตจริงและท้องถิ่น

การจัดการเรียนรู้ควรเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของท้องถิ่น สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ (Digital Learning Integration)

สถานศึกษาต้องพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ (LMS), สื่ออิเล็กทรอนิกส์, แอปพลิเคชันการศึกษา และการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงองค์ความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

4) ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning)

ครูควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิดเชิงระบบ และความรับผิดชอบต่อกลุ่ม

5.2 บทบาทของบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้

1. บทบาทของครูผู้สอน

(1) ศึกษาหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน

(2) ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

(3) ใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลให้เหมาะสมกับรายวิชาและวัยของผู้เรียน

(4) ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสะท้อนศักยภาพจริงของผู้เรียน

2. บทบาทของบุคลากรสนับสนุนการเรียนรู้

- (1) สนับสนุนการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
- (2) ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
- (3) ร่วมกับครูวางแผนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า

5.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

1) การเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ผู้บริหารต้องมีบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยการกำหนดนโยบาย สนับสนุนทรัพยากร และเป็นต้นแบบในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู

2) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารต้องจัดระบบนิเทศภายในที่มีคุณภาพ มีการสังเกตชั้นเรียน (Classroom Observation) และให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันของครูและบุคลากร ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC: Professional Learning Community) และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

4) การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย (Data-driven Decision Making) ผู้บริหารควรใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินผล และผลการนิเทศ เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนา แล้วกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างมีระบบ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง การคิดวิเคราะห์ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยเน้นการเรียนรู้เชิงรุก การบูรณาการเทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ ตามหลักอริยบท 4

6. ด้านการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารงานวิชาการที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเน้นการให้คำปรึกษา แนะนำ ติดตาม และประเมินผลแก่ครูผู้สอน เพื่อให้สามารถปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา

วิชัยรัตน์ อ่องสมบัติ และคณะ(2560, หน้า 81–96) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ (1) ปัจจัยสนับสนุน เช่น นโยบาย งบประมาณ และทรัพยากร (2) กระบวนการนิเทศที่มีขั้นตอนชัดเจน ตั้งแต่การวางแผน นิเทศจริง และการติดตามผล (3) ผลลัพธ์ของการนิเทศ ที่สะท้อนการพัฒนาครูและนักเรียน และ (4) คุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการนิเทศ รูปแบบการนิเทศที่ดีควรสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการนิเทศแบบมีส่วนร่วม เช่น การสังเกตการสอน การอภิปรายแลกเปลี่ยน และการสรุปสะท้อนผลร่วมกัน มีรูปแบบการนิเทศที่ดีต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ

- 1) ปัจจัยสนับสนุน (Input) เช่น นโยบาย งบประมาณ ผู้บริหาร และทรัพยากร
- 2) กระบวนการนิเทศ (Process) มีกิจกรรมที่ชัดเจน เช่น การสังเกตการสอน การอบรม การสะท้อนผล และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
- 3) ผลลัพธ์การนิเทศ (Output) การพัฒนาทักษะครู ความพึงพอใจ และคุณภาพผู้เรียน
- 4) คุณภาพผู้เรียน (Outcome) เป้าหมายสูงสุดที่สะท้อนประสิทธิผลของการนิเทศ

นอกจากนี้ นักวิจัยยังเสนอ “วงจรนิเทศอย่างเป็นระบบ (Supervision Cycle)” ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การนิเทศจริง (Action)
- 3) การติดตามผล (Monitoring)
- 4) การสะท้อนผลและสรุป (Reflection & Evaluation)

วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ (2561, หน้า 88) กล่าวว่า การนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ในยุคปัจจุบันควรใช้แนวทาง “การชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง” (Mentoring & Coaching System) โดยจับคู่ครูผู้มีประสบการณ์กับครูที่ต้องการพัฒนา เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กรอย่างเป็นธรรมชาติ การนิเทศแบบพี่เลี้ยงช่วยให้ครูได้รับคำแนะนำเฉพาะตัว สร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ผู้เรียนในยุคดิจิทัล ขั้นตอนการนิเทศแบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วย

- 1) การจับคู่ครูผู้มีประสบการณ์กับครูที่ต้องการพัฒนา
- 2) การสังเกตการสอนร่วมกัน
- 3) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง
- 4) การให้คำแนะนำแบบโค้ชชิ่ง
- 5) การติดตามผลและให้กำลังใจต่อเนื่อง

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 87) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผล เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการ เรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้เกี่ยวข้องต้องมีความมุ่งมั่น เอาใจใส่ต่อการพัฒนางาน และมีการตรวจสอบปรับปรุงการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักกอิธิบาท 4 ที่มุ่งสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษา

นันทรัตน์ คงคะชาติ และคณะ (2564, หน้า 103) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง โดยเริ่มจากการวางแผนการนิเทศ กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และติดตามประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สามารถปรับปรุงได้ตามบริบทของแต่ละโรงเรียน การนิเทศ ควรใช้ข้อมูลจริงเป็นฐาน (Evidence-Based Supervision) และสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างครู และผู้บริหาร เพื่อลดช่องว่างในการพัฒนาและส่งเสริมให้ครูเกิดความมั่นใจในการปรับปรุงการเรียน การสอน การนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีคุณภาพควรมีระบบและกลไกที่ชัดเจน

บุญชม ศรีสะอาด (2565, หน้า 95) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การนิเทศอย่างต่อเนื่อง มีการติดตาม ตรวจสอบ และสะท้อนผลการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาศักยภาพทางวิชาชีพและคุณภาพ ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัย ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน การเอาใจใส่ต่อการพัฒนาตนเอง ตามหลักกอิธิบาท 4 เพื่อนำผลการนิเทศมาปรับปรุงการทำงาน

สมาน อัสวภูมิ (2564, หน้า 112) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร คีษานเทศก์ และครู ผ่านการใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลในการวางแผน กำกับ ติดตาม และปรับปรุงการ ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลจำเป็นต้องอาศัยความรับผิดชอบ ความเพียรพยายาม ตามแนวทางของหลักกอิธิบาท 4 และการพิจารณาผลการปฏิบัติงานเพื่อการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ศศิทิพย์ ตาลพันธ์ และคณะ (2565) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการส่งเสริม สนับสนุน และให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การนิเทศมิใช่การตรวจสอบหรือจับผิด แต่เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การนิเทศที่มีคุณภาพควรมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น การประชุมวางแผนร่วม การนิเทศแบบกลุ่ม การสังเกตการสอน และการสะท้อนผล เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาตนเองและนำแนวทางใหม่ ๆ ไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2566, หน้า 74) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครูผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการปฏิบัติงาน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยนำหลักกฏอริยาบท 4 มาสร้างแรงจูงใจในการพัฒนางาน ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ และการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อรชุนา ด้วงช้าง (2566, หน้า 95) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง บทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะด้านการนิเทศอย่างรอบด้าน ทั้งทักษะการบริหารจัดการ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางเทคนิค เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาครูได้อย่างแท้จริง อรชุนา ระบุว่า การนิเทศในยุคปัจจุบัน ควรใช้แนวคิดการนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative Supervision) ที่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและสะท้อนผลร่วมกับผู้นิเทศ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร องค์ประกอบของการนิเทศที่มีคุณภาพ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้นการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูผู้สอนผู้สอนอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสูงสุด การนิเทศมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง ตั้งแต่การวิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการ สะท้อนผล และติดตาม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องใช้ข้อมูลจริงเป็นฐาน ใช้เทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ตามหลักกฏอริยาบท 4

7. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นกลไกที่ทำให้การจัดการศึกษามีมาตรฐาน โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) ได้อย่างแท้จริง กระทรวงศึกษาธิการ (2567) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในในฐานะเครื่องมือขับเคลื่อนคุณภาพของโรงเรียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) ที่กำหนดให้ทุกสถานศึกษาต้องมีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในไม่ใช่เพียงการจัดทำเอกสารรายงานผลเท่านั้น แต่เป็น “วงจรคุณภาพ” (Quality Cycle) ที่ต้องเชื่อมโยงตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ ไปจนถึงการพัฒนา โดยอาศัยหลัก PDCA (Plan-Do-Check-Act) ร่วมกับหลักกฏอริยาบท 4 เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีแรงบันดาลใจ มีความเพียร เอาใจใส่ในงาน และมีการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 3-4) กล่าวว่า “มาตรฐานการศึกษา” หมายถึง เกณฑ์กำหนดคุณภาพที่สถานศึกษาต้องบรรลุ เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร และสอดคล้องกับนโยบายของชาติ โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาไว้ 3 ด้านหลัก คือ

1) มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา เช่น มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะของพลเมืองดีในศตวรรษที่ 21

2) มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา มุ่งเน้นให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3) มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ครูจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็น “เจ้าของการเรียนรู้” อย่างแท้จริง

สมาน อัสวภูมิ (2564, หน้า 128) กล่าวว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวางแผน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ การดำเนินงานจำเป็นต้องอาศัยความมุ่งมั่น ความรับผิดชอบ และการตรวจสอบปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักอริยบท 4 ที่มุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กรทางการศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 102) กล่าวว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาที่อาศัยข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลในการกำกับ ติดตาม และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด โดยต้องอาศัยความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ความเพียรพยายาม ตามแนวทางของหลักอริยบท 4 และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2566, หน้า 81) กล่าวว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และรายงานข้อมูลเพื่อการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยนำหลักอริยบท 4 มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานขึ้นอยู่ด้วยความร่วมมือ ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน และการร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

จินตวีร์ คล้ายสังข์ (2566, หน้า 93) กล่าวว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลคุณภาพ การประเมินผล และการพัฒนามาตรฐานการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานมีความถูกต้อง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ควบคู่กับการทำงาน ความพึงพอใจในการพัฒนางาน ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ และการประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2567) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1) การวางระบบและโครงสร้างการประกันคุณภาพภายใน (Plan)

1.1) จัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา โดยมีผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมเป็นกรรมการ

1.2) กำหนดโครงสร้างหน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เช่น คณะกรรมการ ดำเนินงาน คณะกรรมการติดตาม และคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ

1.3) จัดทำแผนการประกันคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

1.4) สื่อสารนโยบายการประกันคุณภาพให้บุคลากรทุกคนเข้าใจและถือเป็นภารกิจหลักร่วมกัน

2) การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายใน (Do)

2.1) ดำเนินงานตามแผนที่กำหนด โดยให้ทุกกลุ่มงานมีบทบาทและความรับผิดชอบที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพ

2.2) มีการรวบรวมข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence) อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการบริหาร การเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียน

2.3) นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บและบริหารข้อมูลคุณภาพ เช่น ระบบ e-SAR หรือ Dashboard ด้านคุณภาพ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

2.4) สร้างวัฒนธรรมการประกันคุณภาพภายในองค์กร (Quality Culture) โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และชุมชน

3) การตรวจสอบและประเมินผลคุณภาพการศึกษา (Check)

3.1) ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยอ้างอิงตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

3.2) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในจากบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการประกันคุณภาพ

3.3) มีการนิเทศ ติดตาม และตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานในทุกขั้นตอน เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผน

3.4) จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) เพื่อสรุปผลการดำเนินงานและเสนอแนวทางปรับปรุง

4) การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Act)

4.1) ใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น การเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการบริหารบุคลากร

4.2) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีถัดไป โดยยึดผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการประเมินเป็นแนวทาง

4.3) ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพในลักษณะ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” (Professional Learning Community: PLC)

4.4) สร้างระบบติดตามผลหลังการปรับปรุง เพื่อประเมินความต่อเนื่องและประสิทธิผลของการพัฒนา

5) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

5.1) เป็นผู้นำทางวิชาการในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5.2) ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านคุณภาพ

5.3) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายทางการศึกษา

5.4) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการบริหาร ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดเก็บ วิเคราะห์ และรายงานข้อมูลคุณภาพอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ เพื่อใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษา มีมาตรฐาน โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ ตามหลักอิทธิบาท 4

ตารางที่ 2.2 การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการพัฒนาการศึกษา

หลักอิทธิบาท 4	ความหมาย	การประยุกต์ใช้ในการศึกษา
ฉันทะ	ความพอใจและรักในงานที่ต้องรับผิดชอบ	มีความพอใจ และรักในงานที่ต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ และเห็นคุณค่าในการจัดการศึกษา ส่งผลให้ปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจและมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
วิริยะ	ความเพียร ความพยายาม และความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	การปฏิบัติงานด้านการศึกษาด้วยความเพียรพยายาม อดทน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
จิตตะ	ความเอาใจใส่ในงานที่ตนรับผิดชอบ	มีความเอาใจใส่ รับผิดชอบ และตั้งใจดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
วิมังสา	การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ และประเมินผล	การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง การคิดวิเคราะห์ ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานด้านการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

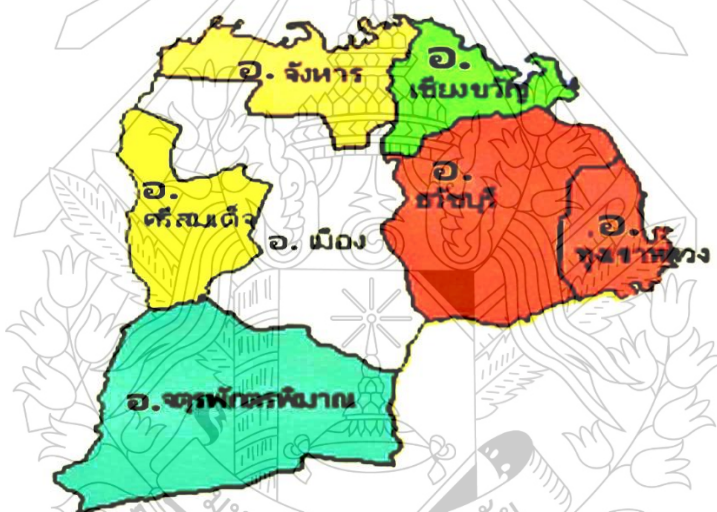
จากตารางที่ 2.2 แสดงให้เห็นว่า การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการพัฒนาการศึกษา เป็นการพัฒนาผู้เรียน ครู และผู้บริหารให้เกิดความสมดุลทั้งด้านจิตใจและการปฏิบัติ โดยเริ่มจากมีความพอใจ และรักในงานที่ต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ และเห็นคุณค่าในการจัดการศึกษา ส่งผลให้ปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจและมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (ฉันทะ) การปฏิบัติงานด้านการศึกษาด้วยความเพียรพยายาม อดทน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อให้การจัดการศึกษา เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (วิริยะ) มีความเอาใจใส่ รับผิดชอบ และตั้งใจดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (จิตตะ) การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง การคิดวิเคราะห์ ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานด้านการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (วิมังสา) ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการศึกษาที่มุ่งเน้น “การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเอง

2.5. สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 103/1 ถนนรณชัยชาญยุทธ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45000 โทรศัพท์ 0-4351-3003 0-4351-3388 0-4351-3398 โทรสาร 0-4351-4014 เว็บไซต์ www.roiet1.go.th E-mail : roietarea1@gmail.com รับผิดชอบดูแลสถานศึกษา 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภोजตุรพักตรพิมาน อำเภอธวัชบุรี อำเภอศรีสมเด็จ และอำเภอจังหาร อำเภอเชียงขวัญ และอำเภอทุ่งเขาหลวง

ปัจจุบัน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2568) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 214 โรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,907 คน (ที่มา: กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1, 2568)

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงเขตบริการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2. ข้อมูลโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 214 โรงเรียน (ข้อมูลโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1) โดยแยกจำนวนโรงเรียนตามอำเภอ ได้ดังนี้

1) เมืองร้อยเอ็ด	45	โรงเรียน
2) จตุรพักตรพิมาน	41	โรงเรียน
3) ธวัชบุรี	45	โรงเรียน
4) ศรีสมเด็จ	21	โรงเรียน

5) จัหวาร	29	โรงเรียน
6) เชียงขวัญ	18	โรงเรียน
7) พงเขาหลวง	15	โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาออกเป็นกลุ่มโรงเรียนโดยใช้ชื่อว่า “เครือข่ายโรงเรียน” จำนวน 17 เครือข่าย แยกเป็นโรงเรียนหลักจำนวน 214 แห่ง ดังนี้

1. อำเภอมืองร้อยเอ็ด โรงเรียนหลัก จำนวน 45 โรงเรียน แบ่งเป็น 5 เครือข่าย คือ
 - 1) เครือข่ายโรงเรียนเมืองสาเกต
 - 2) เครือข่ายโรงเรียนเมืองพลาญชัย
 - 3) เครือข่ายโรงเรียนเมืองโนนตาลหนองแก้วแคนใหญ่
 - 4) เครือข่ายโรงเรียนเมืองโพธิ์ศรีสะอาด
 - 5) เครือข่ายโรงเรียนเมืองสีแก้วปอภาร
2. อำเภอดุทรพัตรพิมาน โรงเรียนหลัก จำนวน 44 โรงเรียน แบ่งเป็น 4 เครือข่าย คือ
 - 1) เครือข่ายโรงเรียนเมืองพรหมเมืองหงส์โคกลำ
 - 2) เครือข่ายโรงเรียนธรรมจิติญาณ
 - 3) เครือข่ายโรงเรียนดงแดงน้ำใสป่าสังข์
 - 4) เครือข่ายโรงเรียนหนองผือล้นฟ้าดุน้อย
3. อำเภอรวับุรี โรงเรียนหลัก จำนวน 41 โรงเรียน แบ่งเป็น 4 เครือข่าย คือ
 - 1) เครือข่ายโรงเรียนปราสาทหิน
 - 2) เครือข่ายโรงเรียนเมืองเชียงดี
 - 3) เครือข่ายโรงเรียนอุม่น้ำไพศาล
 - 4) เครือข่ายโรงเรียนเมืองทุ่งเวพวัน
4. อำเภอสรีสมเด็จ โรงเรียนหลัก จำนวน 22 โรงเรียน แบ่งเป็น 2 เครือข่าย คือ
 - 1) เครือข่ายโรงเรียนศรีสมเด็จเหนือ
 - 2) เครือข่ายโรงเรียนศรีสมเด็จใต้
5. อำเภोजัหวารโรงเรียนหลัก จำนวน 29 โรงเรียน แบ่งเป็น 3 เครือข่าย คือ
 - 1) เครือข่ายโรงเรียนไตรจัหวาร
 - 2) เครือข่ายโรงเรียนม่วงลาดดงสิงห์ผักแว่น
 - 3) เครือข่ายโรงเรียนดินดำแสนชาติ

6. อำเภอยะลา โรงเรียนหลัก จำนวน 18 โรงเรียน แบ่งเป็น 2 เครือข่าย คือ
 - 1) เครือข่ายโรงเรียนพระธาตุเขียงยะลา
 - 2) เครือข่ายโรงเรียนเมืองยะลา
7. อำเภอทุ่งเขาหลวง โรงเรียนหลัก จำนวน 17 โรงเรียน แบ่งเป็น 2 เครือข่าย คือ
 - 1) เครือข่ายโรงเรียนเทอดไทย
 - 2) เครือข่ายโรงเรียนทุ่งเขาหลวง

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลจำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ขนาด โรงเรียน	จำนวน นักเรียน	อำเภอเมืองร้อยเอ็ด	อำเภอดงหลวง	อำเภอธวัชบุรี	อำเภอศรีสมเด็จ	อำเภอจังหาร	อำเภอยะลา	อำเภอทุ่งเขาหลวง	รวมจำนวนโรงเรียน
เล็ก	1-120	32	34	34	15	22	14	13	164
กลาง	121-500	11	6	11	6	7	4	2	47
ใหญ่	500 คนขึ้นไป	2	1	0	0	0	0	0	3
รวม		45	41	45	21	29	18	15	214

ที่มา : กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1
ปีการศึกษา 2568

3. จำนวนบุคลากร

บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,907 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 302 คน และครูผู้สอน 1,605 คน (ข้อมูลครูและบุคลากร กลุ่มบริหารงานบุคคล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ปีการศึกษา 2568)

ตารางที่ 2.4 ข้อมูลบุคลากรแยกตามสายงาน ผู้บริหารสถานศึกษาและสายผู้สอนในสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ประชากร ในอำเภอ	ประชากร(คน)		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
เมืองร้อยเอ็ด	170	566	736
จตุรพักตรพิมาน	41	324	365
ธวัชบุรี	30	230	260
ศรีสมเด็จ	20	136	156
จังหาร	18	170	188
เชียงขวัญ	13	90	103
ทุ่งเขาหลวง	10	89	99
รวม	302	1,605	1,907

ที่มา : กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1
ปีการศึกษา 2568

4. วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มุ่งสู่ความเป็นเลิศ พัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มทักษะและค่านิยมของบุคลากร ภายใต้ความร่วมมือของทุกภาคส่วน สู่มาตรฐานระดับสากล

5. พันธกิจ

- 1) พัฒนาองค์กรให้มีความเป็นเลิศและได้มาตรฐานสากล
 - 2) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ คุณลักษณะ และทักษะการเป็นผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
 - 3) พัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ ค่านิยม และทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 4) พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเน้นการมีส่วนร่วม
- ทุกภาคส่วนอำนาจหน้าที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

6. เป้าประสงค์

- 1) ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิ และหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ ความรัก และความภูมิใจในความเป็นไทย

2) ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาได้รับการดูแลและความปลอดภัยจากทุกรูปแบบสามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ และรองรับวิถีใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี

3) ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค มีคุณภาพตามมาตรฐานสอดคล้องกับศักยภาพ เป็นผู้มีความรู้ เป็นผู้มีความสามารถและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

4) เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยีมีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู

6) สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals :SDGs)ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพมีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

7. การกิจ บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจบทบาท และอำนาจหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนด ดังนี้

1. มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. 2546 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ใน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการหรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1) อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตร การศึกษาให้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพ ภายใน สถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

3) รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

2. ข้อ 5 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา พ.ศ.2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้ เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับ นโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงาน ในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการ ใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่ การศึกษา

5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการ จัดและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7) จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัด การศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา

10) ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ด้านการศึกษา

11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับ มอบหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2568)

8. ส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ประกาศ ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 นั้น เพื่อให้การดำเนินการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปด้วยความเหมาะสม กับภารกิจ ปริมาณ คุณภาพการจัดการศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา สนองนโยบายของรัฐบาล ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในระบบราชการ และสนับสนุนระบบ งานกฎหมายและคดีของรัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 34 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ข้อ 3 และข้อ 4 ประกอบคำแนะนำ ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมติคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประชุม ครั้งที่ 8/2561 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2561 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวไว้ ดังต่อไปนี้ ข้อ 1 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (10) ของข้อ 6 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 “(10) กลุ่มกฎหมายและคดี ” ข้อ 2 ให้ยกเลิกความในข้อ 7 (5) (ซ) แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่ง ส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ข้อ 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (10) ของข้อ 7 แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (ก) ปฏิบัติงานสารบรรณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- (ข) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการ
- (ค) ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และยานพาหนะ
- (ง) จัดระบบบริหารงาน การควบคุมภายใน และพัฒนาองค์กร
- (จ) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจการ ผลงาน และบริการข้อมูลข่าวสาร
- (ฉ) ประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษา
- (ช) ดำเนินการเลือกตั้งและสรรหากรรมการและอนุกรรมการ

(ซ) ประสาน ส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพ

(ณ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ที่มีใช้งานของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ

(ญ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
หรือที่ได้รับมอบหมาย

2) กลุ่มนโยบายและแผน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา
แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

(ข) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและแจ้งการจัดสรร
งบประมาณ

(ค) ตรวจสอบติดตามประเมินและรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการปฏิบัติ
ตามนโยบายและแผน

(ง) ดำเนินการวิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม เลิก และโอน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(จ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
หรือที่ได้รับมอบหมาย

3) กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีอำนาจหน้าที่
ดังต่อไปนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์ ดำเนินการ และส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกล

(ข) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและ การจัดการ
ศึกษา

(ค) ดำเนินงานสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา

(ง) ดำเนินการวิเคราะห์ และปฏิบัติงานระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร

(จ) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

(ฉ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้
รับมอบหมาย

4) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารการเงิน

(ข) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานบัญชี

(ค) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานพัสดุ

(ง) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารสินทรัพย์

(จ) ให้คำปรึกษาสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารการเงิน งานบัญชี งานพัสดุ และงานบริหารสินทรัพย์

(ฉ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

5) กลุ่มบริหารงานบุคคล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) วางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

(ข) ส่งเสริม สนับสนุนการมีหรือเลื่อนวิทยฐานะ

(ค) วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการสรรหา บรรจุและแต่งตั้ง ย้าย โอน และการลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(ง) ศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนเงินเดือน การมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(จ) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ

(ฉ) จัดทำข้อมูลระบบจ่ายตรงเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

(ช) ปฏิบัติการบริการและอำนวยความสะดวกในเรื่องการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ การออกบัตรประจำตัว และการขออนุญาตต่าง ๆ

(ซ) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเพื่อดำเนินงานวินัย อุทธรณ์ ร้องทุกข์ และการดำเนินคดีของรัฐ

(ณ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

6) กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินงานฝึกอบรมการพัฒนาก่อนแต่งตั้ง

(ข) ดำเนินงานฝึกอบรมพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงาน

(ค) ดำเนินงานพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไป ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ

(ง) ปฏิบัติงานส่งเสริม สนับสนุน และยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการลาศึกษาต่อ ฝึกอบรม หรือปฏิบัติการวิจัยภายในประเทศ หรือต่างประเทศ

(ฉ) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเสริมสร้างระบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

(ข) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

7) กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

(ข) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

(ค) วิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการศึกษา

(ง) วิจัย พัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

(จ) นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

(ฉ) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาสื่อวัตกรรมการนิเทศทางการศึกษา

(ช) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา

(ซ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

8) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินงานเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา

(ข) ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(ค) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อมูลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

(ง) ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับ นโยบาย และมาตรฐานการศึกษา

(จ) ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

(ฉ) ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพ อนามัย กีฬา และนันทนาการ ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารีผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร ประชาธิปไตย วินัยนักเรียน การพิทักษ์สิทธิเด็ก และเยาวชน และงานกิจการนักเรียนอื่น

(ช) ส่งเสริม สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(ซ) ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกันแก้ไข และ คุ้มครองความปลอดภัยนักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(ณ) ดำเนินงานวิเทศสัมพันธ์

(ญ) ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและการวัฒนธรรม

(ฎ) ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น

(ฏ) ประสานและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

(ฐ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

9) หน่วยตรวจสอบภายใน ให้ปฏิบัติงานขึ้นตรงกับหัวหน้าส่วนราชการ และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบการเงิน การบัญชี และตรวจสอบระบบการดูแล ทรัพย์สิน

(ข) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานตรวจสอบการดำเนินงานหรือกระบวนการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบกับผลผลิตหรือเป้าหมายที่กำหนด

(ค) ดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินการบริหารความเสี่ยง

(ง) ดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในตามที่กฎหมายกำหนด

(จ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

(10) กลุ่มกฎหมายและคดี ให้ปฏิบัติงานขึ้นตรงกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(ก) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการมีวินัยและรักษาวินัย

(ข) ดำเนินการสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน

(ค) ดำเนินการสอบสวนเกี่ยวกับวินัยและการตรวจพิจารณาวินัย

(ง) ดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

(จ) ดำเนินการเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องทุกข์

(ฉ) ดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

(ช) ดำเนินการเกี่ยวกับงานคดีปกครอง คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีอื่น ๆ ของรัฐ

(ซ) ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(ณ) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำข้อมูลและติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนางานกฎหมาย และงานคดีของรัฐ

9. นโยบายและจุดเน้นด้านการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีนโยบายและจุดเน้นหลักที่สอดคล้องกับ สพฐ. และกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะศตวรรษที่ 21 ดี เก่ง มีสุข เรียนรู้ร่วมกันในระบบที่หลากหลาย (Inclusive Education) พร้อมสร้างครูและบุคลากรให้มีสมรรถนะสูง และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาวะ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-NET และพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้ผลประเมินระดับชาติเป็นฐานสำคัญในการวางแผนพัฒนา (อ้างอิงจากแผนปฏิบัติการและนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ)

1) ผู้เรียน ดี เก่ง มีความสุข (Student-Centric)

- 1.1) ยกระดับทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 (Literacy, Numeracy, STEM, Digital Literacy, Critical Thinking)
- 1.2) จัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย (Safety in Education) และส่งเสริมสุขภาวะที่ดี
- 1.3) สร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา (Inclusive Education).

2) ครูและบุคลากรพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

- 2.1) พัฒนาครูและผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถ และเป็นแกนนำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.2) ส่งเสริมการนำผลการประเมิน (เช่น O-NET) ไปใช้ในการวางแผนพัฒนา และสร้าง Best Practice

3) การบริหารจัดการ: สู่ยุคดิจิทัล

- 3.1) พัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล
- 3.2) ใช้ข้อมูลจากการประเมินระดับชาติมาขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.3) โครงการพัฒนาครูและผู้บริหารในการนำผล O-NET ไปใช้พัฒนาผู้เรียน
- 3.4) การนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา เพื่อสร้างผลงานวิจัยในชั้นเรียน และ Best Practice

2.6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

พระมหาวีรวัฒน์ วิวพัฒน์เมธี (จันทรเต็ม) (2561) ที่ศึกษาการบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักจิตตะ รองลงมา คือ ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิมังสา และด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิริยะ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักฉันทะ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักฉันทะ ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาส่งเสริมการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรักและความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ 2) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิริยะ ควรมีความเพียรพยายามในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการภาระ 3) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักจิตตะ ควรเอาใจใส่ในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิมังสา ควรมีการคิดวิเคราะห์กำหนดนโยบายและแผนงานในการบริหาร จัดการภาระงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

พระสุทธิพงษ์ สุเมธโส (งอกกลาง) (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษายุค 4.0 ตามหลักอิทธิบาท 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท 4 ในบริบทยุคดิจิทัล และเพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมเชิงพุทธในกระบวนการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เข้ากับการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้าน “ฉันทะ” และ “วิริยะ” ที่เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการพัฒนางานวิชาการ ส่วนด้าน “วิมังสา” ยังอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงหลักฐานเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงวิชาการ ข้อเสนอแนะคือ ควรสร้างระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการตามหลักอิทธิบาท 4 และส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนาภาวะผู้นำทางดิจิทัลควบคู่กับคุณธรรมจริยธรรม

พระรุ่งตะวัน สวโร (เกษสว่าง) (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 กับการบริหารงานของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลกุดจับ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการบริหารงานของผู้นำชุมชน และเพื่อเสนอแนวทางการบริหารเชิงพุทธที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับการบริหารสถานศึกษา การวิจัยใช้ระเบียบวิธีเชิงผสม (Mixed Methods) โดยเก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชนและพระภิกษุที่มีบทบาทในกิจกรรมชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำที่นำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารงานสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ชุมชนเกิดความร่วมมือได้อย่างดี โดยเฉพาะด้าน “ฉันทะ” ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดความรักในงานและความเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้าน “วิริยะ” ส่งผลต่อความขยันและความต่อเนื่องในการทำงาน ด้าน “จิตตะ” ทำให้ผู้นำเอาใจใส่และรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และด้าน “วิมังสา” ช่วยให้เกิดการไตร่ตรองและวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบคอบก่อนการตัดสินใจ ข้อเสนอแนะคือ ควรขยายการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ไปสู่การบริหารสถานศึกษา โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมดังกล่าวเป็นแนวทางในการบริหารวิชาการ บุคลากร และงบประมาณ เพื่อสร้างความร่วมมือ ความเข้าใจ และประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

แคทรียา บุตรศรีผา (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก 2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก 3. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน จำแนกตามสภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ การดำรงตำแหน่งโดยรวมและรายด้าน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 5. ปัจจัยทางการบริหารและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน ภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r_{xy} = .784$) 6. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหาร และ ด้านผู้ปกครองและชุมชน มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน โดยรวม ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพยากรณ์ร้อยละ 67.2 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 20.601 7. ในการวิจัยในครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางการยกระดับปัจจัยทางการบริหาร 3 ด้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ดังนี้ คือ 7.1 ด้านครูผู้สอน ครูผู้สอนควรเป็นครูคุณภาพ เชี่ยวชาญในการจัดการ เรียนรู้ทั้ง Onsite และ Online และ

เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูป การศึกษาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง มีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 7.2 ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารควรเข้าใจโลกของการเปลี่ยนแปลง และผู้บริหารต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการพัฒนาคนคว่ำ แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เป็นต้นแบบให้กับครูและนักเรียน 7.3 ด้านผู้ปกครองและชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนควรคอยสอดส่อง ดูแล สนับสนุนด้านงบประมาณ ด้านเวลา สื่อการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมกับโรงเรียน

กาญจนา นามวงศ์ (2566) ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลและประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและสถานศึกษาตามอำเภอ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน เมื่อจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนในระดับสูงมาก ($r_{xy} = 0.989$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนได้ โดยปัจจัยสำคัญประกอบด้วย ทักษะการบริหารจัดการองค์การทั้งระบบ ทักษะพลเมืองดิจิทัลและความฉลาดทางสังคม ทักษะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และทักษะการคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงนวัตกรรม อีกทั้งยังเสนอแนวทางการยกระดับทักษะของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน เพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จิรณัฐ ตันติ และคณะ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัลและหาแนวทางพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสม โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวม 250 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการยุคดิจิทัลมักมีคุณลักษณะของอิทธิบาท 4 ครบถ้วน โดยเฉพาะด้าน “ฉันทะ” ที่แสดงความรักในงานและแรงบันดาลใจในการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย และด้าน “วิริยะ” ที่สะท้อนความพยายามอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน ผลการวิจัยยังพบว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีช่วยให้การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

ทางวิชาการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ข้อเสนอแนะคือ ควรบูรณาการหลักอริยบท 4 เข้ากับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรมในโรงเรียน

อนุกุล มามั่งคั่ง (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำย้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. บุคลากรที่มีตำแหน่งและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันในบางด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา 4. โรงเรียนควรส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร การวิจัยในชั้นเรียน การนิเทศภายใน การวัดผลประเมินผล และการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ 5. งานวิจัยได้นำเสนอ “SMALL MODEL” เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กัญญา บุญเกิด และคณะ (2567) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอริยบท 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) วิธีการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอริยบท 4 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงาน ด้านวิชาการให้ประสบผลสำเร็จ มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ ปรับปรุงระบบงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ความสำคัญด้านการจัดการเรียนการสอนด้วยความเอาใจใส่ มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายน่าสนใจ การจัดระบบการติดตามสนับสนุนและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูในด้านงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาโดยให้เกิดผลที่ส่งตรงถึงตัวผู้เรียนให้มากที่สุดและ 3) การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอริยบท 4 เป็นการบูรณาการการบริหารกับหลักอริยบท 4 โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจมุ่งมั่นพยายาม มีความรับผิดชอบ รอบคอบรอบรู้ ในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ มีปัญญา มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพตามมาตรฐานและเทคนิควิธีการที่ทันสมัย ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลในงานต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนตรงตามที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

ปิยภรณ์ ตรีพงษ์ (2567) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 รวมถึงเพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทการศึกษาพิเศษ การวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods) กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 282 คน ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาคือด้านการบริหารงานวิชาการ ส่วนด้านงบประมาณอยู่ในระดับต่ำสุด ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการจำเป็นสูงสุดด้านงบประมาณ รองลงมาคือด้านบุคคล วิชาการ และทั่วไป ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 จำนวน 23 แนวทาง ซึ่งเน้นการพัฒนาผู้บริหารให้มีความรักในงาน (ฉันทะ) ความเพียรพยายาม (วิริยะ) ความเอาใจใส่และรับผิดชอบ (จิตตะ) และการพิจารณาอย่างรอบคอบ (วิมังสา) ในการตัดสินใจเชิงบริหาร เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

นนธวัธ อัครกตัญญู (2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานด้านวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานด้านวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ภาพรวม 5 ด้านอยู่ในระดับมาก 2) วิธีการบริหารงานด้านวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารจัดการประชุมเพื่อสร้างความตระหนักการสร้างแรงจูงใจ การจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ และการกำหนดนโยบายของโรงเรียน 3) แนวทางการบริหารงานด้านวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติตามนโยบายของสถานศึกษา ควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษา และควรจัดทำรายงานการใช้สื่อนวัตกรรม

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Berkovich (2022) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำด้านการสอนดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19” ในประเทศอิสราเอล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารต่อแรงจูงใจของครูและผลการเรียนรู้ของนักเรียน

ในช่วงการเรียนรู้ออนไลน์ งานวิจัยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลในระดับสูงสามารถสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของครูได้ดี ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ข้อเสนอแนะคือผู้บริหารควรพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีและสร้างแรงบันดาลใจให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับหลัก “ฉันทะ” และ “จิตตะ” ในอิทธิบาท 4 ที่มุ่งเน้นความรัก ความตั้งใจ และความใส่ใจในงานที่ทำ

AlAjmi (2022) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของภาวะผู้นำดิจิทัลต่อการบูรณาการเทคโนโลยีของครูในช่วงสถานการณ์โควิด-19” ในประเทศคูเวต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารกับระดับการใช้เทคโนโลยีของครูในการจัดการเรียนการสอน ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัย พบว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลสูงสามารถส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมการสอนและพัฒนาทักษะดิจิทัลในระดับองค์กร ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการอบรมภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของครูเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับหลัก “วิริยะ” และ “วิมังสา” ในอิทธิบาท 4 ที่เน้นความเพียร และการพิจารณาอย่างรอบคอบในการปรับปรุงงานวิชาการ

Raptis et al. (2024) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้นำสถานศึกษาในการพัฒนาองค์กรทางการศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นดิจิทัล” ในประเทศกรีซ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของโรงเรียนเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างไร งานวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์ครู 150 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ดิจิทัลและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสามารถพัฒนาองค์กรให้มีความคล่องตัวและสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ได้ ข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารควรส่งเสริมวัฒนธรรมดิจิทัลในโรงเรียนและพัฒนาความเป็นผู้นำที่มีแรงบันดาลใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลัก “ฉันทะ-วิริยะ-จิตตะ” ในอิทธิบาท 4 ที่มุ่งพัฒนาองค์กรด้วยความรัก ความเพียร และความเอาใจใส่

Anwar et al. (2024) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำดิจิทัลในยุคดิจิทัลของ การศึกษาเพื่อส่งเสริมการแบ่งปันความรู้และปัญญาทางอารมณ์” ในประเทศมาเลเซีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัล การแบ่งปันความรู้ และปัญญาทางอารมณ์ในสถาบันการศึกษา ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) ผลการวิจัยพบว่าผู้นำดิจิทัลที่มีวิสัยทัศน์และใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์จะช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน และเสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของบุคลากร ข้อเสนอแนะคือควรพัฒนาผู้นำที่มีทั้งความรู้ด้านเทคโนโลยีและความฉลาดทางอารมณ์

เพื่อสร้างสมดุลระหว่างเทคโนโลยีกับมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับหลัก “จิตตะ” และ “วิริยะ” ของอิทธิบาท 4

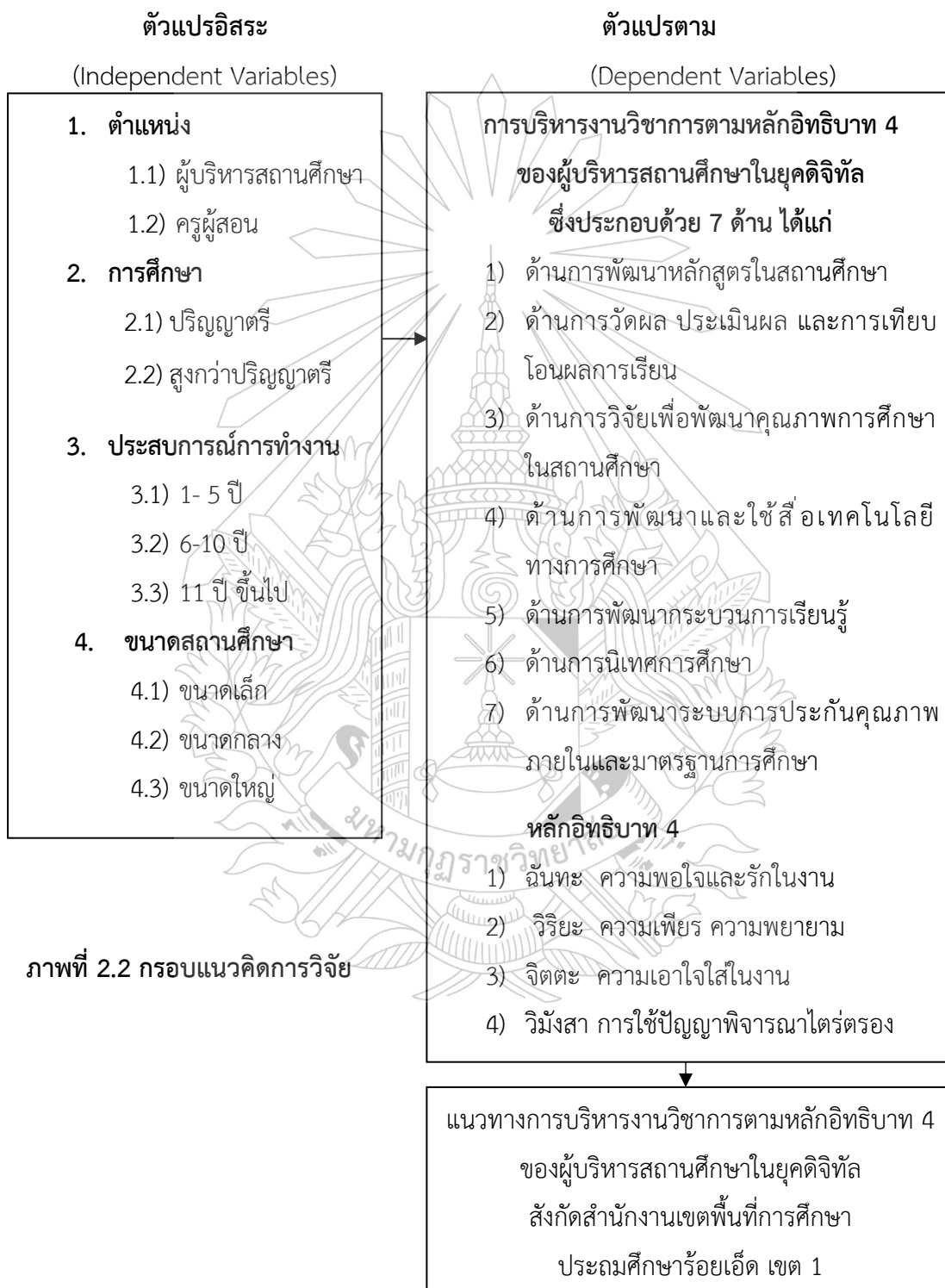
Alde (2024) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำดิจิทัลและสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนดิจิทัลของครู” ในประเทศฟิลิปปินส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัล สมรรถนะในการบริหาร และผลสัมฤทธิ์ทางการสอนของครู ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณแบบสหสัมพันธ์ (Correlational Study) ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลในระดับสูงส่งผลให้ครูมีประสิทธิภาพในการสอนดิจิทัลและความพึงพอใจในงานมากขึ้น ข้อเสนอแนะคือควรพัฒนาหลักสูตรอบรมภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของยุคเทคโนโลยี และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลัก “วิริยะ” และ “วิมังสา” ในอิทธิบาท 4

Taşdan, Kartal, & Gözüm (2025) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในกระบวนการบริหารสถานศึกษา” ในประเทศตุรกี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาต่อความท้าทายและแนวทางในการปรับตัวสู่การบริหารเชิงดิจิทัล ใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Study) โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงเรียนหลายแห่ง ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านความพร้อมของเทคโนโลยี บุคลากร และโครงสร้างพื้นฐาน แต่ผู้ที่มีความเข้าใจเชิงระบบและสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างรอบคอบสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จได้ ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดอบรมพัฒนาผู้บริหารด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์และเทคโนโลยี ซึ่งสะท้อนหลัก “วิมังสา” ในอิทธิบาท 4 ที่เน้นการวิเคราะห์ พิจารณา และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ทำให้ทราบแนวทางในการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยการนำหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา เข้ามาบูรณาการ ทำให้การบริหารงานวิชาการ บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำไปใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 302 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,605 คน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 214 สถานศึกษา รวมจำนวน 1,907 คน

3.1.2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 320 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., 1970) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ภูมิตามสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา จากนั้นสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ขนาด สถานศึกษา	ประชากร (N)			กลุ่มตัวอย่าง (n)		
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
ขนาดเล็ก	230	452	682	38	76	114
ขนาดกลาง	60	851	911	10	143	153
ขนาดใหญ่	12	302	314	2	51	53
รวม	302	1,605	1,907	50	270	320

ที่มา : กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
(ข้อมูล 10 มิถุนายน 2568)

3.1.3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการโดดเด่น (Best Practice) ได้รับรางวัล (OBEC AWARDS) ในด้านการจัดการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการสอน หรือรางวัลโรงเรียนคุณธรรม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2568 โดยการคัดเลือกผู้บริหารในสถานศึกษาจำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ เป็นแบบสอบถาม(Questionnaires) และแบบสัมภาษณ์

3.2.1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกคำถามออกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ

เทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) เกณฑ์ค่าระดับคะแนนในช่อง ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.2.2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3.3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1. แบบสอบถาม

1) ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด 7 ด้านคือ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา (2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน (3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา (5) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ (7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

4) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

5) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องของเครื่องมือระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัย ตามเกณฑ์ของการประเมินดังรายชื่อของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1) พระครูสีลสรราชิคุณ, ดร.

2) ดร.บรรจง ลาวะลี

3) ดร.บุษกร แสนยะบุตร

4) นายสุทิน จันทร์เสถียร

5) นายประวิณ เจริญสะอาด

(รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก ก)

โดยกำหนดหลักเกณฑ์ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัย (IOC : Index of item objective congruence) โดยใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี, 2553, หน้า 220) ผลของค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัย (IOC : Index of item objective congruence) โดยเลือกคำถามที่มีค่าดัชนี อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 พบว่าคำถามข้อใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 ขึ้นไป จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการตรวจสอบสรุปประเด็นโดยหาค่า IOC ได้ทั้งหมดอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 (รายละเอียดดูได้ในภาคผนวก ข)

7) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงจัดทำแบบสอบถามเพื่อนำไปทดลองใช้

8) นำแบบสอบถามจากการนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96

9) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ และได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป โดยเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ในโปรแกรม Google Form ผ่านลิงค์ URL หรือสแกนผ่าน QR Code

3.3.2. แบบสัมภาษณ์

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตลอดจนทฤษฎี เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ เพื่อการศึกษา และการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) วิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ความรู้เกี่ยวกับ กรอบแนวคิด ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ ที่ใช้ในการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล

3) สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อตรวจสอบเนื้อหา และภาษาที่ใช้นำมาปรับปรุงแก้ไข

4) นำแบบสัมภาษณ์ ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้ ตรวจสอบคุณภาพและใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

6) นำแบบสัมภาษณ์ ไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีความเป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการโดดเด่น (Best Practice) ได้รับรางวัล (OBEC AWARDS) ในด้านการจัดการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการสอน หรือรางวัลโรงเรียนคุณธรรม เป็นต้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

3.4.2 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยส่งหนังสือนำเสนอและแบบสอบถาม

3.4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ในโปรแกรม Google Form ผ่านลิงค์ URL หรือสแกนผ่าน QR Code โดยจะทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้ทราบวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง และผู้วิจัยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม

3.4.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างการวิจัยผ่าน Google Form แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4.5 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และสรุปผลการศึกษาค้นคว้าเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา โดยวิเคราะห์สรุปประเด็นเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ และทำการแยกประเด็นคำตอบดังกล่าวให้เป็นหมวดหมู่แล้วอธิบายเป็นความเรียงต่อไป

3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1. ตรวจสอบวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.5.2. วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ในการแปลความหมายข้อมูล ได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ของแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

3.5.3. ทำการเปรียบเทียบแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล คือ ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ที่ต่างกัน ด้วยการทดสอบค่า t-test (Independent) ในการเปรียบเทียบตัวแปร 2 กลุ่ม

3.5.4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความต่างของการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้ค่า F-test (One-way ANOVA) ในการเปรียบเทียบตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

3.5.5. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์สรุปประเด็นเนื้อหาเพื่อทำการแยกประเด็นคำตอบดังกล่าวให้เป็นหมวดหมู่แล้วอธิบายเป็นความเรียง

3.6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

3.6.1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.6.1.1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.6.1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's α -Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 117)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3.6.2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

3.6.2.1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1) สถิติร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 122) คำนวณได้

จากสูตร

$$p = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 123-124) คำนวณได้จากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	n	แทน	จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation: S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 126) คำนวณได้จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	n	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	$\sum$	แทน	ผลรวม

3.6.2.2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1) การทดสอบค่า t-test ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูล t-test ทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรที่ศึกษาของประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันด้วยการทดสอบค่า t - test (Independent Samples) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 149-151)

2) การทดสอบค่า F-test ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูล F-test ทดสอบสมมติฐานความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ใช้สูตรของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม (F-test)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant level)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง การศึกษา โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

ตอนที่ 5 วิเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ข้อมูลในการวิเคราะห์ เพื่อสรุปเป็นภาพรวมแล้วนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ในการวิจัยเรื่องนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 320 คน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไป คือ ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=320)

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	50	15.60
2. ครูผู้สอน	270	84.40
รวม	320	100
การศึกษา		
1. ปริญญาตรี	225	70.30
2. สูงกว่าปริญญาตรี	95	29.70
รวม	320	100
ประสบการณ์การทำงาน		
1. 1-5 ปี	53	16.60
2. 6-10 ปี	189	59.10
3. 11 ปีขึ้นไป	78	24.40
รวม	320	100
ขนาดสถานศึกษา		
1. ขนาดเล็ก	114	35.60
2. ขนาดกลาง	153	47.80
3. ขนาดใหญ่	53	16.60
รวม	320	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 84.40 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 70.30 ปริญญาโท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 มีประสบการณ์การทำงานมากที่สุดคือ 6-10 ปี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 59.10 ประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 78 คน คิดเป็น

ร้อยละ 24.40 และประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 ส่วนขนาดสถานศึกษาเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ 4.2-4.10

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

(n=320)

การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	4.03	0.66	1	มาก
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอน ผลการเรียน	3.99	0.85	5	มาก
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	4.02	0.83	3	มาก
4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา	4.03	0.78	2	มาก
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.97	0.79	6	มาก
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.01	0.81	4	มาก
7. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	3.96	0.87	7	มาก
รวมเฉลี่ย	4.00	0.80	-	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.03$, S.D.=0.66) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.03$, S.D.=0.78) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=0.83) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.81) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.99$, S.D.=0.85) และ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 3.96$, S.D.=0.87) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา

(n=320)

ข้อ	ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความพอใจและรักในการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับการศึกษาของชาติและบริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (ฉันทะ)	4.06	0.77	2	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการประชุม วางแผนตามแผน งานบริหารงานวิชาการด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ)	4.09	0.80	1	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมสัมมนาให้ครูผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนอย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค(วิริยะ)	3.97	0.80	5	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

(n=320)

ข้อ	ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
4	ผู้บริหารสถานศึกษา กำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษาครูผู้สอนในการพัฒนาหลักสูตรผลิตสื่อการเรียนรู้ ด้วยแพลตฟอร์มออนไลน์หรือปัญญาประดิษฐ์(AI) ด้วยความเอาใจใส่ (จิตตะ)	4.02	0.90	4	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ในการ ประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงในการบริหารงานวิชาการ (วิมังสา)	4.03	0.82	3	มาก
รวมเฉลี่ย		4.03	0.66	-	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.03$, S.D.=0.66) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการประชุม วางแผนตามแผนงานบริหารงานวิชาการด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ) ($\bar{x}=4.09$, S.D.=0.80) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความพอใจและรักใน การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษาของชาติและบริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (ฉันทะ) ($\bar{x}=4.06$, S.D.=0.77) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมสัมมนา ให้ครูผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนอย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค(วิริยะ) ($\bar{x}=3.97$, S.D.=0.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

(n=320)

ข้อ	ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบ โอนผลการเรียน	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยสนับสนุนการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น โปรแกรม Excel, Zipgrade, Schoology, Google Forms, Google Classroom หรือปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นต้น (วิมังสา)	4.13	0.86	1	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการ วัดผล ประเมินผล ด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ)	3.89	0.82	4	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการ กำกับ ติดตาม การวัดผลและประเมินผล ด้วยความเอาใจใส่ เพื่อให้การประเมินมีความเป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ (จิตตะ)	3.96	0.89	3	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ ตรวจสอบ และนำผลการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนที่ได้มา ปรับปรุงเครื่องมือ วิธีการประเมิน ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน(วิมังสา)	3.96	0.85	2	มาก
รวมเฉลี่ย		3.99	0.85	-	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.99$, S.D.=0.85)

เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนโดยสนับสนุนการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น โปรแกรม Excel, Zipgrade, Schoology, Google Forms, Google Classroom หรือ ปัญญาประดิษฐ์(AI) เป็นต้น (วิมังสา) ($\bar{x}$ =4.13, S.D.=0.86) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ตรวจสอบ และนำผลการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนที่ได้มาปรับปรุงเครื่องมือ วิธีการประเมิน ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน(วิมังสา) ($\bar{x}$ =3.96, S.D.=0.85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการวัดผล ประเมินผล ด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ) ($\bar{x}$ =3.89, S.D.=0.82) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

(n=320)

ข้อ	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนเห็นคุณค่าการทำวิจัยในชั้นเรียน ผ่านการใช้ฐานข้อมูลวิชาการออนไลน์หรือปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อสืบค้น และสังเคราะห์ความรู้ (ฉันทะ)	4.00	0.83	4	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าในการทำวิจัยสนับสนุนทรัพยากร และงบประมาณเพื่อการวิจัยทางการศึกษา (วิมังสา)	4.04	0.85	2	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

(n=320)

ข้อ	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
3	ครูผู้สอนสถานศึกษาทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล เช่น SPSS หรือโปรแกรมวิเคราะห์ออนไลน์ ด้วยความเพียรพยายาม(วิริยะ)	3.97	0.88	5	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบจัดเก็บข้อมูลดิจิทัล รวมถึงเครื่องมือใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้วยความเอาใจใส่(จิตตะ)	4.01	0.77	3	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพิจารณานำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และติดตาม รายงานผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วิมังสา)	4.08	0.81	1	มาก
รวมเฉลี่ย		4.02	0.83	-	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=0.83) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพิจารณานำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และติดตาม รายงานผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วิมังสา) ($\bar{x} = 4.08$, S.D.=0.81) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าในการทำวิจัยสนับสนุนทรัพยากร และงบประมาณ เพื่อการวิจัยทางการศึกษา (วิมังสา) ($\bar{x} = 4.04$, S.D.=0.85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูผู้สอนสถานศึกษาทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล เช่น SPSS หรือโปรแกรมวิเคราะห์ออนไลน์ ด้วยความเพียรพยายาม(วิริยะ) ($\bar{x} = 3.97$, S.D.=0.88) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลัก

อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

(n=320)

ข้อ	ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนจัดหาโปรแกรมที่หลากหลาย เช่น Canva, ChatGPT, Gemini, Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams, Google Meet เป็นต้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ฉันทะ)	4.08	0.84	2	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนพอใจและรักในการใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น จัดให้มีห้องเรียน อัจฉริยะ(Smart Classroom) (ฉันทะ)	4.08	0.81	1	มาก
3	ครูผู้สอนใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น โปรแกรม Canva, ChatGPT, Gemini, Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams, Google Meet เป็นต้น ในการจัดการเรียน การสอนด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ)	4.01	0.77	4	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

(n=320)

ข้อ	ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
4	ครูผู้สอนมีความเพียรพยายามในการสร้างและใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมที่ดีและเทคโนโลยีที่หลากหลายจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้เหมาะสมกับผู้เรียน(วิริยะ)	4.05	0.74	3	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพิจารณานำผลการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มาปรับปรุงและพัฒนาการใช้สื่อ (วิมังสา)	3.94	0.76	5	มาก
รวมเฉลี่ย		4.03	0.78	-	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.03$, S.D.=0.78) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนพอใจและรักในการใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น จัดให้มีห้องเรียน อัจฉริยะ(Smart Classroom) (ฉันทะ) ($\bar{x}=4.08$, S.D.=0.81) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนจัดหาโปรแกรมที่หลากหลาย เช่น Canva, ChatGPT, Gemini, Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams, Google Meet เป็นต้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ฉันทะ) ($\bar{x}=4.08$, S.D.=0.84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพิจารณานำผลการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มาปรับปรุงและพัฒนาการใช้สื่อ (วิมังสา) ($\bar{x}=3.94$, S.D.=0.76) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้

(n=320)

ข้อ	ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนรักในการสร้าง ออกแบบ และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ฉันทะ)	3.96	0.80	5	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูผู้สอน มีความเพียร พยายามในการพัฒนาระบบการเรียนรู้ (วิริยะ)	3.98	0.77	2	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเพียรพยายามในการขับเคลื่อน กิจกรรมและโครงการทางวิชาการ จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) ให้แก่ครูผู้สอน(วิริยะ)	3.96	0.77	4	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เน้นการเรียนรู้เชิงรุก (จิตตะ)	3.98	0.84	3	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตาม ประเมิน และปรับปรุงพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล (จิตตะ)	3.98	0.76	1	มาก
รวมเฉลี่ย		3.97	0.79	-	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.97$, S.D.=0.79) เมื่อพิจารณารายชื่อโดยเรียงจาก ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตาม ประเมินและปรับปรุงพัฒนารูปแบบ กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล(จิตตะ) ($\bar{x}=3.98$, S.D.=0.76) รองลงมา คือ ผู้บริหาร สถานศึกษากำหนดแนวทางและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูผู้สอน มีความเพียร พยายามในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (วิริยะ) ($\bar{x}=3.98$, S.D.=0.77) และชื่อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนรักในการสร้าง ออกแบบใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่ทันสมัย มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน(ฉันทะ) ($\bar{x}=3.96$, S.D.=0.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา

(n=320)					
ข้อ	ด้านการนิเทศการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูผู้สอนโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เช่น Google Meet, Coaching, Mentoring เป็นต้น (ฉันทะ)	4.04	0.82	2	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการสะท้อนผล และติดตามการนิเทศ อย่างต่อเนื่อง โดยพยายามใช้เทคโนโลยีและ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย(วิริยะ)	3.93	0.84	4	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

(n=320)

ข้อ	ด้านการนิเทศการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วม ดำเนินการนิเทศเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) โดยใช้ Padlet สนับสนุนการมีส่วนร่วม (จิตตะ)	4.06	0.84	1	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ตรวจสอบ และปรับปรุง กระบวนการนิเทศโดยใช้ เทคโนโลยี และข้อมูลจริงเป็นฐาน เพื่อให้เกิด การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วิมังสา)	3.99	0.76	3	มาก
รวมเฉลี่ย		4.01	0.81	-	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.01$, S.D.=0.81) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมดำเนินการนิเทศเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้(PLC) โดยใช้ Padlet สนับสนุนการมีส่วนร่วม (จิตตะ) ($\bar{x}=4.06$, S.D.=0.84) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูผู้สอนโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Google Meet, Coaching, Mentoring เป็นต้น (ฉันทะ) ($\bar{x}=4.04$, S.D.=0.82) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการ สะท้อนผล และติดตามการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยพยายามใช้เทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย(วิริยะ) ($\bar{x}=3.93$, S.D.=0.84) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลัก
 อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกัน
 คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

(n=320)

ข้อ	ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{x}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็น คุณค่า ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Google Drive, Google Sheets ในการจัดเก็บ และรายงาน ข้อมูลอย่างเป็นระบบ (ฉันทะ)	3.90	0.87	4	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อย่างต่อเนื่องด้วยความเพียร โดยใช้ เทคโนโลยีในการจัดเก็บวิเคราะห์ และ รายงานข้อมูล (วิริยะ)	3.94	0.84	3	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษาร่วมกันด้วยความเอาใจใส่ โดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนามาตรฐาน การศึกษา (จิตตะ)	3.95	0.91	2	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุง ระบบ ประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา โดยใช้ข้อมูลคุณภาพที่เป็นระบบ และตรวจสอบได้ (วิมังสา)	4.04	0.85	1	มาก
รวมเฉลี่ย		3.96	0.87	-	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.87) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุง ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้ข้อมูลคุณภาพที่เป็นระบบและตรวจสอบได้ (วิมังสา) ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.85) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนดำเนินงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาร่วมกันด้วยความเอาใจใส่ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนามาตรฐานการศึกษา (จิตตะ) ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.91) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นคุณค่า ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Google Drive, Google Sheets ในการจัดเก็บและรายงานข้อมูลอย่างเป็นระบบ (ฉันทะ) ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.87) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง การศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง การศึกษา โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples) ดังตารางที่ 4.10 - 4.11

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

(n=320)

การบริหารงานวิชาการ ตามหลักอริยบท 4	ตำแหน่ง				t	Sig
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
	สถานศึกษา					
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในสถานศึกษา	4.34	0.67	3.97	0.64	3.734	.000*
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	4.40	0.61	3.91	0.66	4.862	.000*
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา	4.29	0.64	3.97	0.61	3.339	.001*
4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา	4.30	0.68	3.98	0.58	3.485	.001*
5. ด้านการพัฒนาระบบการ เรียนรู้	4.23	0.70	3.92	0.61	3.205	.001*
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.25	0.67	3.96	0.67	2.729	.007*
7. ด้านการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา	4.26	0.64	3.90	0.70	3.382	.001*
รวมเฉลี่ย	4.30	0.58	3.95	0.55	4.102	.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4
ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง
ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามการศึกษา

(n=320)

การบริหารงานวิชาการตาม หลักอิทธิบาท 4	การศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในสถานศึกษา	4.13	0.68	3.79	0.51	4.396	.000*
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	4.10	0.70	3.72	0.54	4.785	.000*
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา	4.12	0.63	3.77	0.55	4.690	.000*
4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา	4.14	0.58	3.78	0.61	5.062	.000*
5. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	4.11	0.62	3.65	0.55	6.248	.000*
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.15	0.66	3.68	0.61	5.916	.000*
7. ด้านการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา	4.09	0.68	3.65	0.68	5.295	.000*
รวมเฉลี่ย	4.12	0.59	3.72	0.40	6.079	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่ามีค่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ปรากฏดังตารางที่ 4.12 - 4.29

ตารางที่ 4. 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4	(n=320)					
	ประสบการณ์การทำงาน					
	1- 5 ปี		6-10 ปี		11 ปี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	4.34	0.66	3.96	0.64	4.01	0.63
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	4.39	0.60	3.90	0.67	3.93	0.66
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.28	0.63	3.94	0.63	4.04	0.57

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

(n=320)

การบริหารงานวิชาการ ตามหลักอริยาบท 4	ประสพการณ์การทำงาน					
	1- 5 ปี		6-10 ปี		11 ปี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. ด้านการพัฒนาและใช้ สื่อเทคโนโลยีทาง การศึกษา	4.30	0.67	3.96	0.63	4.04	0.45
5. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	4.22	0.69	3.88	0.64	4.03	0.53
6. ด้านการนิเทศ การศึกษา	4.24	0.66	3.91	0.69	4.08	0.62
7. ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐาน การศึกษา	4.25	0.63	3.86	0.73	3.99	0.65
รวมเฉลี่ย	4.29	0.57	3.91	0.56	4.02	0.52

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน ปรากฏดังนี้

1. 1- 5 ปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.29, S.D.=0.57) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}$ =4.39, S.D.=0.60) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.37, S.D.=0.66) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.22, S.D.=0.69) ตามลำดับ

2. 6-10 ปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.91, S.D.=0.56) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X}$ =3.96, S.D.=0.63) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X}$ =3.96, S.D.=0.64) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =3.88, S.D.=0.64) ตามลำดับ

3. 11 ปี ขึ้นไป โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=0.52) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D.=0.62) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=0.45) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.93$, S.D.=0.66) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n=320)

การบริหารงานวิชาการตามหลัก อิทธิบาท 4		ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		6.270	2	3.135	7.609	.001*
	ภายในกลุ่ม		130.592	317	.412		
	รวม		136.862	319			
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม		10.283	2	5.142	11.938	.000*
	ภายในกลุ่ม		136.529	317	.431		
	รวม		146.812	319			
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		4.769	2	2.385	6.254	.002*
	ภายในกลุ่ม		120.863	317	.381		
	รวม		125.632	319			
4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		4.937	2	2.468	6.943	.001*
	ภายในกลุ่ม		112.699	317	.356		
	รวม		117.635	319			
5. ด้านการพัฒนาระบบ การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม		5.076	2	2.538	6.504	.002*
	ภายในกลุ่ม		123.699	317	.390		
	รวม		128.775	319			

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

(n=320)

การบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5.122	2	2.561	5.736	.004*
	ภายในกลุ่ม	141.550	317	.447		
	รวม	146.672	319			
7. ด้านการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	6.277	2	3.138	6.544	.002*
	ภายในกลุ่ม	152.026	317	.480		
	รวม	158.303	319			
	ระหว่างกลุ่ม	5.810	2	2.905	9.495	.000*
รวม	ภายในกลุ่ม	96.997	317	.306		
	รวม	102.807	319			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบว่ามีค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	1- 5 ปี	6-10 ปี	11 ปี ขึ้นไป
	($\bar{X}$ =4.34)	($\bar{X}$ =3.96)	($\bar{X}$ =4.01)
1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.34)	-	.38678*	.33827*
6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.96)	-	-	-
11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.01)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา พบว่า
บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 5 ปี กับ 6-10 ปี และ 1- 5 ปี กับ 11 ปี ขึ้นไป มีความ
คิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก

อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.39)	6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.90)	11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =3.93)
1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.39)	-	.49129*	.45410*
6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.90)	-	-	-
11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =3.93)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผล
การเรียน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 5 ปี กับ 6-10 ปี และ 1- 5 ปี กับ 11 ปี
ขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก

อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.28)	6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.94)	11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.04)
1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.28)	-	.33850*	-
6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.94)	-	-	-
11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.04)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
 อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 ในสถานศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 5 ปี กับ 6-10 ปี มีความคิดเห็น
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก

อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.30)	6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.96)	11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.04)
1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.30)	-	.34527*	.26343*
6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.96)	-	-	-
11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.04)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
 อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทาง
 การศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 5 ปี กับ 6-10 ปี และ 1- 5 ปี กับ 11 ปี
 ขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.22)	6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.88)	11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.03)
1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.22)	-	.33950*	-
6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.88)	-	-	-
11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.03)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า
บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 5 ปี กับ 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านการนิเทศการศึกษา

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.24)	6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.91)	11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.08)
1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.24)	-	.33051*	-
6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.91)	-	-	-
11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.08)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มี
ประสบการณ์การทำงาน 1- 5 ปี กับ 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก

อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

(n=320)			
ประสบการณ์การทำงาน	1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.25)	6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.86)	11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =3.99)
1- 5 ปี ($\bar{X}$ =4.25)	-	.38549*	-
6-10 ปี ($\bar{X}$ =3.86)	-	-	-
11 ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ =3.99)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
และมาตรฐานการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 5 ปี กับ 6-10 ปี มีความ
คิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการตามหลัก
 อภิธาน 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

(n=320)

การบริหารงานวิชาการ ตามหลักอภิธาน 4	ขนาดสถานศึกษา					
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการพัฒนา หลักสูตรในสถานศึกษา	4.27	0.67	3.88	0.59	3.98	0.65
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการ เทียบโอนผลการเรียน	4.25	0.67	3.82	0.63	3.90	0.69
3. ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	4.18	0.67	3.90	0.58	4.02	0.60
4. ด้านการพัฒนาและใช้ สื่อเทคโนโลยีทาง การศึกษา	4.23	0.66	3.90	0.57	4.02	0.47
5. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	4.18	0.67	3.80	0.59	4.01	0.56
6. ด้านการนิเทศ การศึกษา	4.21	0.66	3.84	0.66	4.07	0.65
7. ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐาน การศึกษา	4.19	0.65	3.78	0.70	3.97	0.68
รวมเฉลี่ย	4.21	0.60	3.84	0.50	3.99	0.54

จากตารางที่ 4.21 พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอภิธาน 4 ของผู้บริหาร
 สถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตาม
 ขนาดสถานศึกษา ปรากฏดังนี้

1. สถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.60) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=0.67) รองลงมา คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.25$, S.D.=0.67) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา, ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.18$, S.D.=0.67) ตามลำดับ

2. สถานศึกษาขนาดกลาง โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D.=0.50) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.90$, S.D.=0.57) รองลงมา คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.90$, S.D.=0.58) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 3.78$, S.D.=0.77) ตามลำดับ

3. สถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D.=0.54) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.65) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=0.47) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.90$, S.D.=0.69) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการตามหลัก อิทธิบาท 4		ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		10.106	2	5.053	12.637	.000*
	ภายในกลุ่ม		126.756	317	.400		
	รวม		136.862	319			
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม		12.791	2	6.396	15.127	.000*
	ภายในกลุ่ม		134.021	317	.423		
	รวม		146.812	319			

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการตามหลัก อิทธิบาท 4		ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		5.012	2	2.506	6.586	.002*
	ภายในกลุ่ม		120.620	317	.381		
	รวม		125.632	319			
4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		7.118	2	3.559	10.209	.000*
	ภายในกลุ่ม		110.517	317	.349		
	รวม		117.635	319			
5. ด้านการพัฒนาระบบ การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม		9.574	2	4.787	12.730	.000*
	ภายในกลุ่ม		119.202	317	.376		
	รวม		128.776	319			
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		9.248	2	4.624	10.667	.000*
	ภายในกลุ่ม		137.423	317	.434		
	รวม		146.672	319			
7. ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		11.034	2	5.517	11.875	.000*
	ภายในกลุ่ม		147.269	317	.465		
	รวม		158.303	319			
รวม	ระหว่างกลุ่ม		8.971	2	4.485	15.153	.000*
	ภายในกลุ่ม		93.836	317	.296		
	รวม		102.807	319			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก

อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.27)	ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.88)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =3.98)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.27)	-	.38954*	.28931*
ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.88)	-	-	-
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =3.98)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับ ขนาดกลาง และ ขนาดเล็ก กับ ขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก

อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.25)	ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.82)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =3.90)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.25)	-	.43357*	.35597*
ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.82)	-	-	-
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =3.90)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผล
การเรียนรู้ พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับ ขนาดกลาง และ ขนาดเล็ก
กับ ขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก

อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ประสบการณ์การทำงาน	(n=320)		
	ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.18)	ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.90)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =4.02)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.18)	-	.27699*	-
ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.90)	-	-	-
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =4.02)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน
สถานศึกษา พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับ ขนาดกลาง มีความคิดเห็น
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก

อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.23)	ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.90)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =4.02)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.23)	-	.32958*	-
ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.90)	-	-	-
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =4.02)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับ ขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก

อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.18)	ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.80)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =4.01)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.18)	-	.38115*	-
ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.80)	-	-	-
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =4.01)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับ ขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านการนิเทศการศึกษา

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.18)	ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.84)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =4.07)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.21)	-	.37173*	-
ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.84)	-	-	-
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =4.07)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานใน
สถานศึกษาขนาดเล็ก กับ ขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.29 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

(n=320)

ประสบการณ์การทำงาน	ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.19)	ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.78)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =3.97)
ขนาดเล็ก ($\bar{X}$ =4.19)	-	.41082*	-
ขนาดกลาง ($\bar{X}$ =3.78)	-	-	-
ขนาดใหญ่ ($\bar{X}$ =3.97)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.29 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับ ขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 วิเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

ข้อคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกคำถามออกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามรายละเอียดข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา) ในยุคดิจิทัล ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมุ่งเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 และการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น ระบบการจัดการเรียนรู้ (LMS) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ทั้งนี้ ผู้บริหารได้ประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 อย่างชัดเจน กล่าวคือ ในด้านฉันทะได้สร้างแรงจูงใจให้ครูเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรผ่านกรอบและการยกย่องเชิดชูเกียรติ ด้านวิริยะมีการวางแผนพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ด้านจิตตะเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา และด้านวิมังสาใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม พบว่าครูบางส่วนยังขาดทักษะด้านดิจิทัล จึงเสนอให้มีการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การพัฒนาหลักสูตรในยุคดิจิทัลควรคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร จึงเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับชุมชน ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ พบว่า ด้านฉันทะมีการสร้างความตระหนักและความพึงพอใจให้ครูเห็นคุณค่าของหลักสูตร ด้านวิริยะใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ด้านจิตตะมีการนิเทศติดตามอย่างใกล้ชิด และด้านวิมังสามีการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรตามสภาพจริงของผู้เรียน อุปสรรคสำคัญคือข้อจำกัดด้านงบประมาณและอุปกรณ์เทคโนโลยี จึงเสนอให้ภาครัฐสนับสนุนทรัพยากรเพิ่มเติม...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

“...แนวทางการพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นการใช้ข้อมูลเป็นฐาน (Data-driven) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการและศักยภาพของผู้เรียนในยุคดิจิทัลโดยมีการนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในทุกมิติ ได้แก่ ด้านฉันทะส่งเสริมให้ครูมีความสนใจในการพัฒนาหลักสูตร ด้านวิริยะจัดตั้งทีมพัฒนาหลักสูตรเพื่อทำงานอย่างต่อเนื่อง ด้านจิตตะเน้นความรับผิดชอบและความเอาใจใส่ในงานของครูแต่ละคน และด้านวิมังสาใช้ตัวชี้วัดและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นระบบ...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 13.00 น. - 13.30 น.)

“...การพัฒนาหลักสูตรในรูปแบบบูรณาการ โดยเฉพาะการนำแนวคิด STEAM Education และ Digital Literacy มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในอนาคต ในด้านการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 พบว่า ด้าน ฉันทะได้สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านวิริยะสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะใช้ระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) เพื่อดูแลและพัฒนาครู และด้าน วิมังสาใช้ระบบประเมินผลผ่านเทคโนโลยี เช่น Dashboard เพื่อติดตามและปรับปรุงหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม พบปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้เรียน จึงเสนอให้มีการสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนรู้ให้เพียงพอ...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การพัฒนาหลักสูตรควรเน้นความเป็นสากล โดยเฉพาะหลักสูตรสองภาษาและการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ พบว่า ด้านฉันทะใช้ระบบแรงจูงใจและผลตอบแทนเพื่อกระตุ้นครู ด้านวิริยะ ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมและการพัฒนา (Upskill/Reskill) ด้านจิตตะ เน้นการสร้างทีมงานที่มีคุณภาพและมีความมุ่งมั่น และด้านวิมังสาใช้การประเมินผลแบบเรียลไทม์เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรอย่างทันทีทันใด อุปสรรคที่สำคัญคือการแข่งขันที่สูงในระบบการศึกษาเอกชน จึงเสนอให้สถานศึกษาสร้างเอกลักษณ์เฉพาะของหลักสูตร...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้ง 5 คน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการเทคโนโลยี การมีส่วนร่วมของครู และการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ โดยหลักอิทธิบาท 4 เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนามีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ฉันทะช่วยสร้างแรงจูงใจ วิริยะ ทำให้เกิดความต่อเนื่อง จิตตะ ทำให้เกิดความใส่ใจและความรับผิดชอบ และ วิมังสาช่วยให้เกิดการประเมินและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

2. แนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา) ในยุคดิจิทัล

“...การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากการประเมินแบบเดิมไปสู่การประเมินที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญ เช่น ระบบการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบออนไลน์ ทั้งนี้ได้มีการน้อมนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ ด้าน ฉันทะได้สร้างแรงจูงใจให้ครูเห็นความสำคัญของการประเมินเพื่อพัฒนา ด้านวิริยะ มีการพัฒนาระบบข้อสอบและเครื่องมือวัดผลอย่างต่อเนื่อง ด้านจิตตะ ผู้บริหารได้กำกับติดตามให้ครูใส่ใจในคุณภาพของการประเมินผู้เรียนรายบุคคล และด้านวิมังสา มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และปรับปรุงทั้งหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งมีการพัฒนาระบบเทียบโอนผลการเรียนผ่านแฟ้มสะสมงานดิจิทัล อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดด้านทักษะเทคโนโลยีของครูบางส่วน...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การวัดผลและประเมินผลในยุคดิจิทัลควรมีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียนจากประสบการณ์และการเรียนรู้นอกระบบ ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ พบว่า ด้านฉันทะมีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นคุณค่าและความจำเป็นของการใช้เทคโนโลยีในการประเมิน ด้านวิริยะ มีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านจิตตะ มีการนิเทศติดตามการออกแบบเครื่องมือวัดผลอย่างใกล้ชิด และด้านวิมังสา มีการประเมินและปรับปรุงระบบการวัดผลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนที่ชัดเจน อุปสรรคที่พบคือข้อจำกัดด้านงบประมาณและโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

“...การบริหารงานด้านการวัดผลในยุคดิจิทัลควรใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ โดยเฉพาะการนำข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ในส่วนของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 นั้น ด้านฉันทะได้ส่งเสริมให้ครูมีความสนใจในการพัฒนาเครื่องมือประเมินที่ทันสมัย ด้านวิริยะ มีการจัดตั้งทีมงานพัฒนาระบบการวัดผลและคลังข้อสอบ ด้านจิตตะ เน้นการเอาใจใส่ในรายละเอียดของการวัดผล เช่น ความตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ และด้านวิมังสา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติและการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงคุณภาพการประเมิน นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาระบบเทียบโอนผลการเรียนโดยใช้ระบบฐานข้อมูลดิจิทัล อย่างไรก็ตาม ความท้าทายสำคัญคือการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 13.00 น. - 13.30 น.)

“...การวัดผลและประเมินผลในยุคดิจิทัลควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) และการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยได้นำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ด้านฉันทะมีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญกับการประเมินเพื่อพัฒนา ด้านวิริยะ สนับสนุนให้ครูพัฒนาเครื่องมือประเมินที่หลากหลายและต่อเนื่อง ด้านจิตตะ ใช้ระบบพี่เลี้ยงในการช่วยเหลือครูด้านการวัดผล และด้านวิมังสา มีการใช้ระบบดิจิทัล เช่น Dashboard ในการติดตามและวิเคราะห์ผลการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งมีการพัฒนาระบบเทียบโอนผลการเรียนผ่านแฟ้มสะสมงานและหลักฐานเชิงประจักษ์ ปัญหาที่พบคือความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้เรียน...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การวัดผลและประเมินผลในยุคดิจิทัลต้องมีความทันสมัยและตอบสนองต่อการแข่งขันทางการศึกษา โดยเฉพาะการใช้ระบบประเมินแบบออนไลน์และการให้ข้อมูลย้อนกลับแบบทันที (Real-time Feedback) ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ พบว่า ด้านฉันทะใช้แรงจูงใจและผลตอบแทนเพื่อกระตุ้นครู ด้านวิริยะ สนับสนุนการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของครูอย่างต่อเนื่อง ด้านจิตตะ เน้นความใส่ใจในคุณภาพของการวัดผลและความเป็นธรรมของผู้เรียน และด้านวิมังสาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและระบบอัตโนมัติในการประเมินผลและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน รวมถึงมีการเทียบโอนผลการเรียนจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์และหลักสูตรนานาชาติ อุปสรรคสำคัญคือการแข่งขันที่สูงและความคาดหวังของผู้ปกครอง...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 คน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการเทคโนโลยี การใช้ข้อมูลเป็นฐาน และการมีระบบที่ยืดหยุ่นและโปร่งใส โดยหลักอิทธิบาท 4 เป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ฉันทะช่วยสร้างแรงจูงใจ วิริยะ ช่วยให้เกิดความต่อเนื่อง จิตตะ ทำให้เกิดความใส่ใจในคุณภาพ และ วิมังสาช่วยให้เกิดการประเมินและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การวัดผลและการเทียบโอนผลการเรียนสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา) ในยุคดิจิทัล

“...การบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยในยุคดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ได้มีการน้อมนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานอย่างชัดเจน กล่าวคือ ด้าน ฉันทะได้สร้างแรงจูงใจให้ครูเห็นคุณค่าของการวิจัยในการพัฒนาผู้เรียน ด้าน วิริยะ มีการกำหนดนโยบายและแผนส่งเสริมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับการติดตาม สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ครูอย่างใกล้ชิด และด้าน วิมังสา มีการนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์และใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าครูบางส่วนขาดทักษะด้านการวิจัยและการใช้เทคโนโลยี...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลควรเน้นการมีส่วนร่วมของครูทุกคน และควรสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ในการนำหลักอริยาบท 4 มาใช้ พบว่า ด้าน ฉันทะมีการสร้างความตระหนักและความพึงพอใจให้ครู เห็นความสำคัญของการวิจัย ด้าน วิริยะ ส่งเสริมการทำวิจัยผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้าน จิตตะ มีการนิเทศติดตามและให้กำลังใจครูอย่างต่อเนื่อง และด้าน วิมังสา มีการสรุปผลและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากงานวิจัยเพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ อุปสรรคสำคัญคือข้อจำกัดด้านเวลา และภาระงานของครู...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

“...การบริหารงานวิจัยในยุคดิจิทัลควรใช้ข้อมูลเป็นฐาน (Data-driven Research) โดยนำ เทคโนโลยีมาช่วยในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัย เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพ การศึกษามีความแม่นยำและทันสมัย ในการประยุกต์ใช้หลักอริยาบท 4 นั้น ด้าน ฉันทะได้ส่งเสริมให้ ครูมีความสนใจในการทำวิจัยและนวัตกรรม ด้าน วิริยะ มีการจัดตั้งทีมวิจัยและกำหนดเป้าหมายการ พัฒนาอย่างชัดเจน ด้าน จิตตะ เน้นความเอาใจใส่ในกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน และด้าน วิมังสาใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลการวิจัยเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ความท้าทายคือการปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 13.00 น. - 13.30 น.)

“...การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลควรเน้นการสร้างนวัตกรรมทางการ เรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีในการเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงกว้าง โดยได้ประยุกต์ใช้หลักอริยาบท 4 อย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ด้าน ฉันทะสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ สนับสนุนการวิจัย ด้าน วิริยะ สนับสนุนให้ครูทำวิจัยอย่างต่อเนื่องและพัฒนาเป็นนวัตกรรม ด้าน จิต ตะ ใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อช่วยเหลือครูในการทำวิจัย และด้าน วิมังสา มีการประเมิน คุณภาพงานวิจัยและนำผลไปใช้พัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาที่พบคือความเหลื่อมล้ำด้าน การเข้าถึงเทคโนโลยีและแหล่งข้อมูล...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การวิจัยในยุคดิจิทัลต้องมุ่งเน้นการสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยเฉพาะการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้และการใช้ข้อมูลเชิงลึก (Analytics) ในการตัดสินใจ ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ พบว่า ด้าน ฉันทะใช้แรงจูงใจและระบบรางวัลเพื่อส่งเสริมการวิจัย ด้าน วิริยะ สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ เน้นความใส่ใจในคุณภาพของงานวิจัย และด้าน วิมังสาใช้การประเมินผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพและนำไปใช้ได้จริง รวมถึงมีการเผยแพร่ผลงานผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล อุปสรรคสำคัญคือการแข่งขันและความคาดหวังที่สูงจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 คน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการเทคโนโลยี การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู และการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการพัฒนา โดยหลักอิทธิบาท 4 เป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ฉันทะช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัย วิริยะ ทำให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนา จิตตะ ทำให้เกิดความเอาใจใส่ในกระบวนการวิจัย และ วิมังสาช่วยให้เกิดการประเมินและปรับปรุงงานวิจัยอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง

4. แนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา) ในยุคดิจิทัล

“...การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะการนำแพลตฟอร์มดิจิทัลและสื่อมัลติมีเดียมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ได้มีการน้อมนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ ด้าน ฉันทะได้สร้างแรงจูงใจให้ครูมีความสนใจและเห็นคุณค่าในการใช้สื่อเทคโนโลยี ด้าน วิริยะ มีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะครูอย่างต่อเนื่องผ่านการแข่งขันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้าน จิตตะ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการติดตามการใช้สื่อของครูอย่างใกล้ชิด และด้าน วิมังสา มีการประเมินผลการใช้สื่อแล้ว...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาในยุคดิจิทัลควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร จึงเน้นการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เข้าถึงง่ายและมีประสิทธิภาพ ในการนำหลักอริยาบท 4 มาใช้ พบว่า ด้าน ฉันทะมีการสร้างความเข้าใจและความพึงพอใจให้ครูเห็นประโยชน์ของสื่อเทคโนโลยี ด้าน วิริยะ สนับสนุนการพัฒนาสื่ออย่างต่อเนื่องผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้าน จิตตะ มีการนิเทศติดตามและให้คำแนะนำแก่ครูอย่างใกล้ชิด และด้าน วิมังสา มีการประเมินผลการใช้สื่อและปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้เรียน อุปสรรคสำคัญคือข้อจำกัดด้านงบประมาณและอุปกรณ์...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

“...การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลควรเน้นการใช้ข้อมูลและนวัตกรรมเป็นฐาน โดยเฉพาะการพัฒนาสื่อดิจิทัลที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในแต่ละบุคคล ในการประยุกต์ใช้หลักอริยาบท 4 นั้น ด้าน ฉันทะได้ส่งเสริมให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาสื่อ ด้าน วิริยะ มีการจัดตั้งทีมพัฒนาสื่อและสนับสนุนการทำงานอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ เน้นความเอาใจใส่ในคุณภาพของสื่อ เช่น ความถูกต้อง ความน่าสนใจ และความเหมาะสมกับผู้เรียน และด้าน วิมังสา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและผลตอบรับของผู้เรียนเพื่อปรับปรุงสื่ออย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตามความท้าทายสำคัญคือการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 13.00 น. - 13.30 น.)

“...การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีควรมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้ เช่น สื่ออินเทอร์แอคทีฟและสื่อเสมือนจริง เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยได้นำหลักอริยาบท 4 มาใช้ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ด้าน ฉันทะได้สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ด้าน วิริยะ สนับสนุนให้ครูพัฒนาสื่ออย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ ใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อช่วยเหลือครูในการพัฒนาสื่อ และด้าน วิมังสา มีการประเมินผลและนำข้อมูลมาปรับปรุงการใช้สื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม พบปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้เรียน...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลต้องมุ่งเน้นความทันสมัยและตอบสนองต่อการแข่งขันทางการศึกษา โดยเฉพาะการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลและสื่อออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ พบว่า ด้าน ฉันทะใช้แรงจูงใจและระบบรางวัลเพื่อส่งเสริมครู ด้าน วิริยะ สนับสนุนการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ เน้นความใส่ใจในคุณภาพของสื่อและผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และด้าน วิมังสาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและผลตอบรับแบบเรียลไทม์เพื่อปรับปรุงสื่อให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการเผยแพร่สื่อผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ อุปสรรคสำคัญคือการแข่งขันและความคาดหวังของผู้ปกครอง...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 คน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการเทคโนโลยี การพัฒนาศักยภาพครู และการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการพัฒนา โดยหลักอิทธิบาท 4 เป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ฉันทะช่วยสร้างแรงจูงใจในการใช้สื่อ วิริยะ ช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จิตตะ ทำให้เกิดความใส่ใจในคุณภาพของสื่อ และ วิมังสา ช่วยให้เกิดการประเมินและปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การใช้สื่อเทคโนโลยีสามารถยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

5. แนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา) ในยุคดิจิทัล

“...การพัฒนาระบบการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลต้องมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning และ Personalized Learning เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ได้มีการน้อมนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน กล่าวคือ ด้านฉันทะได้สร้างแรงจูงใจให้ครูเห็นความสำคัญของการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ด้าน วิริยะ มีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านจิตตะ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และด้าน วิมังสา มีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้และนำข้อมูลมาปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม พบว่าครูบางส่วนยังยึดติดกับรูปแบบการสอนแบบเดิม...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การพัฒนาระบบการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลควรสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ พบว่า ด้าน ฉันทะมีการสร้างความตระหนักและความพึงพอใจให้ครูเห็นคุณค่าของการเปลี่ยนแปลง ด้าน วิริยะ ส่งเสริมการพัฒนาครูผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้าน จิตตะ มีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และด้าน วิมังสา มีการประเมินผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ อุปสรรคสำคัญคือข้อจำกัดด้านทรัพยากรและอุปกรณ์เทคโนโลยี...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

“...การพัฒนาระบบการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลควรใช้ข้อมูลเป็นฐานในการออกแบบการเรียนรู้ โดยนำข้อมูลผลการเรียนและพฤติกรรมของผู้เรียนมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ในการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 นั้น ด้านฉันทะได้ส่งเสริมให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการเรียนรู้ ด้าน วิริยะ มีการจัดตั้งทีมพัฒนาการเรียนรู้และสนับสนุนการทำงานอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ เน้นความเอาใจใส่ในผู้เรียนรายบุคคล และด้าน วิมังสา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและผลสะท้อนกลับของผู้เรียนเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ความท้าทายคือการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 13.00 น. - 13.30 น.)

“...การพัฒนาระบบการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based Learning) และการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสนับสนุน ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ พบว่า ด้านฉันทะได้สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ด้าน วิริยะ สนับสนุนให้ครูพัฒนาวิธีการสอนอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ ใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อช่วยเหลือครู และด้าน วิมังสา มีการประเมินผลและนำข้อมูลมาปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัญหาที่พบคือความแตกต่างของศักยภาพผู้เรียน...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลต้องมุ่งเน้นความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง โดยเฉพาะการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลและการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ พบว่า ด้าน ฉันทะใช้แรงจูงใจและระบบรางวัลเพื่อกระตุ้นครู ด้าน วิริยะ สนับสนุนการพัฒนาทักษะของครูอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ เน้นความใส่ใจในคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ และด้าน วิมังสาใช้การประเมินผลและข้อมูลย้อนกลับแบบเรียลไทม์เพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงมีการนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง อุปสรรคสำคัญคือการแข่งขันและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 คน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือและอาศัยการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง โดยหลักอิทธิบาท 4 เป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ฉันทะช่วยสร้างแรงจูงใจ วิริยะ ช่วยให้เกิดความต่อเนื่อง จิตตะ ทำให้เกิดความใส่ใจในผู้เรียน และ วิมังสาช่วยให้เกิดการประเมินและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. แนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา) ในยุคดิจิทัล

“...การนิเทศการศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากรูปแบบการนิเทศแบบเดิมไปสู่การนิเทศเชิงพัฒนา โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการติดตามและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครู เช่น การนิเทศออนไลน์และการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสื่อสาร ทั้งนี้ได้มีการน้อมนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน กล่าวคือ ด้าน ฉันทะได้สร้างแรงจูงใจให้ครูเห็นคุณค่าของการนิเทศเพื่อพัฒนา ด้าน วิริยะ มีการดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ด้าน จิตตะ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการติดตามและให้คำปรึกษาแก่ครูอย่างใกล้ชิด และด้าน วิมังสา มีการนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม พบว่าครูบางส่วนยังมีทัศนคติว่าการนิเทศเป็นการตรวจสอบมากกว่าการพัฒนา...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การนิเทศการศึกษาในยุคดิจิทัลควรมีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการนิเทศ เช่น การประชุมออนไลน์และการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการติดตามผล ในการนำหลักอภิปาฐ 4 มาใช้ พบว่า ด้าน ฉันทะมีการสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นประโยชน์ของการนิเทศ ด้าน วิริยะ ส่งเสริมการนิเทศอย่างต่อเนื่องผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้าน จิตตะ มีการนิเทศติดตามอย่างใกล้ชิดและให้คำแนะนำอย่างเป็นกันเอง และด้าน วิมังสา มีการประเมินผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ อุปสรรคสำคัญคือข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงานของครู...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

“...การนิเทศการศึกษาในยุคดิจิทัลควรใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ โดยนำข้อมูลจากการสังเกตการสอนและผลการเรียนของผู้เรียนมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ในการประยุกต์ใช้หลักอภิปาฐ 4 นั้น ด้าน ฉันทะได้ส่งเสริมให้ครูมีความสนใจในการพัฒนาตนเองผ่านการนิเทศ ด้าน วิริยะ มีการจัดระบบนิเทศที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ เน้นความเอาใจใส่ในการให้คำแนะนำแก่ครู และด้าน วิมังสาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและผลสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงกระบวนการนิเทศ อย่างไรก็ตาม ความท้าทายคือการใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุด...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 13.00 น. - 13.30 น.)

“...การนิเทศการศึกษาในยุคดิจิทัลควรมุ่งเน้นการนิเทศแบบมีส่วนร่วม (Collaborative Supervision) และใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนิเทศ เช่น การใช้ระบบบันทึกข้อมูลและ Dashboard ในการติดตามผล โดยได้นำหลักอภิปาฐ 4 มาใช้ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ด้าน ฉันทะได้สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ด้าน วิริยะ สนับสนุนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ ใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อช่วยเหลือครู และด้าน วิมังสา มีการประเมินผลและนำข้อมูลมาปรับปรุงการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัญหาที่พบคือความแตกต่างของทักษะดิจิทัลของครู...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การนิเทศการศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมุ่งเน้นความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีในการนิเทศแบบเรียลไทม์ และการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างทันที ในการนำหลักอภิปาฐ

บาท 4 มาใช้ พบว่า ด้าน ฉันทะใช้แรงจูงใจและระบบรางวัลเพื่อส่งเสริมครู ด้าน วิริยะ สนับสนุนการพัฒนาทักษะของครูอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ เน้นความใส่ใจในการนิเทศและการให้คำแนะนำอย่างสร้างสรรค์ และด้าน วิมังสาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการนิเทศเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการติดตามผล อุปสรรคสำคัญคือความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 คน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การนิเทศเชิงพัฒนา ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือและเน้นการมีส่วนร่วมของครู โดยหลักอริยาบท 4 เป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ฉันทะช่วยสร้างแรงจูงใจในการนิเทศ วิริยะ ทำให้เกิดความต่อเนื่อง จิตตะ ทำให้เกิดความเอาใจใส่ในการพัฒนา และ วิมังสาช่วยให้เกิดการประเมินและปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การนิเทศสามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

7. แนวทางในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามหลักอริยาบท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา) ในยุคดิจิทัล

“...การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในในยุคดิจิทัลต้องมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ และการรายงานผล เพื่อให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ได้มีการน้อมนำหลักอริยาบท 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ ด้าน ฉันทะได้สร้างความตระหนักและแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพ ด้าน วิริยะ มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบตามวงจร PDCA ด้าน จิตตะ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการกำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด และด้าน วิมังสามีการประเมินผลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าบุคลากรบางส่วนมองว่าการประกันคุณภาพเป็นภาระงานเอกสาร...”

(คนที่ 1, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในควรสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และควรใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น ระบบฐานข้อมูลออนไลน์และการรายงานผลแบบดิจิทัล ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ พบว่า ด้าน ฉันทะมีการสร้างความเข้าใจและความพึงพอใจให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพ ด้าน วิริยะ ส่งเสริมการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ด้าน จิตตะ มีการนิเทศติดตามและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และด้าน วิมังสา มีการประเมินผลและปรับปรุงระบบให้เหมาะสมกับสถานศึกษา อุปสรรคสำคัญคือข้อจำกัดด้านทรัพยากรและความพร้อมของบุคลากร...”

(คนที่ 2, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

“...การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในยุคดิจิทัลควรใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ โดยนำข้อมูลจากการดำเนินงานด้านต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ในการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 นั้น ด้าน ฉันทะได้ส่งเสริมให้บุคลากรมีความสนใจและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ ด้าน วิริยะ มีการกำหนดแผนงานและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ เน้นความเอาใจใส่ในการจัดเก็บและตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้อง และด้าน วิมังสา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพอย่างไรก็ตาม ความท้าทายคือการบริหารจัดการข้อมูลจำนวนมาก...”

(คนที่ 3, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 มีนาคม 2569 เวลา 13.00 น. - 13.30 น.)

“...การประกันคุณภาพภายในควรมุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในองค์กร โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสนับสนุน เช่น ระบบ Dashboard และระบบติดตามผลการดำเนินงานแบบเรียลไทม์ โดยได้นำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ด้าน ฉันทะได้สร้างค่านิยมร่วมในการพัฒนาคุณภาพ ด้าน วิริยะ สนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีเป้าหมายชัดเจน ด้าน จิตตะ ใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อช่วยเหลือบุคลากร และด้าน วิมังสา มีการประเมินผลและนำข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัญหาที่พบคือความแตกต่างของทักษะด้านดิจิทัลของบุคลากร...”

(คนที่ 4, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 09.00 น. - 09.30 น.)

“...การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในยุคดิจิทัลต้องมุ่งเน้นความรวดเร็ว ความถูกต้อง และการตอบสนองต่อมาตรฐานการศึกษาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยเฉพาะการใช้ระบบดิจิทัลในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ในการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ พบว่า ด้าน ฉันทะใช้แรงจูงใจและระบบรางวัลเพื่อส่งเสริมบุคลากร ด้าน วิริยะ สนับสนุนการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง ด้าน จิตตะ เน้นความใส่ใจในคุณภาพของข้อมูลและการดำเนินงาน และด้าน วิมังสาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการประเมินเพื่อปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับมาตรฐานภายนอก อุปสรรคสำคัญคือความคาดหวังที่สูงและการแข่งขัน...”

(คนที่ 5, สัมภาษณ์ เมื่อ 19 มีนาคม 2569 เวลา 10.00 น. - 10.30 น.)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 คน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยการใช้เทคโนโลยี การมีส่วนร่วมของบุคลากร และการใช้ข้อมูลเป็นฐานในการพัฒนา โดยหลักอิทธิบาท 4 เป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ฉันทะช่วยสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพ วิริยะ ทำให้เกิดความต่อเนื่อง จิตตะ ทำให้เกิดความใส่ใจในรายละเอียดของการดำเนินงาน และ วิมังสาช่วยให้เกิดการประเมินและปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ระบบการประกันคุณภาพสามารถยกระดับมาตรฐานการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คน สรุปแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ดังนี้

1. แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 4 แนวทางสำคัญ ได้แก่ (1) การสร้างความพึงพอใจ และการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตร (2) การพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ (3) การส่งเสริมให้ครูใส่ใจและร่วมออกแบบหลักสูตร และ (4) การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรจากข้อมูลจริง ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรมีคุณภาพ ทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบ พัฒนา และบริหารจัดการหลักสูตร ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพครูให้มีสมรรถนะด้านดิจิทัลที่เหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนการทำงานแบบมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้

เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรนำข้อมูลสารสนเทศและผลการประเมินจากสภาพจริงมาใช้ในการวิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นระบบ อันจะส่งผลให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่น ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และความต้องการของผู้เรียน สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักอริยบท 4 ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 4 แนวทางสำคัญ ได้แก่ (1) การส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน (2) การพัฒนาระบบการวัดผลดิจิทัลและคลังข้อสอบที่มีคุณภาพ (3) การดำเนินการประเมินผลอย่างยุติธรรม คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง และ (4) การวิเคราะห์ผลการประเมินและนำสารสนเทศมาใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนมีความถูกต้อง โปร่งใส และสอดคล้องกับบริบทของการศึกษาในยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ และการบริหารจัดการคลังข้อสอบอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการวัดและประเมินผลของครูอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการใช้ข้อมูลผลการเรียนรู้และสารสนเทศทางการศึกษาในการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาตามหลักอริยบท 4 ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 4 แนวทางสำคัญ ได้แก่ (1) การส่งเสริมให้ครูมีแรงจูงใจในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียน (2) การสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ (3) การส่งเสริมให้ครูใส่ใจและรับผิดชอบในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย และ (4) การนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้การวิจัยในสถานศึกษามีคุณภาพ สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการศึกษาได้ตรงตามสภาพจริง โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการวิจัยภายในสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสืบค้นข้อมูล รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์

ข้อมูล และเผยแพร่ผลงานวิจัย ตลอดจนจัดให้มีระบบพี่เลี้ยงหรือเครือข่ายทางวิชาการเพื่อให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการนำผลการวิจัยและสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีข้อมูลเชิงประจักษ์รองรับ และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 4 แนวทางสำคัญ ได้แก่ (1) การส่งเสริมให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ (2) การสนับสนุนการพัฒนาและสร้างสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (3) การส่งเสริมให้ครูใส่ใจคุณภาพ ความเหมาะสม และประสิทธิภาพของสื่อที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ (4) การประเมินและปรับปรุงการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถออกแบบ ผลิต และประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับผู้เรียน ควบคู่กับการสนับสนุนทรัพยากรทางเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่เพียงพอ นอกจากนี้ ควรนำข้อมูลสะท้อนผลจากการใช้สื่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดเห็นของผู้เรียนมาใช้ในการวิเคราะห์ และปรับปรุงสื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มากยิ่งขึ้น

5. แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 4 แนวทางสำคัญ ได้แก่ (1) การส่งเสริมให้ครูมีแรงจูงใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล (2) การสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (3) การส่งเสริมให้ครูใส่ใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการจัดการเรียนรู้ และ (4) การประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานในการพัฒนา ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านรูปแบบ Active Learning, Personalized Learning และการบูรณาการ

เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพและความสนใจของตนเอง นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้ครูพัฒนาความรู้ ทักษะ และนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนำผลการประเมินการเรียนรู้และข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้เรียนมาใช้ในการวิเคราะห์ และปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะในการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมาย และบริบทของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

6. แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 4 แนวทางสำคัญ ได้แก่ (1) การส่งเสริมให้ครูยอมรับและเห็นคุณค่าของการนิเทศ (2) การดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดตาม สนับสนุน และพัฒนาการปฏิบัติงานของครู (3) ผู้บริหารให้ความเอาใจใส่ ดูแล ให้คำปรึกษา และสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของครูอย่างใกล้ชิด และ (4) การประเมินผล ติดตาม และนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้การนิเทศการศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทการศึกษาในยุคดิจิทัล และสามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการนิเทศ การสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควบคู่กับการสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรนำข้อมูลสารสนเทศและผลการนิเทศมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 4 แนวทางสำคัญ ได้แก่ (1) การส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญและมีความตระหนักในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษามีเป้าหมาย (2) การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูล การติดตาม และการรายงานผลการดำเนินงาน (3) การให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือของข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการประกันคุณภาพและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา และ (4) การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน การประเมินคุณภาพ และการนำสารสนเทศมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้ระบบการประกันคุณภาพภายในมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสอดคล้องกับบริบทของการศึกษาในยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุก

ฝ่ายในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ควรนำผลการประเมินและข้อมูลสารสนเทศมาใช้เป็นฐานในการตัดสินใจ วางแผน และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน

สรุปแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า มี 7 ด้าน 28 แนวทาง ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา มี 4 แนวทาง (2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน มี 4 แนวทาง (3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มี 4 แนวทาง (4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มี 4 แนวทาง (5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มี 4 แนวทาง (6) ด้านการนิเทศการศึกษา มี 4 แนวทาง (7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มี 4 แนวทาง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1. สรุปผล

1) การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1.1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการประชุม วางแผนตามแผน งานบริหารงานวิชาการด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความพอใจและรักใน การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษาของชาติและบริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (ฉันทะ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมสัมมนา ให้ครูผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนอย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค (วิริยะ) ตามลำดับ

1.2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนโดยสนับสนุนการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น โปรแกรม Excel, Zipgrade, Schoology, Google Forms, Google Classroom หรือปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นต้น (วิมังสา) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ตรวจสอบ และนำผลการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนที่ได้มาปรับปรุงเครื่องมือ วิธีการประเมิน ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน (วิมังสา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการวัดผล ประเมินผล ด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ) ตามลำดับ

1.3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพิจารณานำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และติดตาม รายงานผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วิมังสา) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าในการทำ วิจัยสนับสนุนทรัพยากร และงบประมาณ เพื่อการวิจัยทางการศึกษา (วิมังสา) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ที่สุด คือ ครูผู้สอนสถานศึกษาทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล เช่น SPSS หรือ โปรแกรมวิเคราะห์ออนไลน์ ด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ) ตามลำดับ

1.4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอน พื่อใจและรักในการใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการ เรียนการสอน เช่น จัดให้มีห้องเรียน อัจฉริยะ(Smart Classroom) (ฉันทะ) รองลงมา คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนจัดหาโปรแกรมที่หลากหลาย เช่น Canva, ChatGPT, Gemini, Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams, Google Meet เป็นต้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ฉันทะ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพิจารณานำผลการใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา มาปรับปรุงและพัฒนาการใช้สื่อ (วิมังสา) ตามลำดับ

1.5 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตาม ประเมินและปรับปรุง พัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล (จิตตะ) รองลงมา คือ ผู้บริหาร สถานศึกษากำหนดแนวทางและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูผู้สอน มีความเพียร พยายามในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (วิริยะ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนรักในการสร้าง ออกแบบ และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ใน การจัดการเรียนการสอน (ฉันทะ) ตามลำดับ

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมดำเนินการนิเทศเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้(PLC) โดยใช้ Padlet สนับสนุนการมีส่วนร่วม (จิตตะ) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูผู้สอนโดยประยุกต์ใช้นิเทศดิจิทัล เช่น Google Meet, Coaching, Mentoring เป็นต้น (ฉันทะ) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการสะท้อนผล และติดตามการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยพยายามใช้เทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย (วิริยะ) ตามลำดับ

1.7 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุง ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้ข้อมูลคุณภาพที่เป็นระบบ และตรวจสอบได้ (วิมังสา) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนดำเนินงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาร่วมกันด้วยความเอาใจใส่ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการพัฒนา มาตรฐานการศึกษา (จิตตะ) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นคุณค่า ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Google Drive, Google Sheets ในการจัดเก็บ และรายงานข้อมูลอย่างเป็นระบบ (ฉันทะ) ตามลำดับ

2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า มี 7 ด้าน 28 แนวทาง ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา มี 4 แนวทาง (2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน มี 4 แนวทาง (3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มี 4 แนวทาง (4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มี 4 แนวทาง (5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มี 4 แนวทาง (6) ด้านการนิเทศการศึกษา มี 4 แนวทาง (7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มี 4 แนวทาง

5.2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กระบวนการบริหารจัดการที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล และระบบสารสนเทศเข้ากับการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัย และการพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำเชิงวิชาการที่มีวิสัยทัศน์ ด้านดิจิทัล สนับสนุนการใช้นวัตกรรมและข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจ สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ร่วมกัน และส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัล อีกทั้งยังนำหลักอิทธิบาท 4 เป็นหลักแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน 4 ประการ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน วิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายของ สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สอดคล้องกับแนวคิด ของ ปัญญา วงศ์อนุตรโรจน์ (2567, หน้า 100–113) ที่กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่ผู้บริหารต้องมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการสารสนเทศ การเงิน พัสดุ และงานทะเบียนของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และสนับสนุนการตัดสินใจ เชิงนโยบาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นนธวัฒน์ อัครกตัญญู (2568) แนวทางการบริหารงานด้าน วิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานด้านวิชาการในยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก

จากการพิจารณารายด้าน ผู้วิจัยได้นำด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดกับน้อยที่สุดมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็น เพราะ ว่า ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และบริบทของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับกระบวนการมี ส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งช่วยให้การออกแบบหลักสูตรมีความครอบคลุมและ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้า มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรยังช่วยเพิ่มความทันสมัยและความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เมื่อพิจารณาตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ฉันทะมี

บทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาหลักสูตรอย่างสร้างสรรค์ วิริยะ ส่งเสริมให้เกิดความพยายามอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น จิตตะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเอาใจใส่และรับผิดชอบต่อรายละเอียดของหลักสูตรในทุกขั้นตอน และ วิมังสาช่วยให้เกิดกระบวนการประเมิน ตรวจสอบ และปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล ดังนั้น การนำหลักอริยบท 4 มาประยุกต์ใช้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้การพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพ สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืนในโลกยุคดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรศักดิ์ ภูมิเวียง (2564, หน้า 98) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในประเทศไทยควรมุ่งเน้นการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน พร้อมทั้งเสริมสร้างทักษะอาชีพและการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวชิวัตน วิวฒฒนเมธี (จันทร์เต็ม) (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักอริยบท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีการใช้หลักอริยบท 4 อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ระบบการประกันคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการควบคุม ตรวจสอบ และยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ช่วยให้การจัดเก็บ วิเคราะห์ และรายงานข้อมูลเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีความถูกต้อง และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ เมื่อพิจารณาตามหลักอริยบท 4 พบว่า “ฉันทะ” มีบทบาทในการสร้างความตระหนักและแรงจูงใจให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพ “วิริยะ” ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดชะงัก แม้จะเป็นภารกิจที่ต้องใช้เวลาและความละเอียดสูง “จิตตะ” ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเอาใจใส่ในรายละเอียดของข้อมูลและกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความถูกต้องและน่าเชื่อถือ และ “วิมังสา” ทำให้เกิดการตรวจสอบ ประเมินผล และปรับปรุงระบบอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น การนำหลักอริยบท 4 มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการใช้เทคโนโลยี และข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ระบบการประกันคุณภาพภายในมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และสามารถยกระดับมาตรฐานการศึกษาได้อย่างยั่งยืน แม้จะเป็นด้านที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 3-4) อธิบายว่า “มาตรฐานการศึกษา” คือเกณฑ์ที่กำหนดคุณภาพที่สถานศึกษาต้องบรรลุ เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรและสอดคล้องกับนโยบายของชาติ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียนที่มุ่งพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณธรรม และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 กระบวนการบริหารและการจัดการที่เน้นความมี

ประสิทธิภาพ โปร่งใส และการมีส่วนร่วม และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริม การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กัญสุญา บุญเกิด, เกษม แสงนนท และสมศักดิ์ บุญปู (2567) แนวทางการบริหารงาน วิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับ มาก

2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็น เพราะ ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีตำแหน่งแตกต่างกันย่อมมีบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และ ประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มุมมองและความคิดเห็นต่อการ ดำเนินงานตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกันไป โดยผู้บริหารระดับสูงมักมีมุมมองเชิงนโยบายและการ วางแผนเชิงกลยุทธ์ ขณะที่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้บริหารระดับต้นจะมีมุมมองที่เน้นการปฏิบัติจริงและการ แก้ปัญหาในสถานการณ์เฉพาะหน้า นอกจากนี้ ความแตกต่างด้านโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยี การ พัฒนาวิชาชีพ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ยังส่งผลต่อระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อีกทั้ง บริบทของสถานศึกษาและภาระงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละตำแหน่งก็มีส่วนทำให้การรับรู้ต่อการ นำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัย กาญจนา นามวงศ์ (2566) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำแนกตามการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันย่อมมีพื้นฐานความรู้ แนวคิด ทางวิชาการ และประสบการณ์ในการบริหารที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อมุมมองและการรับรู้ในการ บริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุคดิจิทัล โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีโอกาสได้รับ การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหาร เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมทางการศึกษามากกว่า จึงสามารถนำแนวคิดและเครื่องมือสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะเดียวกัน ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกันอาจมีความเข้าใจในหลักการบริหาร การใช้ข้อมูล และ การบูรณาการเทคโนโลยีแตกต่างกัน รวมถึงมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ

ไม่เท่ากัน จึงส่งผลให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุกุล มามั่งคั่ง, ชีรภัทร์ ถิ่นแสนดี (2566) การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 กลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันย่อมมีความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการบริหารงานวิชาการไม่เท่ากัน โดยผู้ที่มีประสบการณ์มากมักมีความเข้าใจบริบทของสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์ปัญหา ตัดสินใจ และแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ร่วมกับเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ขณะที่ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยอาจยังขาดความชำนาญในการบริหารจัดการเชิงระบบและการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ นอกจากนี้ ประสบการณ์การทำงานยังส่งผลต่อโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพ การเข้ารับการอบรม และการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง จึงทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนานามวงศ์ (2566) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันย่อมมีบริบท ทรัพยากร และศักยภาพในการบริหารจัดการที่ต่างกัน โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีบุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยีที่เพียงพอ ส่งผลให้สามารถดำเนินงานวิชาการในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและหลากหลายมากกว่า ขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กอาจมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคลากร และโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยี จึงส่งผลต่อการดำเนินงานที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ โครงสร้างการบริหารและการกระจายงานในแต่ละขนาดสถานศึกษายังมีความแตกต่างกัน ทำให้รูปแบบการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม และการนำหลักอิทธิบาท 4 ไปประยุกต์ใช้แตกต่างกันไป จึงส่งผลให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ แศตริยา บุตรศรีมา (2565) ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของ

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

3) แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า มี 7 ด้าน 28 แนวทาง ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา มี 4 แนวทาง (2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน มี 4 แนวทาง (3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มี 4 แนวทาง (4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มี 4 แนวทาง (5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มี 4 แนวทาง (6) ด้านการนิเทศการศึกษา มี 4 แนวทาง (7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มี 4 แนวทาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล ว่องวานิช (2563) ที่ศึกษาการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่า การดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องครอบคลุมหลายด้านอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัย การใช้สื่อและเทคโนโลยี การนิเทศ และการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการบูรณาการกระบวนการทำงาน การมีส่วนร่วมของบุคลากร และการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังพบว่าการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในแต่ละด้านอย่างชัดเจน จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการมีความเป็นระบบ สามารถติดตาม ประเมินผล และพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่ได้กำหนดแนวทางไว้ทั้ง 7 ด้าน จำนวน 28 แนวทาง ภายใต้กรอบหลักอิทธิบาท 4 อันเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในยุคดิจิทัลให้บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุ่งมั่นนโยบายพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้ข้อมูล (Data-Driven) และนวัตกรรมทางการศึกษา ควบคู่กับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุ่งมั่นนโยบายจัดสรรงบประมาณและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ

3) สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการวางแผน ติดตาม และประเมินผล พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

5.3.2 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

ผู้วิจัยได้เสนอแนะจากผลการวิจัยได้ดังนี้

1) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรมีส่วนร่วมในการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และบริบทของสถานศึกษา

2) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเร่งพัฒนาและยกระดับระบบการประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการ จัดเก็บ วิเคราะห์ และรายงานข้อมูลอย่างเป็นระบบ

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการวิจัยและยืนยันความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในบริบทที่หลากหลาย เช่น ระดับมัธยมศึกษา หรือเขตพื้นที่ การศึกษาอื่น

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล เช่น ภาวะผู้นำดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร ทักษะด้านเทคโนโลยีของครู และการสนับสนุนจากหน่วยงาน ต้นสังกัด

3) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและยกระดับคุณภาพการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

- จินตวิทย์ คล้ายสังข์. (2566). *การบริหารจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2563). *การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย อาจารย์ดี. (2557). *หลักการบริหารการศึกษา*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารการศึกษาแนวใหม่สำหรับศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น. หน้า 149–151.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2565). *การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ จิตตวโรทัย. (2558). *การบริหารการศึกษา: แนวคิดและทฤษฎีสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัญญา วงศ์อนุตรโรจน์. (2567). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- ประสงค์ หาญเจริญ. (2562). *การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21: แนวคิดและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ใจ จันทรา. (2566). *แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์. (2566). *การนิเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิชิต จรุง. (2555). *การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิฑูร มลิวัลย์. (2540). *แบบเรียนวิชาธรรมและนักธรรมชั้นตรี*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- พุทธทาสภิกขุ. (2557). *คู่มือมนุษย. สุราษฎร์ธานี: สวณโมกขพลาราม*.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2559). *พุทธธรรม: ฉบับปรับขยาย*. พิมพ์ครั้งที่ 39. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). *การวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมาน อัครภูมิ. (2564). *การบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สมศักดิ์ สุขสวัสดิ์. (2562). *การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพจน์ วงศ์วิเศษ. (2564). *การบริหารการศึกษายุคใหม่: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2563). *การประเมินการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. New York: W. W. Norton & Company.
- Bush, T. (2011). *Theories of educational leadership and management (4th ed.)*. London: SAGE Publications.
- Castells, M. (2010). *The rise of the network society (2nd ed.)*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Fullan, M. (2016). *The new meaning of educational change (5th ed.)*. New York, NY: Teachers College Press.

Fullan, M. (2020). *Leading in a culture of change: Digital edition*. San Francisco: Jossey-Bass.

OECD. (2020). *Education in the digital age: Healthy and happy children*. Paris: OECD Publishing.

Schwab, K. (2016). *The fourth industrial revolution*. Geneva: World Economic Forum.

Tapscott, D. (2014). *The digital economy: Rethinking promise and peril in the age of networked intelligence (2^{0th} Anniversary Ed.)*. New York: McGraw-Hill.

van Dijk, J. A. G. M. (2020). *The network society (4th ed.)*. London: Sage Publications.

2) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์

กาญจนา ธรรมปรีชา. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงวิชาการกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กาญจนา นามวงศ์. (2566). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

กิริติ บุญเจริญ. (2564). *การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้าง แรงจูงใจและประสิทธิภาพการทำงานของครูผู้สอน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย.

แคทรียา บุตรศรีผา. (2565). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน วิชาการ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครพนม*. วิทยานิพนธ์ครุ ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

จิตติมา ภูวเสถียร. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อเสริมสร้างทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จิราพร ภักดีวงศ์. (2567). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของครูผู้ปกครอง และชุมชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

จิรนุช ตันติ และคณะ. (2566). การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชัยณรงค์ ภูมิเวียง. (2564). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเชิงบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ณฐยา ราชสมบัติ. (2556). ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักอริยาบท 4 ของวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ธนพรรณ ศรีโพธิ์. (2565). การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

นุกุล ชื่นชม. (2566). การบริหารสถานศึกษาแบบบูรณาการสู่ความโปร่งใสและยั่งยืนในยุคดิจิทัล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

บุญมี ศิริสวัสดิ์. (2564). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปวิญญา แฝงกุล. (2566). รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ปัญญา วงศ์อนุตรโรจน์. (2567). การบริหารสถานศึกษากับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ

จัดการอย่างมีประสิทธิภาพ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปรีชา สุทธิธรรม. (2565). การบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

ในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปิยภรณ์ ตรีพงษ์. (2567). แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักอริยาบท 4

ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 4 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระบุญกอง แก้วมะนิวงศ์. (2559). การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักอริยาบท 4 ของนักเรียน

มัธยมศึกษาตอนปลาย บ้านมะนิลาด เมืองไชยบุรี แขวงไชยบุรี สปป.ลาว. ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

พระชวลิตวิทย์ อัครมโหม (เจนดลวาท). (2561). การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของอริยาบท 4

เพื่อความสำเร็จ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระรุ่งตะวัน ส่วโร (เกษสว่าง). (2561). การประยุกต์หลักอริยาบท 4 กับการบริหารงานของผู้นำ

ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลกุดจับ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสุทธิพงษ์ สุขเมธโส (งอกลาภ). (2562). การบริหารสถานศึกษายุค 4.0 ตามหลักอริยาบท 4

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาปรีชา เขมนนโท (เหล่าทวีคุณ). (2561). การประยุกต์หลักอริยาบทธรรมเพื่อการบริหาร

จัดการสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาวิวัฒน์ วิวัฒนเมธี (จันทร์เต็ม). (2561). การบริหารตามหลักอริยาบท 4 ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วิทยานิพนธ์
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระอธิการโสณ ปิธมโม (กิ่งแก้ว). (2560). ประสิทธิภาพการบริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา
วันอาทิตย์ตามหลักอริยาบท 4 สังกัดสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอำนาจเจริญ.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภัทรานิษฐ์ ศรีวงศ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา: การเป็นผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มนัสวี อุดมพงษ์. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักอริยาบท 4.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

วรรณ พงษ์น้อย. (2566). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของ
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

วิโรจน์ สารัตนะ. (2555). การบริหารสถานศึกษา: แนวคิดและการปฏิบัติในยุคคุณภาพ
และการเปลี่ยนแปลง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา,
คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริวรรณ แก้ววรรณ. (2567). การบริหารจัดการเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมพร พิชัย. (2564). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร
แห่งการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิต
วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- สุพันธ์ แสนสี. (2558). *การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนกีฬา จังหวัดขอนแก่น มัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุพรรณิ เกษมสุข. (2565). *การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุภาภรณ์ พงษ์ศิริ. (2566). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามมาตรฐานสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุวิมล จันทน์นวล. (2562). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุกุล มามั่งคั่ง. (2566). *การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ลุ่มน้ำยัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- อรุณี รัตนวงศ์. (2565). *การบริหารจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อาจณรงค์ มโนสุทธิฤทธิ์. (2564). *การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับสมรรถนะครู*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bush, T. (2011). *Theories of Educational Leadership and Management*. Doctoral Dissertation, Faculty of Education, University of Birmingham.
- Fullan, M. (2016). *The New Meaning of Educational Change*. Doctoral Dissertation, Department of Educational Administration, Teachers College, Columbia University.

3) สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง

3.1) บทความในวารสาร

กัญสุญา บุญเกิด และคณะ. (2567). แนวทางการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอริยาบท 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วารสารบวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์, 5(3), 527-540.

กันตินันท์ เสงสุกุล. (2564). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, 13(2), 1-12.

ชีนวิญญา ตระกูลเกษมสุข และคณะ. (2566). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้เรียนในยุค Thailand 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. วารสารการศึกษาและนวัตกรรม, 6(2), 95-108.

ทัช พันธุ์จุม, และวรรณภา โคตรพันธ์. (2566). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยการศึกษา, 17(3), 45-58.

ทรงยศ ศรีอุดร และคณะ. (2567). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี, 6(2), 1223-1238.

ธนะชัย เกิดพรธรรม, และพระครูวิรุฬห์สุตคุณ. (2566). แนวทางการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอริยาบท 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วารสารปัญญา, 30(2), 85-96.

นุกูล ชื่นชม. (2566). การบูรณาการงานวิชาการกับระบบสารสนเทศในสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์, 18(1), 89-104.

นนธวัธ อัครกตัญญู. (2568). แนวทางการบริหารงานด้านวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักอริยาบท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. วารสารวณิฆ้องแหวกพุทธศาสตร์ปริทรรศน์, 12(1), 101-114.

- ปิยะพงษ์ ธรรมรักษ์, และผุสดี กลิ่นเกษร. (2565). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียน. วารสารเทคโนโลยีการศึกษาและสื่อสารการศึกษา, 18(2), 88–101.
- พัชรี นาคะสุวรรณ. (2566). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ. วารสารนโยบายและการบริหารการศึกษา, 18(1), 52–61.
- พรพิมล เกษมสุข. (2567). การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล. วารสารการวิจัยทางการศึกษา, 19(1), 55–70.
- พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์. (2567). การพัฒนามนุษย์ในยุคดิจิทัล. วารสาร MBU วิทยาเขตล้านนา, 4(2), 205–220.
- เพ็ญศรี แสงสว่าง. (2565). ยุคดิจิทัลกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 7(2), 38–47.
- วงษ์ฤทธิ์ ไหวตนา. (2567). ภาวะผู้นำทางดิจิทัลกับการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลง. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 19(2), 42.
- วิชัยรัตน์ อ่องสมบัติ และคณะ. (2560). การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 5(2), 81–96. (บทความวิจัย)
- สมคิด พรหมจันทร์. (2556). การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนด้วยหลักอิทธิบาท 4. วารสารการบริหารการศึกษา, 5(1), 23–30.
- สุภาภรณ์ พงษ์ศิริ. (2566). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน. วารสารการบริหารการศึกษา, 17(2), 65–82.
- สุทธิพร แท่นทอง. (2563). ทฤษฎีและการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล: ทฤษฎีเชื่อมโยงความรู้และการเรียนรู้แบบผสมผสาน. วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย, 14(1), 75–86.
- แสงเดือน คงนาง. (2566). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียตามแนวคิดการเรียนรู้ 5 ขั้น. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา, 14(2), 112–126.

แสงสุรีย์ ทองขาว, และคณะ. (2566). การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในยุคการเปลี่ยนแปลง. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 51(3), 132–145.

Anwar, S., et al. (2024). *Digital leadership and knowledge sharing in educational institutions*. International Journal of Educational Management, 38(4), 512–526.

Berkovich, I. (2022). *Principals' digital instructional leadership during the pandemic*. Educational Management Administration & Leadership, 50(6), 945–962.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.

Moret-Tatay, C., et al. (2019). *Aging in the digital era*. Frontiers in Psychology, 10(1911), 1–7. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01911>

Raptis, N., et al. (2024). *Examining the role of school leadership in the digital advancement of educational organizations*. European Journal of Education, 59(2), 183–200.

Vimala, V., & Gaur, J. (2022). *Iddhipada: The four qualities for success*. International Journal of Creative Research Thoughts, 10(3), 127.

3.2) สิ่งพิมพ์อื่นๆ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (2567). รายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566–2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566–2567* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (2568). *ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ปี 2568*. ร้อยเอ็ด: สพป.ร้อยเอ็ด เขต 1.

4) เอกสารสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก, หน้า 29–33. <https://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/RuleMetDistEdMnt2550-02-12-2010.pdf>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550, หน้า 7). *ข้อบ่งชี้ภารกิจงานด้านวิชาการ 17 ข้อ*. <https://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/RuleMetDistEdMnt2550-02-12-2010.pdf>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 2.

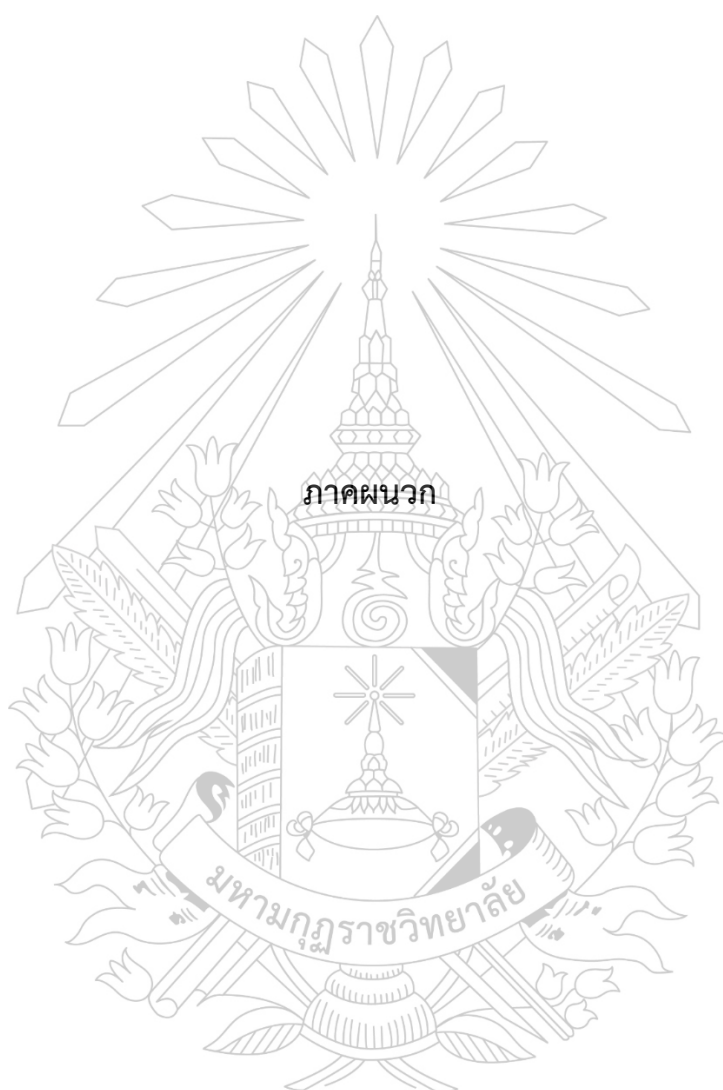
บรรยง ศิวกุล, ณ. และคณะ. (2568). *การบริหารแบบยืดหยุ่น: กฎแห่งค่าของการบริหารสถานศึกษาในยุคปัญญาประดิษฐ์ (AI)*. วารสารพุทธศึกษาและวิจัย, 11(4), 28–39. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jber/article/view/283939?utm_source=chatgpt.com

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (45 เล่ม)*. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย <https://www.thepathofpurity.com/home/พระไตรปิฎก-pdf/แปล-45-เล-ม-มหา-จุ-ฬ-า/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566).

- AlAjmi, M. (2022). *The impact of digital leadership on teachers' technology integration during COVID-19*. Education and Information Technologies, 27(3), 2895–2912. Amsterdam: Elsevier. Retrieved October 29, 2025, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0883035522000064>
- Anwar, S., et al. (2024). *Digital leadership and knowledge sharing in educational institutions*. International Journal of Educational Management, 38(4), 512–526. Retrieved October 29, 2025, from <https://eric.ed.gov/?id=EJ1451609>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2024). *OECD Digital Economy Outlook 2024 (Vol. 1): Embracing the technology frontier*. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/a1689dc5-en>
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2024). *Digital learning and transformation of education: What you need to know*. Paris: UNESCO. <https://www.unesco.org/en/digital-education/need-know>
- Vimala, V., & Gaur, J. (2022). *Iddhipada: The four qualities for success*. International Journal of Creative Research Thoughts, 10(3), 127. Retrieved from <https://ijcrt.org/papers/IJCRT2203242.pdf>

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

- 1) พระครูสีลสราริคุณ, ดร.** ผู้เชี่ยวชาญด้านถ้อยคำสำนวนและหลักธรรม
 วุฒิการศึกษา (การบริหารการศึกษา) ประ.ด.
 ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- 2) ดร.บรรจง ลาวะลี** ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา เทคโนโลยีดิจิทัล
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา (ปร.ด.)
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- 3) ดร.บุษกร แสนะบุตร** ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขา วัฒนธรรมศาสตร์ (ปร.ด.)
 ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 สระแก้ว เขต 2 ปฏิบัติหน้าที่ รองผู้อำนวยการสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1
- 4) นายประวิณ เขิงสะอาด** ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างและเนื้อหา
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา (กษ.ม.)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
- 5) นายสุทิน จันทรเสถียร** ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา (กษ.ม.)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขอนแก่น(นิกรราษฎร์ศรัทธาการ)
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏราช โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔
 ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๐๐๖๔ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เรียน พระครูสิทธสาธิตคุณ, ดร.

ด้วย นางสุภาพร อุณเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๑๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตร
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
 ราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏราช ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลัก
 อิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอภัยภูฏราช
 เขต ๑” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม
 ข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏราช จึงเรียนมายังท่าน
 ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

พ.นพ.ธีรวิภากษ์
 (พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตอภัยภูฏราช

เป็นต้นฉบับให้ผู้เชี่ยวชาญ
 ตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

มหาวิทยาลัย

พระครูสิทธสาธิตคุณ, ดร.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏราช โทร. ๐-๔๓๕๓-๘๓๖๔ ต่อ ๓๖๔

ที่ อว ๗๔๓๗/ว๐๐๖๔

วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.บรรจง ลาวะลี

ด้วย นางสาวพร อุณเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๑๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏราช ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอภัยภูฏราช เขต ๑” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏราช จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

พ. ธีระวิกรม

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตอภัยภูฏราช

ยินดีให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

(ดร.บรรจง ลาวะลี)

๙ ก.พ. ๒๕๖๔

ที่ อว ๗๔๑๗/๖๐๐๗๐

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
 ม.ป. ๕๐๖๖ ๖๔๙๒
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
☐ วิทยาเขตร้อยเอ็ด
☐ ถนนเสด็จเมือง ตำบลดงลาน ☐ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๕๕๐๐๐
☐ โทร: ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร: ๐-๔๓๕๑-๕๖๑๘
 www.rec.mbu.ac.th

๒๖ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร ดร.บุษกร แสนยะบุตร

ด้วย นางสาวสุภาพร อุ่นเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๑๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

ท.พ.ธีรวิกรม

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๕๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชฌีย์ เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา ๐๘ ๗๔๓๔ ๑๐๘๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลี้ยวเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๓๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ ยว ๗๔๑๗/ว ๐๐๓๐

๒๖ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร นายประวิณ เชิงสะอาด

ด้วย นางสาวพร อุ่นเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๓๒๐๓๔๐๔๓๑๑๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอภัยภูฏาเขต ๑” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา จึงเจริญพรมายังท่าน
 ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

น. น. ๖๖๖๖๖๖๖๖

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏาณ

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๕๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๕๓๕๑-๕๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา ๐๘ ๗๔๓๔ ๑๐๘๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียบเมือง ตำบลตองลาน

อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๕๖๑๘

www.rec.mbu.ac.th

ที่ ยว น๕๑๓/ว ๐๐๗๐

๒๒ มกราคม ๒๕๖๖ (นิกรราษฎร์ศึกษา, ๑๓/๑๖)

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร นายสุทิน จันทร์เสถียร

ด้วย นางสุภาพร อุ่นเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๙๓๑๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลัก
อิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
เขต ๑” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร จึงเจริญพรมายังท่าน
 ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

10322 ၁၄၁၃၁၁၁၁

ขอเจริญพร

ရက်စွဲ ၁၈၈၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်

8007207100: 6/1/2020

sun dan Joe

ရန်ကုန်မြို့တော်

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏาณ

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๕๓๕๑-๘๓๖๕ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๕๓๕๑-๕๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชฎีญ์ เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

๑๕๕

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

1) นายทวิชชัย รุจิเวทวงศ์

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2) นายวีระ อ่างทอง

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนนาคหลวงวิทยาคม(คุรุราษฎร์วิทยา)
อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
และ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ปร.ด.)
สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์

3) นายคมกริช มาตย์วิเศษ

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเวฬุวันวิทยา
อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

4) นายอชิป เมืองนาม

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแก่นทราย(คุรุราษฎร์ผดุงวิทย์)
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

5) นายพยุงศักดิ์ ประกอบเลิศ

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองนาสร้าง(ศิริราษฎร์บูรณะ)
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๒๕๖

โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด... ๒๕๖๑
ถนน...
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.mru.ac.th

๑๖ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

เจริญพร นายทวิชัย รุจิเวทพงษ์

ด้วย นางสุภาพร อุ่นเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๑๑๔ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔
ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑"
มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงาน
วิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

ตามรายงานการศึกษาค้นคว้า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ลงชื่อ) รองศาสตราจารย์ ดร. ปิณฑ

อธิการบดี

๑๕ มี.ค. ๖๔

ท.เจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย

- คราม

- วิชาเฉพาะ
ในการสัมภาษณ์

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา ๐๘ ๗๙๓๔ ๑๐๘๑

18 มี.ค. ๖๔

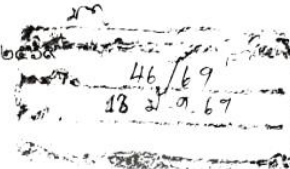
ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๐๒๕๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเสียงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

98 มีนาคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา

เจริญพร นายวีระ อ่างทอง

ด้วย นางสาวพร อุณเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา จศ๒๐๗๔๐๔๓๑๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔
ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑”
มีความประสงค์ ขออนุญาตเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา เพื่อให้ข้อมูลประกอบการเขียนงาน
วิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เจริญพร
(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

๑๗๐๓๖๖

18 มี.ค. 69

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา ๐๘ ๗๔๓๔ ๑๐๘๑

ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๐๓๕๓

เลขที่รับ ๑๐ /
วันที่ ๑๕ / ๑๑ / ๖๙ เวลา..... น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

เจริญพร นายคมกริช มาตย์วิเศษ

ด้วย นางสาวพร อุณเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๓๒๐๗๔๐๔๓๑๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔
ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑”
มีความประสงค์ ขออนุมัติคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงาน
วิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

น. ธีรวิจิตร
(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเวฬุวันวิทยา

- ☐ เพื่อทราบ
☒ เพื่อพิจารณา
☐ เพื่ออนุมัติ
☐ เพื่อดำเนินการ

อื่นๆ.....

ลงชื่อ.....

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนันท โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา ๐๘ ๗๔๓๔ ๑๐๘๑

๑๕ มี.ค. ๖๙

ที่ อว ๗๕๓๓/ว ๐๒๕๒

**มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด**

ถนนเสียวเมือง ตำบลตลาด
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rcmbu.ac.th

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

เจริญพร นายอริบ เมืองนาม

ด้วย นางสุภาพร อุ่นเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๑๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔
ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑"
มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงาน
วิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. / น. ธีรวิกรม

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๔

(นางอริบ เมืองนาม)

ศอ. รร. บ้านใหม่หนองนา

๑๙ มี.ค. ๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชฌีย์ เจริญนันท โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา ๐๘ ๗๕๓๓ ๑๐๘๑

ที่ อ.2 สกลนคร/ว 01424

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

เจริญพร นายพยุงค์กดี ประกอบเลิศ

ด้วย นางสาวพร อุ่นเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๓๒๐๗๔๐๔๓๑๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔
ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑”
มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงาน
วิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
 ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอันเคราะห์นี้และขอขอบคณมา ณ โอกาสนี้

ดิฉัน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองนาครี

☒ מעד כחמץ☐ เห็นควรมอบ☐ กิจกรรมที่ ๑๑

7. ১৭১১.৪০

9.675 தேவநாள்

ขอเจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏาณ

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

19. 11. 1969

มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชฎีญ์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา ๐๘ ๗๔๓๔ ๑๐๘๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลี้ยวเมือง ตำบลตลาดลาน

ที่ บว ๗๔๓๗/๐๒๑๖

๙ มีนาคม

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒

ด้วย นางสุภาพร อุ่นเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๑๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติให้ขั้ววิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต ๑” ความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ให้ทดลองใช้เครื่องมือ (Fry-out) ในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร จึงเจริญพรมายังท่าน
 ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

המחנכים מ. א. נ.

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

ນັກສຶກສາ ໐໘ ທ່ານ ໑໐໘໑

ที่ อว ๗๔๑๓/๐๖๕๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ด้วย นางสุภาพร อุ่นเจริญ เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๗๔๐๔๓๑๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔
ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑”
มีความประสงค์ขออนุญาตเคราะห้แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
ประกอบการเขียนงานวิทยานิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. นริชฌาภรณ์

(พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชฌีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา ๐๘ ๗๔๑๓ ๑๐๘๑

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แบบสอบถามมี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกเป็น 7 ด้านดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. ด้านการนิเทศการศึกษา
7. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

แบบสอบถามนี้ จะไม่มีผลใดๆกับผู้ตอบแบบสอบถาม แต่จะเป็นผลดีต่อการวิจัย และนำไปใช้ในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้

นางสุภาพร อุ่นเจริญ

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ โปรดตอบตามความเป็นจริง)

1. ตำแหน่ง

- ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
- ☐ ครูผู้สอน

2. การศึกษา

- ☐ ปริญญาตรี
- ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์การทำงาน

- ☐ 1- 5 ปี
- ☐ 6-10 ปี
- ☐ 11 ปี ขึ้นไป

4. ขนาดสถานศึกษา

- ☐ ขนาดเล็ก
- ☐ ขนาดกลาง
- ☐ ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 : แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร
สถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความพอใจและรักในการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษาของชาติและบริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (ฉันทะ)					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการประชุม วางแผนตามแผนงานบริหารงานวิชาการด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ)					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมสัมมนา ให้ครูผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนอย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค (วิริยะ)					
4	ผู้บริหารสถานศึกษา กำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษาครูผู้สอนในการพัฒนาหลักสูตร ผลิตสื่อการเรียนรู้ ด้วยแพลตฟอร์มออนไลน์หรือปัญญาประดิษฐ์ (AI) ด้วยความเอาใจใส่ (จิตตะ)					
5	ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงในการบริหารงานวิชาการ (วิมังสา)					

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน						
6	ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยสนับสนุนการใช้ระบบสารสนเทศ เช่น โปรแกรม Excel, Zipgrade, Schoology, Google Forms, Google Classroom หรือปัญญาประดิษฐ์(AI) เป็นต้น (วิมังสา)					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการ วัดผล ประเมินผล ด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ)					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการกำกับ ติดตาม การวัดผล และประเมินผลด้วยความเอาใจใส่ เพื่อให้การประเมินมีความเป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ (จิตตะ)					
9	ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ตรวจสอบ และนำผลการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนที่ได้มาปรับปรุงเครื่องมือ วิธีการประเมิน ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน (วิมังสา)					
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา						
10	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนเห็นคุณค่าการทำวิจัยในชั้นเรียน ผ่านการใช้ฐาน ข้อมูลวิชาการออนไลน์หรือปัญญาประดิษฐ์(AI) เพื่อสืบค้น และสังเคราะห์ความรู้ (ฉันทะ)					
11	ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าในการทำวิจัยสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณ เพื่อการวิจัยทางการศึกษา (วิมังสา)					
12	ครูผู้สอนในสถานศึกษาทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล เช่น SPSS หรือโปรแกรมวิเคราะห์ออนไลน์ด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ)					
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบจัดเก็บข้อมูลดิจิทัล รวมถึงเครื่องมือใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้วยความเอาใจใส่ (จิตตะ)					
14	ผู้บริหารสถานศึกษาสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อพิจารณานำผล การวิจัยไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และติดตาม รายงานผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วิมังสา)					

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา						
15	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนจัดหาโปรแกรมที่หลากหลาย เช่น Canva, ChatGPT, Gemini, Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams, Google Meet เป็นต้น เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ฉันทะ)					
16	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนพอใจและรักในการใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น จัดให้มีห้องเรียน อัจฉริยะ(Smart Classroom) (ฉันทะ)					
17	ครูผู้สอนใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น โปรแกรม Canva, ChatGPT, Gemini, Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams, Google Meet เป็นต้น ในการจัดการเรียนการสอนด้วยความเพียรพยายาม (วิริยะ)					
18	ครูผู้สอนมีความเพียรพยายามในการสร้าง และใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมที่ดีและเทคโนโลยีที่หลากหลายจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้เหมาะสมกับผู้เรียน (วิริยะ)					
19	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพิจารณานำผลการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มาปรับปรุงและพัฒนาการใช้สื่อ (วิมังสา)					
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
20	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนรักในการสร้าง ออกแบบ และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ฉันทะ)					
21	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางและติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูผู้สอน มีความเพียร พยายามในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (วิริยะ)					

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
5. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ (ต่อ)						
22	ผู้บริหารมีความเพียรพยายามในการขับเคลื่อน กิจกรรมและโครงการทางวิชาการ จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) ให้แก่ครูผู้สอน (วิริยะ)					
23	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เน้นการเรียนรู้เชิงรุก (จิตตะ)					
24	ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตาม ประเมินและปรับปรุงพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล (จิตตะ)					
6. ด้านการนิเทศการศึกษา						
25	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูผู้สอนโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Google Meet, Coaching, Mentoring เป็นต้น (ฉันทะ)					
26	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการสะท้อนผล และติดตามการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยพยายามใช้เทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย (วิริยะ)					
27	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมดำเนินการนิเทศเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) โดยใช้ Padlet สนับสนุนการมีส่วนร่วม (จิตตะ)					
28	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ ตรวจสอบ และปรับปรุงกระบวนการนิเทศโดยใช้เทคโนโลยีและข้อมูลจริงเป็นฐาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วิมังสา)					
7. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา						
29	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นคุณค่า ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Google Drive, Google Sheets ในการจัดเก็บ และรายงานข้อมูลอย่างเป็นระบบ (ฉันทะ)					

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
7. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (ต่อ)						
30	ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในและ มาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยความเพียร โดยใช้เทคโนโลยี ในการจัดเก็บวิเคราะห์ และรายงานข้อมูล (วิริยะ)					
31	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาร่วมกันด้วยความเอาใจใส่ โดยใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในการพัฒนามาตรฐานการศึกษา (จิตตะ)					
32	ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุง ระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา โดยใช้ข้อมูลคุณภาพที่เป็นระบบและ ตรวจสอบได้ (วิมังสา)					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความเมตตาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

นางสุภาพร อุ่นเจริญ

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตร้อยเอ็ด

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง.....

การศึกษา.....

.....

ขนาดสถานศึกษา (ขนาดเล็ก / ขนาดกลาง / ขนาดใหญ่).....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ตั้งแต่วันที่.....น. ถึงเวลา.....น.

ผู้สัมภาษณ์บันทึกข้อมูล ผู้วิจัย (จดบันทึก, บันทึกเสียง)

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่าแนวทางในการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ทั้ง 7 ด้าน ให้สอดคล้องกับ ยุคดิจิทัล อย่างไรบ้าง

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา) ในยุคดิจิทัล ควรเป็นอย่างไร

1.2 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ตามหลักอริยาบท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมมังสา) ในยุคดิจิทัล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ตามหลักอริยาบท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมมังสา) ในยุคดิจิทัล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามหลักอริยาบท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมมังสา) ในยุคดิจิทัล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา) ในยุคดิจิทัล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา) ในยุคดิจิทัล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.7 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา) ในยุคดิจิทัล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

เกณฑ์การประเมิน

ขอให้ท่านโปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถามว่าเนื้อหาสาระของแต่ละข้อคำถาม สอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (ตัวบ่งชี้) กับวัตถุประสงค์ นิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์การวิจัย ตามเกณฑ์ประเมินแล้วโปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ตามเกณฑ์ประเมินดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัย

คะแนน 0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัย

คะแนน -1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น วัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัย

ผลการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	0	+1	+1	0	3	0.6	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
8	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	1	2	3	4	5	รวม	IOC	
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
30	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

หมายเหตุ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

สรุปค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากการทดลองเครื่องมือ (Try-Out)

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	132.97	257.275	.373	.964
a2	132.80	250.097	.805	.961
a3	132.77	245.840	.823	.960
a4	132.93	247.099	.734	.961
a5	132.93	253.306	.495	.963
a6	132.70	253.390	.580	.962
a7	132.80	251.062	.701	.961
a8	132.47	258.051	.589	.962
a9	132.83	250.833	.672	.962
a10	132.60	258.593	.379	.963
a11	132.73	255.857	.559	.962
a12	132.73	248.823	.789	.961
a13	132.87	257.913	.375	.963
a14	132.87	247.982	.717	.961
a15	132.70	250.079	.682	.961
a16	132.83	247.799	.805	.961
a17	132.77	246.944	.825	.960
a18	132.90	252.162	.684	.961
a19	132.77	254.254	.594	.962
a20	132.97	246.309	.778	.961
a21	133.00	253.724	.527	.962
a22	133.03	246.171	.772	.961
a23	133.10	243.886	.857	.960
a24	132.87	246.395	.826	.960
a25	132.87	253.637	.601	.962
a26	132.93	248.547	.678	.961
a27	133.00	250.276	.671	.962

a28	132.80	252.648	.628	.962
a29	132.83	252.213	.712	.961
a30	133.00	250.897	.608	.962
a31	133.07	255.099	.464	.963
a32	132.70	251.666	.770	.961

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

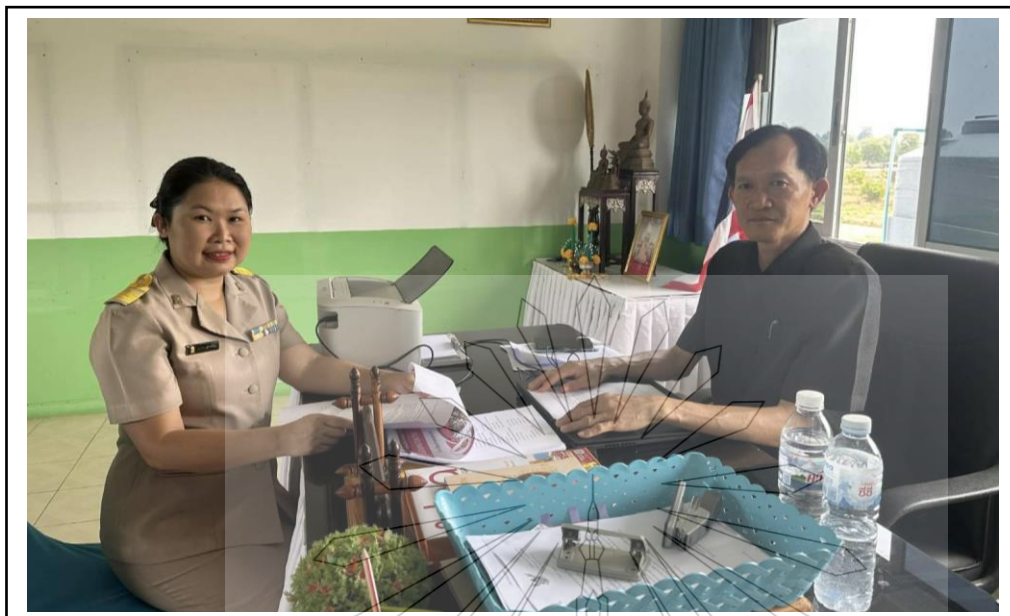
Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.96	32

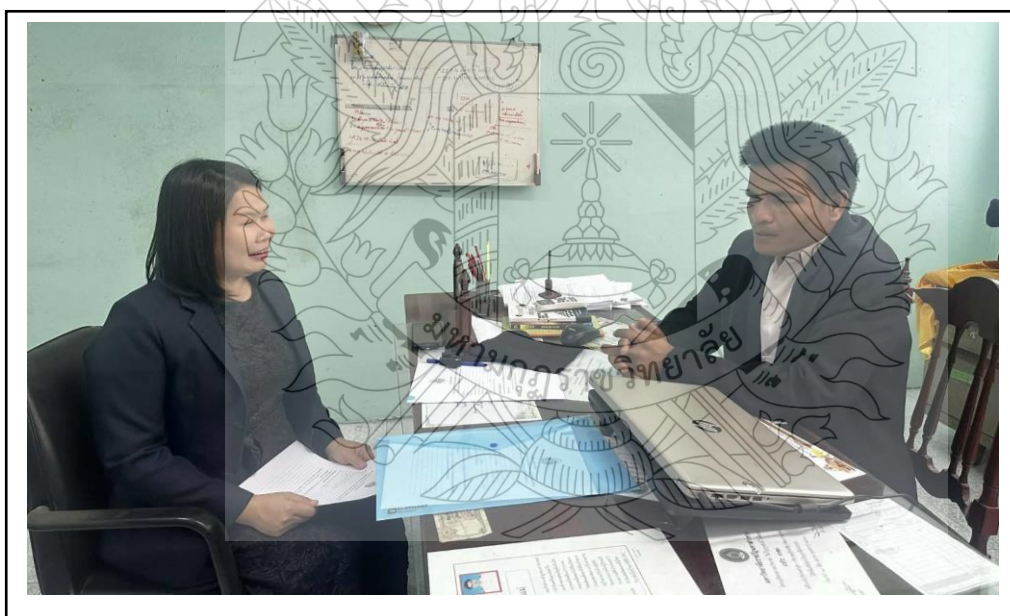
มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งหมดเท่ากับ 0.96

ภาพประกอบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview)

ผู้ให้สัมภาษณ์ : นายทวีชัย รุจิเวชวงศ์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี

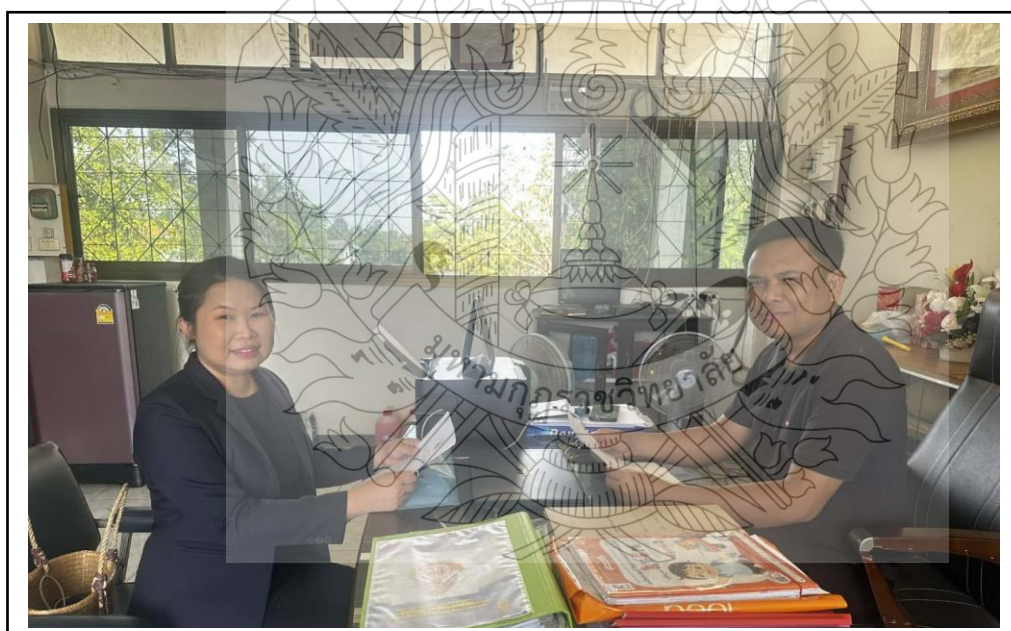

ผู้ให้สัมภาษณ์ : นายวีระ อ่างทอง
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเรียนอดุลวิหารกิจ(คุรุราษฎร์วิทยา)

ภาพประกอบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview)

ผู้ให้สัมภาษณ์ : นายคมกริช มาตย์วิเศษ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเวฬุวันวิทยา

ผู้ให้สัมภาษณ์ : นายอธิป เมืองนาม
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแก่นทราย(คุรุราษฎร์ผดุงวิทย์)

ภาพประกอบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview)

ผู้ให้สัมภาษณ์ : นายพยุงศักดิ์ ประกอบเลิศ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองนาสร้าง(ศิริราษฎร์บูรณะ)

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นางสุภาพร อุ่นเจริญ
วัน เดือน ปี เกิด	5 มีนาคม 2529
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 61 หมู่ที่ 11 ตำบลคำเตย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี วิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 30 หมู่ 5 ตำบลขอนแก่น อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
ผลงานตีพิมพ์	แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สุภาพร อุ่นเจริญ และคณะ. (2569). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารครุพัฒนา ปริทรรศน์, 3(2), 24–32.
รางวัลที่ได้รับ	ได้รับรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นข้าราชการพลเรือนดีเด่น ระดับจังหวัดร้อยเอ็ด ประจำปี พ.ศ. 2568 (ข้าราชการประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ)